

UCHWAŁA Nr XXXIX/306/18
RADY GMINY W BĘDZINIE
z dnia 26 lutego 2018 r.

w sprawie zmiany Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Będzino do roku 2022.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, 1579 i 1948 oraz z 2017 r. poz. 730 i 935) Rada Gminy w Będzinie uchwala, co następuje:

§ 1.

Uchwala się po wprowadzeniu zmian treść Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Będzino do roku 2022 w brzmieniu, jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2.

Uchyla się Uchwałę nr XXXIII/274/17 Rady Gminy w Będzinie z dnia 27 września 2017 roku w sprawie: uchwalenia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Będzino do roku 2022.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Będzino

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Andrzej Nożykowski

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022

Będzino, grudzień 2017 roku

Spis treści

Rozdział I. Wprowadzenie	3
Rozdział II. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów oraz grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji.....	6
Rozdział III. Diagnoza obszaru zdegradowanego, obszaru rewitalizacji i opis ludności.....	37
Rozdział IV. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji.....	100
Rozdział V. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk	103
Rozdział VI. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy.....	105
Rozdział VII. Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne	110
Rozdział VIII. Mechanizmy integrowania działań służących realizacji celów rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	133
Rozdział IX. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji	142
Rozdział X. Ramy finansowe i czasowe realizacji Programu	143
Rozdział XI. System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.....	151
Rozdział XII. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	155
Spis ilustracji	156

Rozdział I. Wprowadzenie

Niniejszy rozdział jest wprowadzeniem do Lokalnego Programu Rewitalizacji, odnosi się do wyjaśnienia podstawowych pojęć zastosowanych w Programie: pojęcia rewitalizacji, obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, pokazując jednocześnie poszczególne etapy formalne pracy nad Programem.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022 stanowi wieloletni program działań o charakterze społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcyjnym, technicznym i środowiskowym, zmierzający do wyprowadzenia obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej oraz stworzenia warunków do jego dalszego rozwoju zgodnie z zaplanowanymi działaniami oraz określonym harmonogramem czasowym. Program realizowany jest przez określone podmioty i finansowany ze źródeł zewnętrznych oraz ze środków własnych gminy, która niniejszy dokument opracowuje, przyjmuje i odpowiada za jego realizację. Program został przygotowany zgodnie z Zasadami realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020. Podstawą przyjęcia Programu był art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zgodny z Wytocznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

Ważnymi elementami źródłowymi, będącymi podstawą opracowania programu, była analiza celów zawartych w dokumentach strategicznych, które określają kierunki rozwoju gminy oraz w dokumentach strategicznych na poziomie regionalnym i krajowym. W ramach prac analitycznych nad Lokalnym Programem Rewitalizacji dokonano oceny adekwatności celów Programu z dokumentami *Strategii Rozwoju Gminy Będzino na lata 2016 – 2022* oraz *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będzino na lata 2015 – 2020*, a także *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Będzino*. W trakcie prac nad Programem skoncentrowano się na zapewnieniu komplementarności planowanych działań rewitalizacyjnych z zapisami *Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020*, która stanowi najważniejszy dokument samorządu województwa, określający kierunki rozwoju regionalnego i wskazujący obszary szczególnej interwencji. Program jest zgodny z dokumentami strategicznymi na poziomie powiatu koszalińskiego, czyli *Strategią Rozwoju Powiatu Koszalińskiego na lata 2017 – 2020*.

Na potrzeby pracy nad Programem powołany został przez Wójta gminy, Zespół ds. Rewitalizacji. W ramach spotkań zespołu realizowane były szkolenia oraz warsztaty mające na celu przekazanie wiedzy odnoszącej się do prowadzonych prac związanych z opracowaniem dokumentu strategicznego. Ponadto Zespół ds. Rewitalizacji był podmiotem odpowiedzialnym za konsultowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wskazywanych przez mieszkańców podczas warsztatów rewitalizacyjnych, które stanowią istotną część składową Lokalnego Programu Rewitalizacji. W ramach prac analitycznych wykorzystano liczne narzędzia i techniki badawcze aktywizujące mieszkańców gminy, do których należy zaliczyć badania kwestionariuszowe, warsztaty rewitalizacyjne, spotkania konsultacyjne oraz konferencję, która została zorganizowana w ramach promocji zapisów Programu. Ponadto przeprowadzone zostały prace analityczne, mające na celu przeprowadzenie analizy statystycznej obejmującej wskaźniki dla poszczególnych obszarów

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022

problemowych. Opracowano ponadto mapy obszarów gminy, które objęte będą procesami rewitalizacyjnymi. Ważne jest również podkreślenie prowadzonych działań informacyjno- promocyjnych, których celem było zachęcenie mieszkańców do aktywności na rzecz opracowania założeń dokumentu strategicznego.

W ramach prac prowadzonych przez wykonawcę, przeprowadzono dokładną diagnozę, której celem było odpowiednie zhierarchizowanie interwencji oraz potrzeb mieszkańców. Zidentyfikowane zostały podobszary rewitalizacji, które zajmują powierzchnię 868,9 ha, a porównując niniejszą powierzchnię do obszaru całościowego gminy, który wynosi 16548,5 ha, oznacza to, iż podobszary rewitalizacji stanowią 5,25% łącznej powierzchni obszaru gminy. Niniejsze podobszary zamieszkiwane są przez 1717 mieszkańców, czyli 20,1% łącznej ilości mieszkańców. Należy podkreślić, iż zidentyfikowany obszar spełnia wymogi określone w Wytycznych dotyczących rewitalizacji i obejmuje następujące podobszary:

- I podobszar składający się z obszaru miejscowości Łopienica;
- II podobszar składający się z obszaru miejscowości Strachomino;
- III podobszar złożony z miejscowości Tymień;
- IV podobszar złożony z miejscowości Wierzchomino;
- V podobszar składający się z miejscowości Wierzchominko.

Obecny program stanowić będzie kontynuację wcześniejszych projektów realizowanych przez gminę oraz podmioty publiczne działające na terenie gminy. Umożliwi on również ewentualne pozyskiwanie środków zewnętrznych na zidentyfikowane potrzeby i przedsięwzięcia rewitalizacyjne oraz nowe projekty. Ze względu na możliwość ubiegania się o finansowanie ze środków unijnych, szczególny nacisk położony został na inwestycje realizowane w perspektywie finansowej 2014-2020. W ramach programu zidentyfikowano pięć przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

- 1) Tymień obszarem edukacji społeczno- ekologicznej;
- 2) Aktywizacja obszaru popegeerowskiego poprzez wykorzystanie potencjału walorów krajobrazowych;
- 3) Festiwal Pszczół wydarzeniem aktywizującym mieszkańców gminy oraz obszarów zdegradowanych;
- 4) Wsparcie seniorów i osób wykluczonych poprzez aktywizację i reintegrację;
- 5) Centrum Tymienia Strefą Seniora.

Działania rewitalizacyjne będą miały na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz ożywienie gospodarcze i społeczne danego obszaru, przyczyniające się do ograniczenia sytuacji kryzysowych wynikających z przeprowadzonej diagnozy obszaru gminy.

Działania rewitalizacyjne będą realizowane w ramach trzech celów szczegółowych programu:

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022

- Cel 1. Przeciwdziałanie degradacji obszarów popegeerowskich;
- Cel 2. Aktywizowanie osób wykluczonych;
- Cel 3. Wspieranie działalności i aktywizacji seniorów.

Program obejmuje działania w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS, EFRROW oraz innych) łącząc aspekty społeczne oraz ekonomiczne, przestrzenne, techniczne, środowiskowe lub kulturowe, związane zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem, stosownie do lokalnych uwarunkowań. Głównym źródłem finansowania działań rewitalizacyjnych będą środki RPO WZ 2014-2020 z działania 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności oraz obszarów miejskich i wiejskich oraz RPO WZ 2014-2020 działanie 7.1 Wzmocnienie potencjału społeczności lokalnych na obszarach rewitalizowanych. Zaplanowane projekty będą rozszerzeniem, a także uzupełnieniem działań o charakterze społecznym, realizowanych w ramach wsparcia EFS dostępnego w ramach RPO WZ 2014-2020.

Program, z uwagi na swój ogólny charakter, nie wyznacza jednocześnie ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz nie spowoduje znacznego oddziaływania na środowisko, a co za tym idzie nie jest dokumentem wymagającym przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Przygotowanie Programu zrealizowane zostało w ramach projektu pn. *Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2020*. Projekt dofinansowany jest w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 z Funduszu Spójności i budżetu państwa.

Rozdział II. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów oraz grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

Niniejszy rozdział opisuje mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów oraz grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji i konsultacji społecznych.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022 został opracowany na podstawie prowadzonych prac analitycznych oraz szerokiego zakresu działań partycypacyjnych, które miały na celu zebranie informacji o potrzebach społeczności lokalnej w obszarze aspektów: społecznego, ekonomicznego, przestrzennego oraz technicznego i środowiskowego.

Niniejszy program to przede wszystkim narzędzie do planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych projektów w celu wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych na rzecz społeczności lokalnej, lokalnej gospodarki oraz przestrzeni, środowiska i infrastruktury.

ISTOTA PROCESU REWITALIZACJI

Istotą procesu związanego z opracowywaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji jest skoncentrowanie działań mających na celu wyznaczenie obszaru zdegradowanego, na którym zidentyfikowano sytuację kryzysową, a mierniki poziomu rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego są na niskim poziomie. To także występowanie wielu problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych m.in.: problemy demograficzne – depopulacja, problemy społeczne związane z wysokim odsetkiem ludności korzystającej z pomocy społecznej (ze względu na ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niepełnosprawność, alkoholizm, etc.), bezrobocie, przestępczość, niska aktywność społeczna mieszkańców, niska aktywność gospodarcza mieszkańców, problemy infrastrukturalne, zdegradowana tkanka mieszkaniowa, przemysłowa oraz pustostany i zdegradowane tereny. Rewitalizacja ma zatem służyć przemianom związanym z wyprowadzeniem ze stanu kryzysowego najbardziej zdegradowanych obszarów wiejskich i wzmocnieniu lokalnych potencjałów.

Ministerstwo Rozwoju podkreśla, iż rewitalizacja jest procesem wieloletnim i charakteryzuje się:

- Kompleksowością działań (uwzględniają aspekty: społeczny, ekonomiczny, przestrzenny, techniczny, środowiskowy i kulturowy);
- Koncentracją na obszarach najbardziej zdegradowanych;
- Komplementarnością (współdziałanie instytucji, spójność procedur itp.);
- Partycypacyjnością (współdecydowanie i włączenie partnerów w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych);
- Pełną diagnostyką (wyznaczenie obszaru zdegradowanego i zdefiniowanie dotyczących go problemów wraz z właściwym doбором narzędzi i interwencji do uwarunkowań danego obszaru);

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022

- Hierarchizacją potrzeb (ustalenie priorytetowych działań na rzecz obszaru rewitalizowanego);
- Koordynacją prowadzonych działań (monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji);
- Otwartością trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć¹.

DZIAŁANIA INFORMACYJNE

Celem opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji było dokonanie szerokiego spektrum działań umożliwiających zgromadzenie informacji od społeczności lokalnej, które wskazywałyby na występujące problemy w obszarze degradacji społecznej, gospodarczej, technicznej, środowiskowej i przestrzennej. W związku z tym podjęto szereg działań informacyjnych i promocyjnych, które realizowane były poprzez następujące działania:

- Prowadzenie promocji projektu na stronie internetowej gminy;
- Informowanie społeczności lokalnej o odbywających się wydarzeniach za pomocą plakatów;
- Telefoniczne informowanie społeczności lokalnej o odbywających się pracach;

Wydanie broszury informacyjnej oraz prowadzenie promocji w mediach lokalnych.

Aktywna promocja prac nad Programem była prowadzona na terenie wszystkich sołectw poprzez rozwieszanie i udostępnianie plakatów informacyjnych oraz ulotek, które zawierały niezbędne dane dowodzące o realizacji projektu, w tym o jego dofinansowaniu z Funduszy Europejskich, a co istotne wskazywały daty najważniejszych spotkań z interesariuszami rewitalizacji. Plakaty udostępniono na terenie całej Gminy Będzino, także tablicach informacyjnych sołectw i w świetlicach wiejskich. Zgodnie z wytycznymi Urzędu Marszałkowskiego plakaty informacyjne zawierały znaki graficzne Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

¹ Dz.U. 2015 poz. 1777

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022

Obraz 1 Podgląd strony internetowej

Źródło: www.bedzino.pl

Obraz 2 Plakat – zaproszenie na warsztaty rewitalizacyjne w Gminie Będzino

**ZEBRANIA SOŁECKIE
w sprawie rewitalizacji**

Zapraszamy na warsztaty rewitalizacyjne

22 maja godzina 17 ⁰⁰ Świetlica wiejska w Strachominie	23 maja godzina 17 ⁰⁰ Dom Ludowy w Tymieniu
30 maja godzina 18 ³⁰ Świetlica wiejska w Wierzchominku	30 maja godzina 17 ⁰⁰ Świetlica wiejska w Wierzchominie
dla organizacji pozarządowych 31 maja godzina 17 ⁰⁰ Dom Ludowy w Tymieniu	dla przedsiębiorców 1 czerwca godzina 17 ⁰⁰ Dom Ludowy w Tymieniu

Wyraź zdanie na temat swojej miejscowości

Spotkania realizowane w ramach opracowania
Lokalnego Programu Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

www.bedzino.pl/lpr

W razie pytań i wątpliwości prosimy o kontakt pod numerem 94 91 62 545 oraz mailiem na adres p.kujme@bedzino.pl

Fundusze Europejskie
miejscowi partnerzy

Gmina Będzino

Zachęć

Unia Europejska
Fundusze Europejskie

Źródło: www.bedzino.pl

Prace związane z opracowaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022 realizowane były przy aktywnym udziale społeczeństwa. Konsultacje społeczne zostały zrealizowane zgodnie ze standardami **Kanonu Lokalnych Konsultacji Społecznych², jako otwarty proces dialogu władz z mieszkańcami, mający na celu podjęcie przez władze optymalnych decyzji w sprawach publicznych.**

Każda grupa społeczna i interesariusze rewitalizacji mieli szansę wziąć udział w pracy nad Programem. Wyniki uzyskane w ramach pracy z mieszkańcami stały się podstawą prowadzonych prac analitycznych odnoszących się do uwzględnianych działań rewitalizacyjnych, a także wniosły dużą wartość merytoryczną w tworzenie przedsięwzięć dla rewitalizowanego obszaru. Konsultacje społeczne opierały się przede wszystkim na umożliwieniu wyrażania własnego zdania społeczności lokalnej w kwestiach rewitalizacji. Ostatecznie, konsultacje społeczne sprowadzają się bowiem do wyłożenia projektu do publicznego wglądu, dając możliwość wnoszenia dodatkowych uwag i propozycji.

Dzięki zastosowaniu Kanonu Lokalnych Konsultacji Społecznych użyte narzędzia partycypacyjne umożliwiły pełne włączenie mieszkańców w proces przygotowania Programu Rewitalizacji. Zaangażowani mieszkańcy stali się podstawową grupą lokalnych ekspertów, którzy brali udział w projektowaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a dzięki zgromadzonej wiedzy mogli oceniać działania planowane do podjęcia w ramach LPR. Konsultacje społeczne skierowano więc do szerokiego grona odbiorców, a mieszkańcy gminy, przedsiębiorcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych i partnerów społecznych mieli możliwość wyrażenia swojego zdania, wniesienia swoich pomysłów, opinii, konkretnych stanowisk, aprobaty lub sprzeciwu. Wdrożenie mieszkańców w procesy konsultacyjne pozwoliło na dokonanie identyfikacji najważniejszych przedsięwzięć rozwojowych i potrzeb społeczno-gospodarczo-przestrzennych.

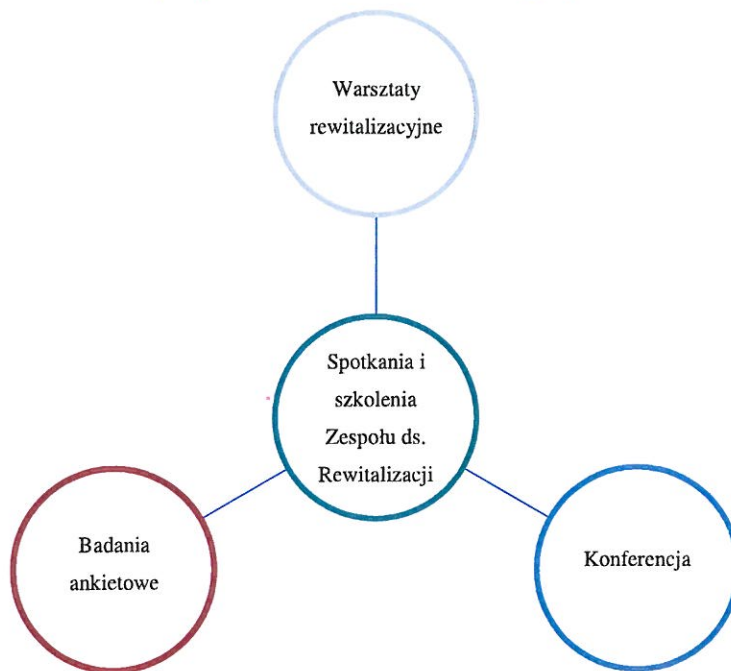
Konsultacje były realizowane zgodnie z zasadą *EMPOWERMENT*, która charakteryzuje proces angażowania mieszkańców w podejmowanie decyzji dotyczących ich otoczenia. Umożliwia im także branie odpowiedzialności za swoje działania, co przekłada się na świadomość kosztów, poczucie przynależności i poprawę relacji na terenie miejsca zamieszkania. Posiadanie realnej władzy decyzyjnej prowadzi do większej odpowiedzialności i zaangażowania społecznego. Proces *empowerment* jest przeciwieństwem bezsilności, czyli upodmiotowieniem, ponieważ podczas niego jednostki, grupy, organizacje i społeczności zwiększają panowanie i kontrolę nad własnym życiem oraz stają się aktywnymi uczestnikami życia, podejmującymi działania zmierzające do poprawy sytuacji własnej, jak i całej wspólnoty. *Empowerment* jest zarówno procesem, jak i rezultatem, czyli stanem ostatecznym, oznaczającym uzyskanie siły, która sprawia, że osoby, grupy, instytucje lub społeczności mogą walczyć o wzmocnienie i je realnie uzyskiwać.

² Zobacz więcej na temat Kanonu Lokalnych Konsultacji Społecznych na stronie www.kanonkonsultacji.pl

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022

Rysunek 1 Techniki badawcze służące poznaniu obszarów rewitalizacji i potrzeb mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

ZESPÓŁ DS. REWITALIZACJI

Podstawową oraz wyjściową metodą pracy nad programem rewitalizacji z udziałem społeczności lokalnej były **spotkania szkoleniowe Zespołu ds. rewitalizacji**. W skład Zespołu weszły osoby pełniące ważne funkcje społeczne w Gminie Będzino. Osoby biorące udział w pracach zostały mianowane na podstawie zarządzenia Wójta Gminy i w skład zespołu weszli następujący reprezentanci:

- Henryk Lubocki - przewodniczący Zespołu (zastępca wójta Gminy Będzino)
- Anna Trzcionka – zastępczyni przewodniczącego Zespołu (koordynatorka projektu, stanowisko ds. inwestycji)
- Paulina Kelm – członek Zespołu (asystentka koordynatorki, stanowisko ds. pozyskiwania funduszy zagranicznych)
- Sylwia Halama - członek Zespołu (Kierownik Referatu Organizacyjno – Administracyjnego)
- Patrycja Woltmann – członek zespołu (skarbnik Gminy Będzino),

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022

- Agnieszka Kwiatkowska - członek Zespołu (stanowisko ds. ochrony środowiska)
- Magdalena Karwas – członek Zespołu (stanowisko ds. geodezji, gospodarki gruntami i ochrony przyrody),
- Stanisława Papajewska – Hanasz - członek Zespołu (Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Będzinie, pracownik socjalny m.in. dla obszaru Tymień i Kładno, prezes Stowarzyszenia Lepsze Jutro)
- Marta Nowak - członek Zespołu (Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Będzinie, asystent rodziny dla obszaru całej gminy),
- Jakub Stanula – członek Zespołu (Gminny Zakład Komunalny, stanowisko ds. zapewnienia dostaw wody, uzgodnienia dokumentacji).

Spotkania oraz szkolenia zespołu prowadzone były przez przedstawicieli wykonawcy i w trakcie prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji zorganizowano trzy spotkania połączone ze szkoleniami, podczas których poruszono następujące zagadnienia:

- Podstawowe założenia rewitalizacji;
- Sposoby prowadzenia diagnozy oraz obliczania wskaźników;
- Możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych na projekty realizowane w ramach procesów rewitalizacyjnych;
- Sposób zaangażowania interesariuszy w proces rewitalizacji;
- Realizacja procesu ewaluacji oraz monitoringu;
- Określanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z projektami oraz zadaniami, które będą realizowane w ramach rewitalizacji;
- Opiniowanie założeń przedstawianych przez Wykonawcę;
- Opiniowanie obszaru rewitalizacji, który został wskazany na podstawie analizy czynnikowej.

Obraz 3 Spotkanie Zespołu ds. Rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Obraz 4 Spotkanie Zespołu ds. Rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

W trakcie realizacji prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji położono szczególny nacisk na rozpoznanie potrzeb społeczności lokalnej, która mogła w trakcie warsztatów rewitalizacyjnych wskazać problemy występujące w poszczególnych miejscowościach, a także określić sposoby przeciwdziałania zjawiskom kryzysowym. Warsztaty rewitalizacyjne połączone były ze spacerami studyjnymi, tak aby wypracowane rozwiązania były efektywniejsze i w pełni odzwierciedlały problemy zgłaszane przez mieszkańców. Możliwość wyrażenia własnych odczuć w formie uczestnictwa w warsztatach, a następnie zaprezentowania deficytów podczas spacerów studyjnych mogła sprawić, iż rozwiązania, które zostaną przyjęte w Lokalnym Programie Rewitalizacji będą zgodne z potrzebami osób zamieszkujących obszary kryzysowe. Warsztaty przeprowadzone zostały przez doświadczonych ekspertów ds. konsultacji społecznych.

W trakcie prowadzenia procesu partycypacji społecznej przeprowadzono pięć warsztatów rewitalizacji w następujących miejscowościach:

- 22 maja 2017 roku o godzinie 17.00 warsztaty dla mieszkańców odbyły się w miejscowości Strachomino;
- 23 maja 2017 roku o godzinie 17.00 warsztaty dla mieszkańców odbyły się w miejscowości Tymień;
- 30 maja 2017 roku o godzinie 17.00 warsztaty dla mieszkańców odbyły się w miejscowości Wierzchomino;
- 30 maja 2017 roku o godzinie 18.30 warsztaty dla mieszkańców odbyły się w miejscowości Wierzchominko;
- 31 maja 2017 roku o godzinie 17.00 zorganizowano warsztaty przeznaczone dla lokalnych liderów organizacji pozarządowych w Tymieniu;
- 1 czerwca 2017 roku o godzinie 17.00 zorganizowano warsztaty przeznaczone dla lokalnych przedsiębiorców w Tymieniu.

Należy wskazać, iż Tymień został szczególnie wybrany jako miejscowość wymagająca realizacji procesu partycypacji społecznej, ze względu na swój charakter miejscowości popegeerowskiej, w której wymagane jest podjęcie działań skierowanych na aktywizację zawodową osób długotrwale wykluczonych, pracujących wcześniej w lokalnym państwowym gospodarstwie rolnym.

Podczas spotkań warsztatowych z mieszkańcami wykorzystane zostały następujące metody pracy: mini wykłady na temat procesu rewitalizacji, ćwiczenia, dyskusje, prace w grupach zadaniowych, burze mózgów, mapy myślowe. Spotkania warsztatowe miały ukazać możliwości procesu rewitalizacji, ale również przełamać barierę niskiego zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne. Zamierzenie to zostało

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022

zrealizowane, albowiem mieszkańcy, którzy pojawiali się na warsztatach byli przygotowani do tego, aby podzielić się swoimi pomysłami na przedsięwzięcia oraz wskazywali problemy, które najbardziej wpływają na ich wykluczenie społeczne lub obniżają znacznie jakość ich życia.

Obraz 5 Zaangażowani mieszkańcy Gminy Będzino podczas warsztatów rewitalizacyjnych

Źródło: Opracowanie własne

Obraz 6 Zaangażowani mieszkańcy Gminy Będzino podczas warsztatów rewitalizacyjnych

Źródło: Opracowanie własne

Obraz 7 Zaangażowani mieszkańcy Gminy Będzino podczas warsztatów rewitalizacyjnych

Źródło: Opracowanie własne

Efektywna praca mieszkańców podczas warsztatów rewitalizacyjnych doprowadziła do wskazania szeregu potrzeb społeczności lokalnej oraz w trakcie prac warsztatowych wskazano projekty, które mogłyby zostać zrealizowane, aby poprawić jakość życia osób zamieszkujących obszary kryzysowej koncentracji problemów społecznych oraz innych, które wpływają na pogorszenie jakości życia. Wszystkie pomysły wskazane przez mieszkańców zostały poddane analizie przez członków Zespołu ds. Rewitalizacji i w trakcie pracy warsztatowej wybrano zadania, które mogą w sposób komplementarny doprowadzić do wyprowadzenia obszaru rewitalizacji z sytuacji kryzysowej. Praca strategiczna doprowadziła do wykluczenia wielu projektów, które są ważne dla mieszkańców, ale nie wypełniają w pełni definicji procesu rewitalizacji, tak aby mogły się znaleźć w Lokalnym Programie Rewitalizacji.

Analiza potrzeb mieszkańców w obszarach uwarunkowań społecznych, technicznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych i środowiskowych pozwoliła na kompleksowe opracowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą podstawą przedsięwzięć zapisanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022. Ważnym działaniem była również organizacja spacerów studyjnych, powiązanych z procesem warsztatów rewitalizacyjnych, które służyły udokumentowaniu degradacji występującej na obszarze rewitalizacji.

Obraz 8 Obszary kryzysowe utrwalone w trakcie spacerów studyjnych

Źródło: Opracowanie własne

Obraz 9 Obszary kryzysowe utrwalone w trakcie spacerów studyjnych

Źródło: Opracowanie własne

Obraz 10 Obszary kryzysowe utrwalone w trakcie spacerów studyjnych

Źródło: Opracowanie własne

Obraz 11 Obszary kryzysowe utrwalone w trakcie spacerów studyjnych

Źródło: Opracowanie własne

Obraz 12 Obszary kryzysowe utrwalone w trakcie spacerów studyjnych

Źródło: Opracowanie własne

Obraz 13 Obszary kryzysowe utrwalone w trakcie spacerów studyjnych

Źródło: Opracowanie własne

W ramach realizowanego procesu rewitalizacji Gminy Będzino przeprowadzone zostały badania kwestionariuszowe wśród mieszkańców gminy. Analiza wyników badań pozwoli wskazać najistotniejsze kwestie dotyczące konieczności realizacji projektów rewitalizacyjnych w obszarze sytuacji kryzysowych występujących na terenie gminy. Wyniki ilościowych badań zostały uzupełnione badaniami jakościowymi, realizowanymi poprzez wywiady pogłębione z mieszkańcami i sołtysami wsi.

Formularz ankiety zawierał pytania zamknięte oraz otwarte. Dotyczyły one kwestii uwarunkowań społecznych, gospodarczych, środowiskowych, technicznych oraz przestrzenno-funkcjonalnych, co jest procesem kompatybilnym z przeprowadzoną analizą sytuacji gminy. Badanie kwestionariuszowe było częścią procesu partycypacyjnego, realizowanego w ramach opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji. Przed przystąpieniem do badania, respondenci poinformowani zostali o tym, jaki jest cel badania oraz wyjaśniono respondentom podstawowe założenia procesu rewitalizacji. Pozwoliło to mieszkańcom na dokładne wskazanie problemów występujących w Gminie oraz możliwości wskazania konkretnych działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Badanie kwestionariuszowe przeprowadzone zostały w kwietniu 2017 roku, na próbie 337 mieszkańców gminy Będzino. Badanie przeprowadzono w różnych wsiach przynależnych do gminy, aby w ten sposób zebrać materiał pochodzący z różnych środowisk obszaru objętego wsparciem. Przebadanie mieszkańców z całej gminy daje obraz szerszy, a tym samym dokładniejszy i bardziej obiektywny. Pomogło to określić problemy społeczne, gospodarcze i przestrzenne dla całej gminy, nie tylko dla jej wybranej części. Badania prowadzone były w godzinach porannych oraz popołudniowych po to, by trafić do osób pracujących, niepracujących oraz do różnych grup wiekowych.

W badaniu wzięło udział 337 mieszkańców Gminy Będzino. Wśród nich było 57,4 % kobiet oraz 42,6 % mężczyzn. W wywiadzie uczestniczyły osoby w różnym wieku, co daje również szerszy obraz z perspektywy różnych grup wiekowych, tzn. ludzi młodych do 25 roku życia, jak również starszych po 60 roku życia.

Tabela 1 Odsetek respondentów biorących udział w badaniu

Wiek respondentów	Procentowa ilość
18 – 25 lat	6,9%
26 – 35 lat	19,6 %
36 – 50 lat	25,9 %
51 – 60 lat	27,7 %
Powyżej 60 lat	19,9 %

Źródło: Opracowanie własne

W grupie przebadanych osób znalazło się najwięcej osób z wykształceniem zawodowym - 36,7 % respondentów. Ponadto 11,5% posiada wykształcenie podstawowe, a 1,8% osób gimnazjalne. Wykształcenie

średnie osiada 32,7% przebadanych mieszkańców, a wyższe – 17,3% osób. Badanie przeprowadzono wśród mieszkańców posiadających różne cechy społeczno- demograficzne, co wpływa na ich potrzeby i aspiracje. W pytaniu pierwszym poproszono respondentów o wyrażenie swojego zadowolenia z zamieszkania na obszarze Gminy Będzino.

Wykres 1 Poziom zadowolenia mieszkańców z zamieszkania na obszarze gminy

Źródło: Opracowanie własne

Analiza przedstawia, iż prawie połowa respondentów, którzy wzięli udział w badaniu jest zadowolona z faktu zamieszkiwania w Gminie Będzino. Aż 47% badanych osób potwierdza swoje zadowolenie. Jednakże aż 27% badanych jest raczej niezadowolonych z zamieszkiwania na terenie objętym wsparciem. Jest to niewątpliwie bardzo duży odsetek społeczeństwa, a badania jakościowe potwierdzają, iż przyczyną takiego stanu rzeczy może być mała atrakcyjność obszaru. Dla młodego pokolenia Będzino nie jest terenem do ich własnego samorozwoju, w związku z tym występuje znaczny poziom migracji ludzi młodych do większych miast lub za granicę. Z kolei 12% jest bardzo niezadowolonych. Analizując dane można stwierdzić, iż prawie połowa respondentów jest niezadowolona z faktu zamieszkiwania w Gminie, a zaledwie 14% badanych osób jest bardzo zadowolonych z zamieszkiwania na terenie Gminy Będzino.

Wykres 2 Natężenie problemów społecznych

Źródło: Opracowanie własne

Analiza danych dotyczących problemów społecznych, które według respondentów występują w Gminie w największym natężeniu przedstawia, iż ponad połowa udzielonych odpowiedzi dotyczyła migracji osób młodych i wykształconych, jak również wysokiego poziomu bezrobocia w Gminie. Warto zwrócić uwagę na fakt, iż w Gminie występuje rzeczywiście duży poziom bezrobocia na terenie niektórych wsi i ten niepokojący stan rzeczy jest przez mieszkańców zauważany. Pozostawanie na rynku pracy bez zatrudnienia pociąga za sobą inne problemy społeczne takie jak: ubóstwo mieszkańców, które respondenci ocenili na poziomie 38,6 %. Migracje ludności młodych i wykształconych w ostatnich latach powodują deficyt ludzi wykształconych na terenie gminy. Można przypuszczać, iż staje się to przyczyną również niskiej ilości aktywnych organizacji pozarządowych. Problem ten został oceniony przez badane osoby na drugim

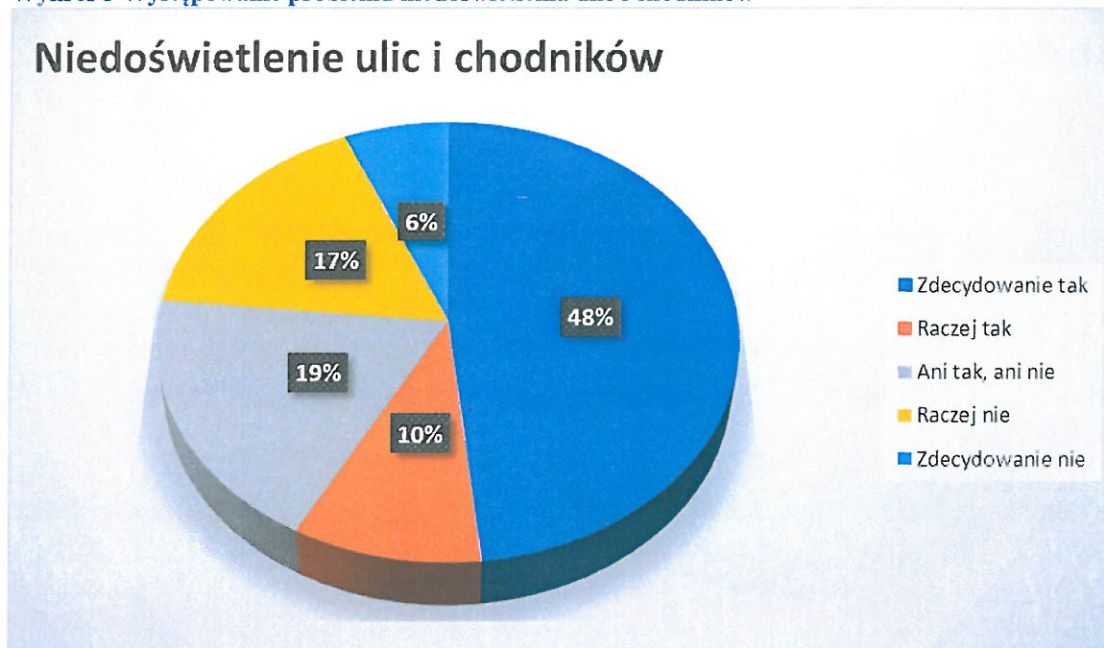
Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022

poziomie (41,8%). Zauważane problemy społeczne przez respondentów dotyczące w dużej mierze również nadużywania alkoholu i narkotyków w Gminie (36,2%). Respondenci zwrócili również uwagę na zbyt małe dbanie o środowisko, gdyż aż 33,5% odpowiedzi dotyczyło problemu palenia śmieci w piecach. Zadowolający jest poziom bezpieczeństwa i niska przestępczość na terenie gminy. Zaledwie kilka procent odpowiedzi zostało udzielonych na te kwestie. Na pytanie czy w Gminie występuje duża przestępczość padło zaledwie 5,3% twierdzących odpowiedzi, z kolei na inne - czy w Gminie występuje zbyt duża przemoc – tylko 2,4%. Oznacza to, że gmina w opinii badanych osób uchodzi za bezpieczną i o niskiej przestępczości. Wszystkie wymienione powyżej problemy społeczne mają swoje poparcie w rozmowach jakie przeprowadzono z sołtysami wsi z gminy. Zauważają oni problem migracji ludzi młodych, uzasadniając ten fakt niską atrakcyjnością gminy, brak możliwości zdobycia odpowiedniej pracy i zarobków. W niektórych sołectwach zauważa się spotęgowane problemy społeczne jakie występują na ich obszarze. Do głównych należą brak pracy, nasilające się problemy alkoholowe, patologie rodzinne i społeczne, brak zaangażowania w życie wsi itp. W niektórych sołectwach dochodzi do wyalienowania mieszkańców, pewnej marginalizacji życia we wsi.

W pytaniu trzecim poproszono o ocenienie stopnia występowania na terenie gminy wskazanych problemów, które było trzeba ocenić w natężeniu od 1 do 5 (1 - najmniejsze natężenie problemu, a 5 - największe natężenie problemu). Dla dokładnego przeanalizowania wskazanych przez respondentów problemów przedstawiono każdy z nich na osobnym diagramie.

Wykres 3 Występowanie problemu niedoświetlenia ulic i chodników

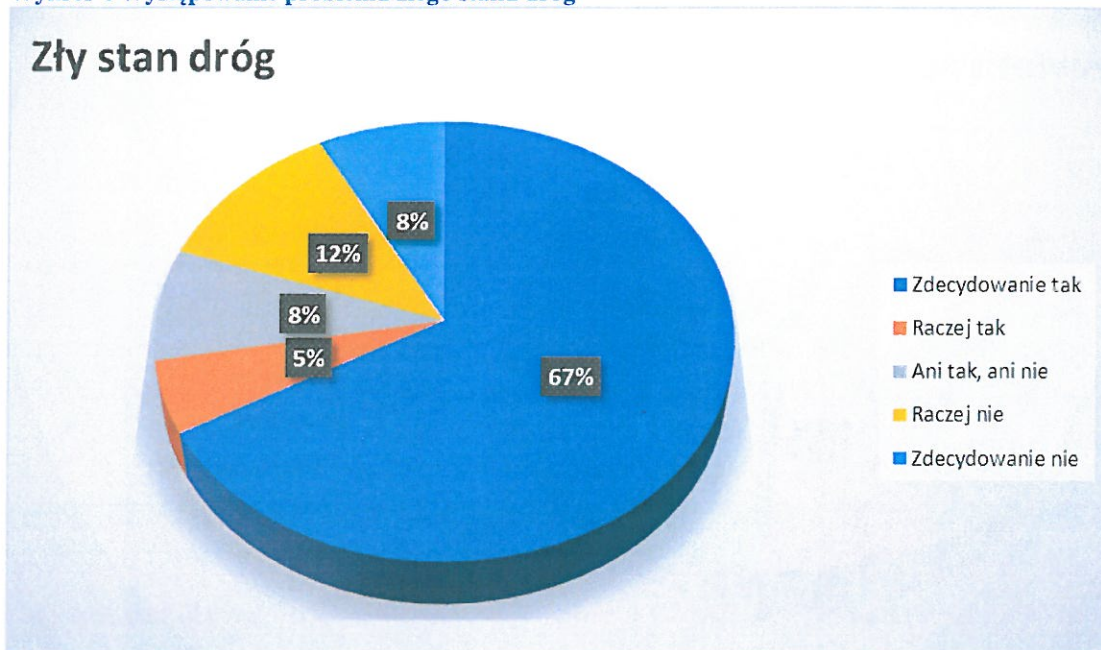
Źródło: Opracowanie własne

W kwestii dotyczącej niewystarczającej ilości lamp oświetlających ulic i chodników respondenci prawie w połowie określili, iż jest to problem, który w zdecydowanej mierze dotyczy ich gminy. Aż 48% odpowiedzi potwierdziło fakt niedoświetlenia ulic i chodników w ich miejscowościach. Pozostała połowa odpowiedzi była już podzielona. 19% osób nie wyraziło ani pozytywnej, ani negatywnej opinii na ten temat. 17% stwierdziło, że raczej taki problem nie występuje w ich miejscowościach.

Uwagę warto zwrócić na wysoki poziom oceny niedoświetlenia ulic i chodników. Po rozmowach przeprowadzonych z sołtysami wsi gminy Będzino potwierdza się fakt występowania i narastania problemów związanych z oświetleniem w miejscowościach. Wiele uliczek we wsiach pozostaje bez oświetlenia. Dodatkowo powstające nowe osiedla i skupiska domów we wsiach również nie posiadają oświetlenia dróg dojazdowych do ich posesji. Taki stan zwiększa wśród mieszkańców poczucie niebezpieczeństwa i zagrożenia. Jak pokazują badania jakościowe jest to problem, który w dużej mierze dotyczy większości wsi w regionie.

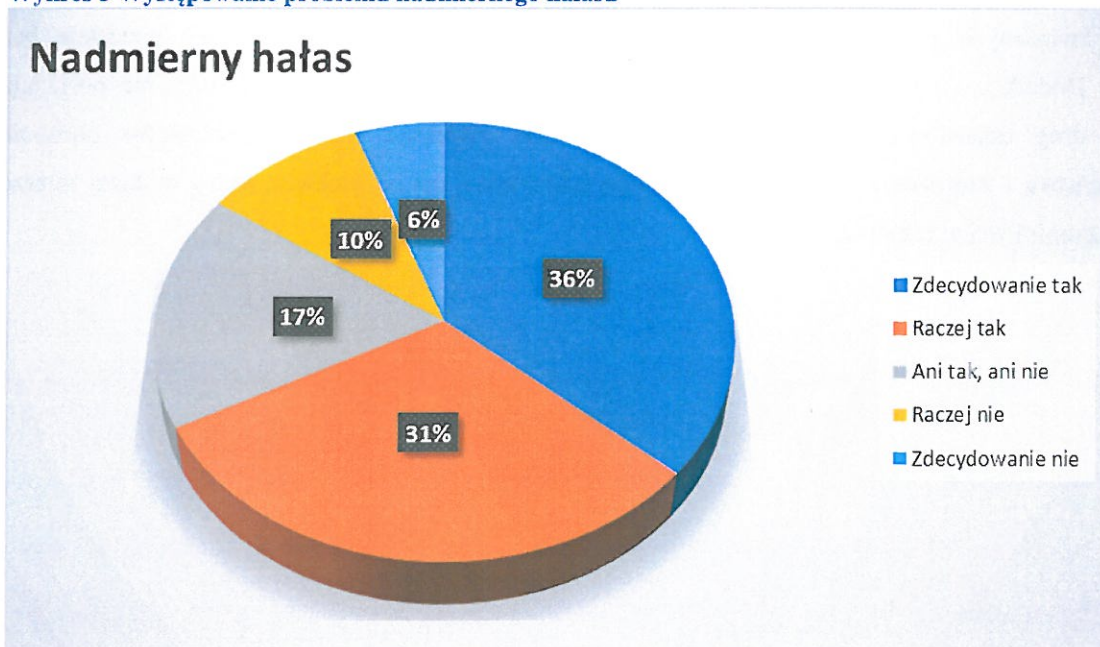
Wykres 4 Występowanie problemu złego stanu dróg

Źródło: Opracowanie własne

Podobnie, jak zły stan oświetlenia ulic i chodników, wygląda sytuacja ze stanem nawierzchni dróg gminnych. Ponad 70% respondentów uważa ten stan za zły i zdecydowanie zły. Uzupełnianie ubytków jest tymczasowym rozwiązaniem problemu, który w głównej mierze dotyczy prawie całej Gminy Będzino. Wielu mieszkańców narzeka na zły stan dróg, częste pojawianie się po okresach zimowych dziur i nierówności, które zostają (po wielu interwencjach) zaledwie „załatane”. Dodatkowo wiele dróg dojazdowych we wsiach nie posiada utwardzonej nawierzchni.

Wykres 5 Występowanie problemu nadmiernego hałasu

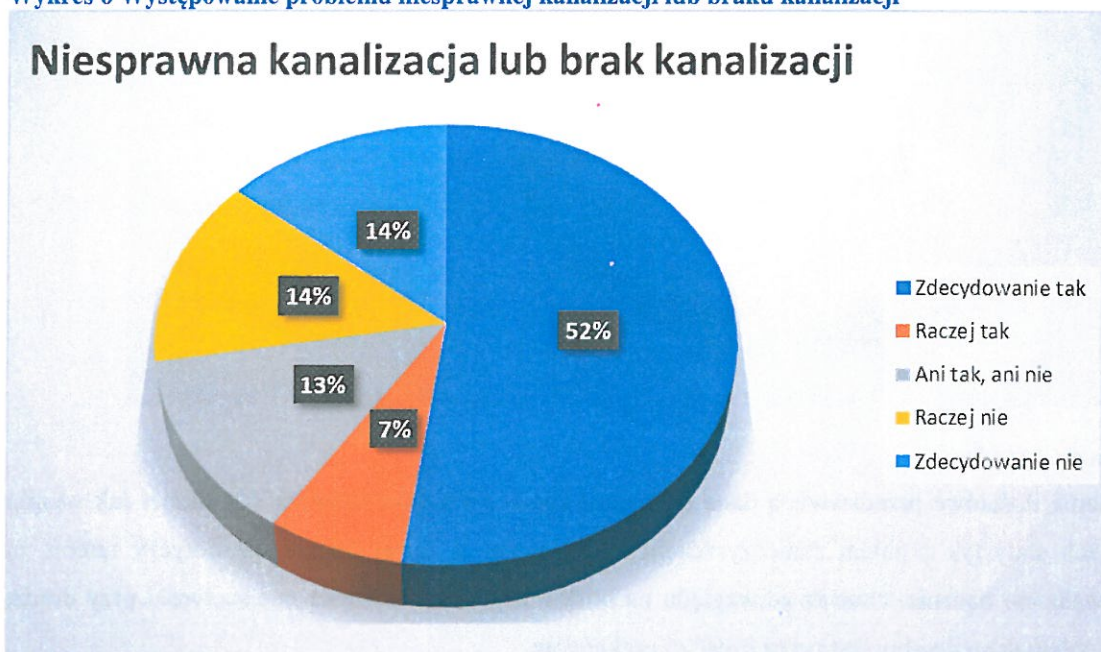

Źródło: Opracowanie własne

Problem z nadmiernym hałasem w Gminie zauważa 67% respondentów. Taki stan rzeczy wynika z tego, że wieś ulokowana jest przy drodze krajowej nr 11, łączącą Koszalin z Kołobrzegiem. Znaczne wzmożenie ruchu i problem z nadmiernym hałasem występuje i stanowi uciążliwość dla mieszkańców gminy. Analogicznie sytuacja przedstawia się w miejscowościach, których lokalizacja znajduje się z dala od dróg łączących większe aglomeracje. Tam problem nadmiernego hałasu albo nie dotyczy mieszkańców, albo też respondenci nie przywiązują zbyt dużej uwagi na występowanie tego zjawiska.

Wykres 6 Występowanie problemu niesprawnej kanalizacji lub braku kanalizacji

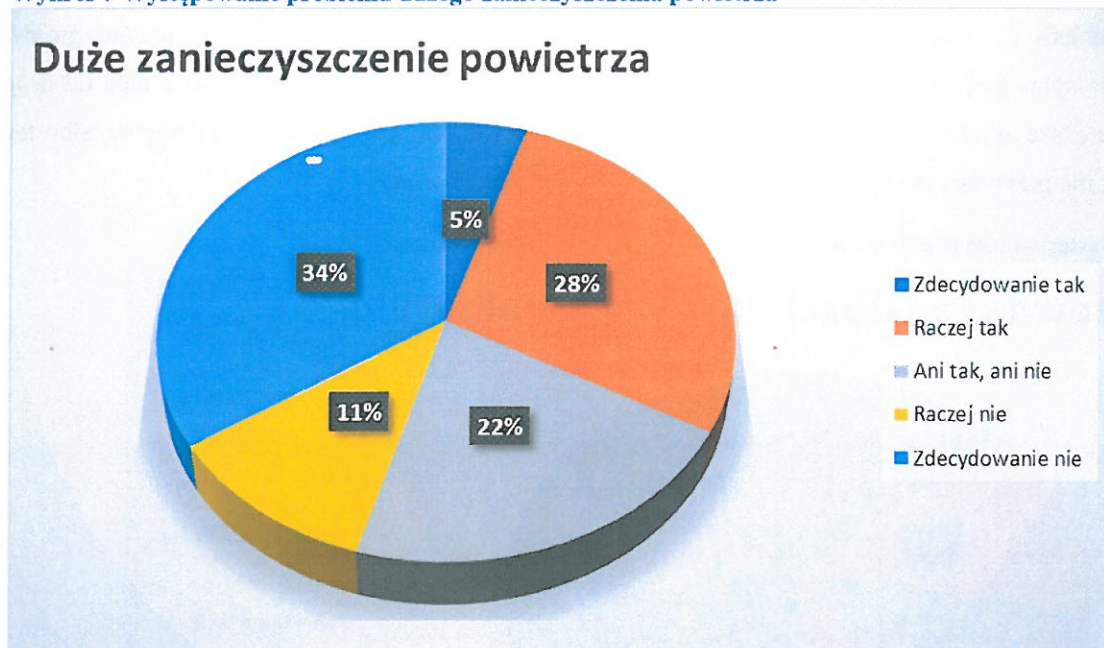

Źródło: Opracowanie własne

Niesprawna kanalizacja lub brak kanalizacji jest problemem Gminy Będzino, z którym boryka się od lat, co potwierdzali mieszkańcy w trakcie badań jakościowych. Szczególnie trudna sytuacja dotyczy miejscowości Tymień, w której podczas zimy dochodzi do sytuacji zamarznięcia oczyszczalni ścieków i mieszkańcy nie mogą w pełni korzystać z kanalizacji. Z rozmów przeprowadzonych z sołtysami wybranych wsi wynika, iż na terenie wielu wsi brakuje sieci kanalizacyjnych. Mieszkańców nie stać na przydomowe oczyszczalnie ścieków i problem ten w dalszej części jest dużym obciążeniem zarówno dla gminy, jak i jej mieszkańców.

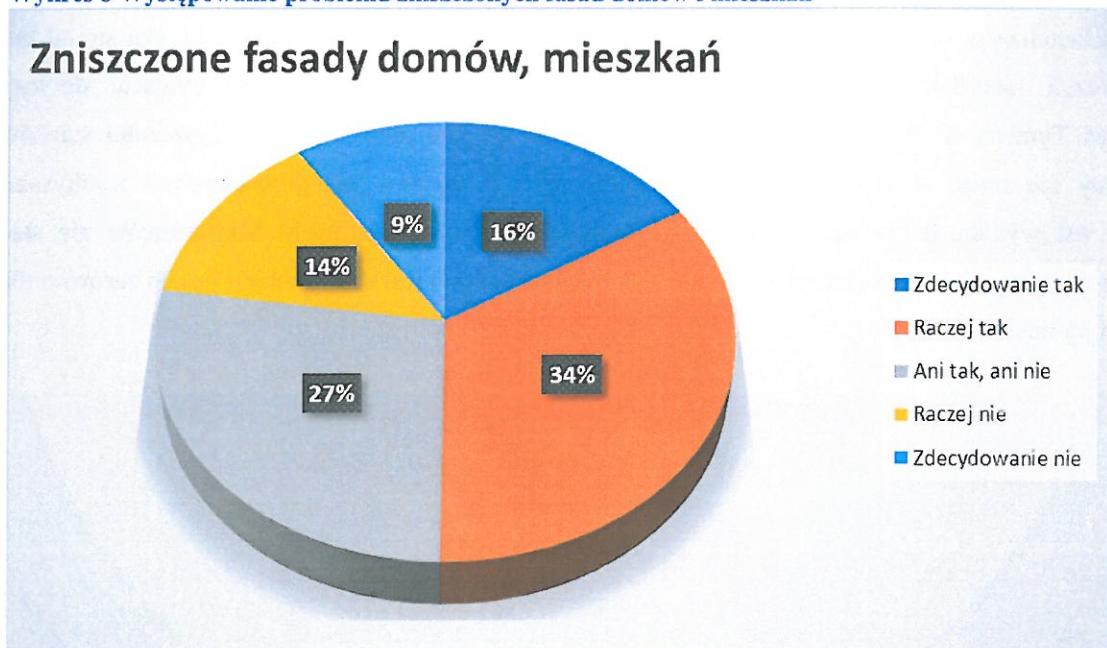
Wykres 7 Występowanie problemu dużego zanieczyszczenia powietrza

Źródło: Opracowanie własne

Badania ilościowe przedstawiają dane dotyczące zanieczyszczeń powietrza w Gminie. Jak wynika z otrzymanych statystyk problem zanieczyszczonego powietrza w dużej mierze nie dotyczy terenu, na którym prowadzono badania, chociaż ze względu na bliskie usytuowanie części miejscowości przy drodze krajowej, problem dostrzegalny jest przez część mieszkańców.

Wykres 8 Występowanie problemu zniszczonych fasad domów i mieszkań

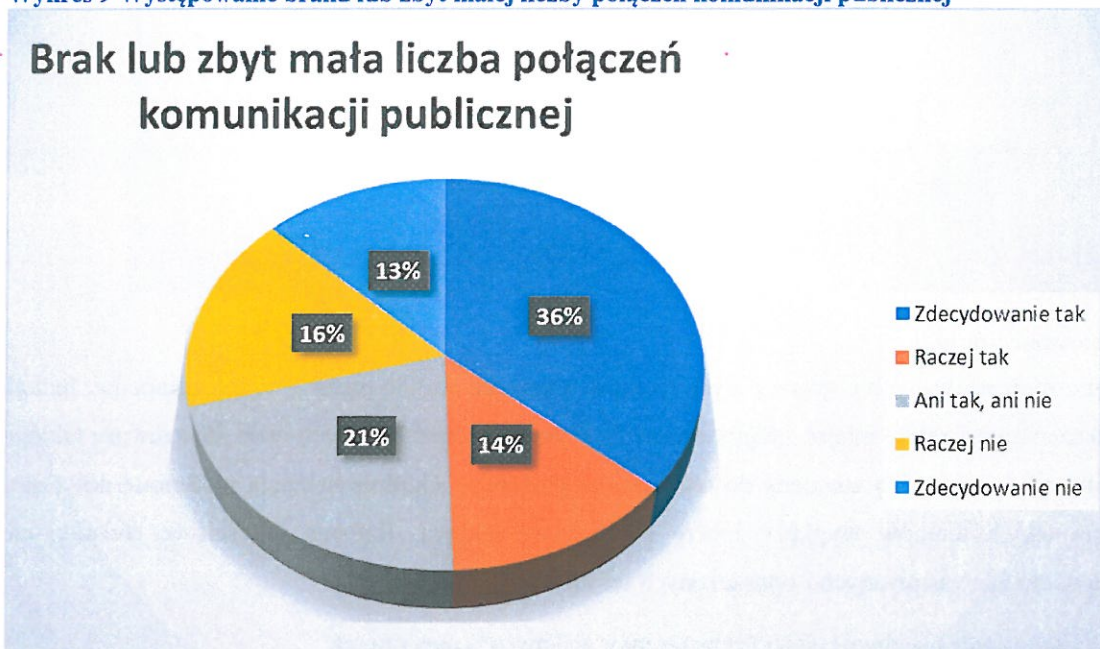

Źródło: Opracowanie własne

Z analizy ankiet wynika, iż według respondentów badań ilościowych aż 34 % zauważa problem związany ze zniszczeniami fasad domów i mieszkań. 27% badanych nie ma zdania w tej kwestii. A pozostałe odpowiedzi respondentów są podzielone. Warto jednakże zwrócić uwagę, iż najczęściej zarówno o własne domy, mieszkania, posesje i tereny w pobliżu miejsca zamieszkania dbają sami mieszkańcy wsi. Jednakże w niektórych miejscowościach (np. Wierzchomino) zauważa się szereg zjawisk negatywnych dotyczących dbania o własne budynki mieszkalne.

Wykres 9 Występowanie braku lub zbyt małej liczby połączeń komunikacji publicznej

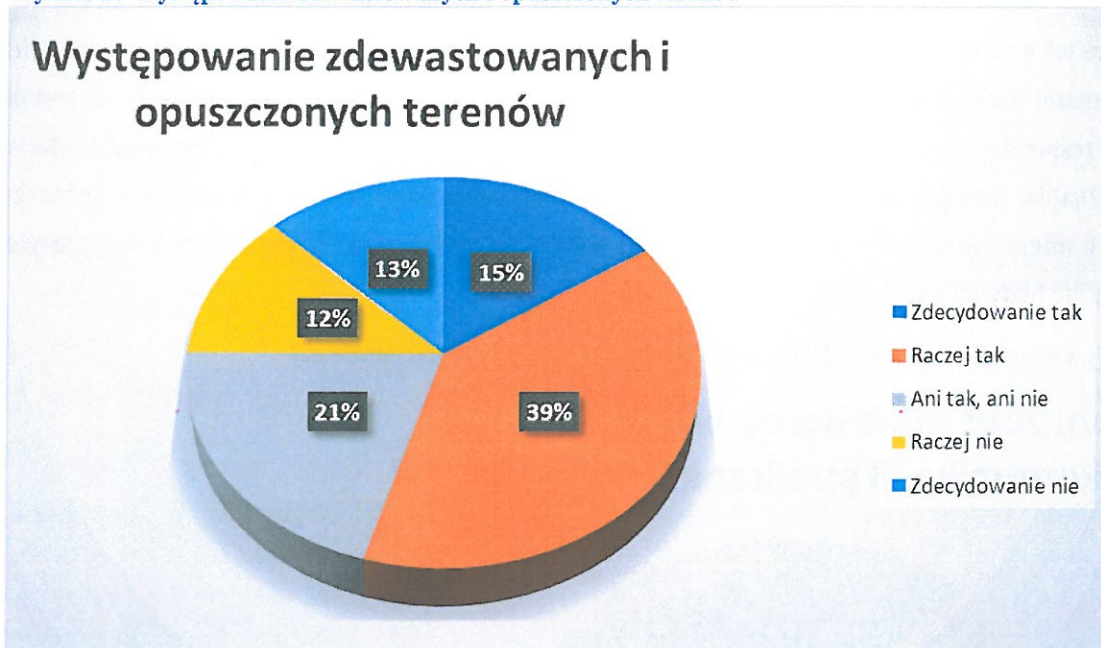
Źródło: Opracowanie własne

Problem braku lub nieodpowiedniej ilości połączeń komunikacji publicznej dotyczy w szczególności najmniejszych miejscowości w Gminie, które dodatkowo ulokowane są z dala od dróg powiatowych czy też krajowych. Zagadnienie to uznane za problemowe zostało potwierdzone przez 36% badanych osób. Pojawiają się trudności z dotarciem do większych miejscowości (np. Będzina, Koszalina) w dni weekendowe (np. Wierzchomino). W pozostałe dni również sytuacja nie wygląda najlepiej. Przewozy świadczą dwie prywatne firmy, które w tej miejscowości nie posiadają odpowiednio skorelowanych połączeń.

Jednakże w niektórych sołectwach nie zauważa się omawianego problemu, np. jak wynika z rozmowy przeprowadzonej z sołtysem wsi Strachomino mieszkańcy nie odczuwają trudności związanych z dotarciem do innych miejscowości. Usługi przewozowe świadczone są w sposób odpowiedni i zadowalający, a także wystarczający do oczekiwań i potrzeb mieszkańców. Sołtyś wskazuje, iż „w dzisiejszych czasach nie jest to zbyt duży problem, gdyż większość ludzi posiada własne samochody i środki transportu. Jednakże dla ludzi starszych, schorowanych, młodzieży niekiedy bywa to dużym utrudnieniem w komunikacji”.

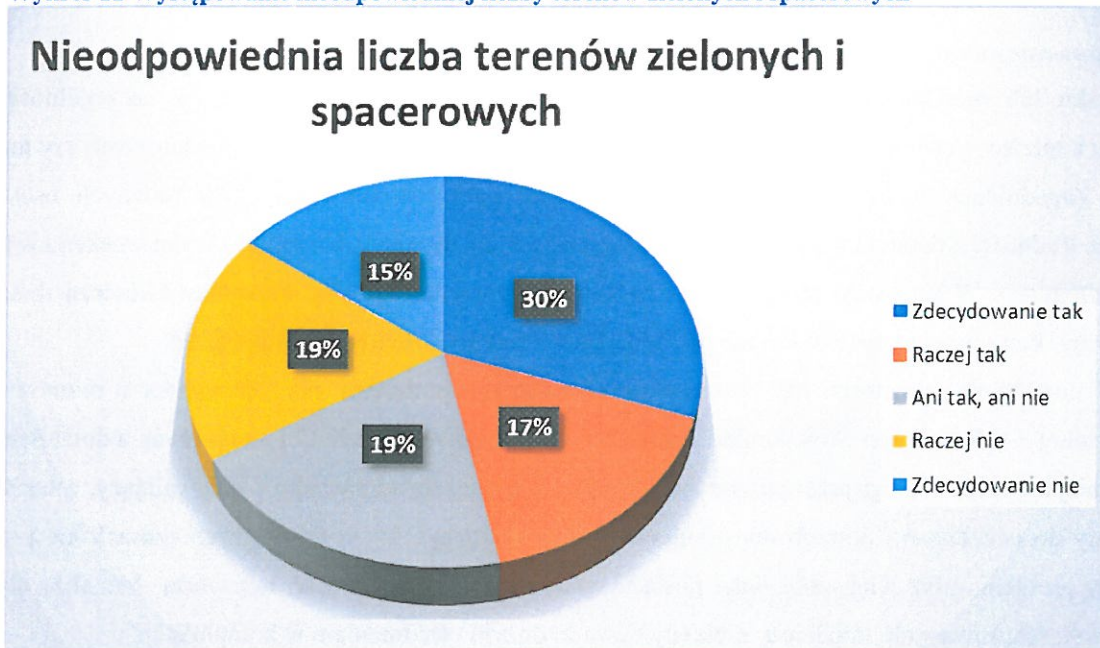
Wykres 10 Występowanie zdewastowanych i opuszczonych terenów

Źródło: Opracowanie własne

Występowanie zdewastowanych i opuszczonych terenów wskazane zostało przez 39% mieszkańców. Jednak brak jest wskazania konkretnie miejsc zdegradowanych. Pozostała część badanych osób nie zauważa takiego problemu lub wyraża neutralny stosunek do wskazanego problemu. Ogólnie sytuacja w Gminie dotycząca występowania takich terenów wygląda dobrze i jest zadowalająca. Badania jakościowe również nie potwierdzają wielu zdewastowanych i opuszczonych terenów.

Wykres 11 Występowanie nieodpowiedniej liczby terenów zielonych i spacerowych

Źródło: Opracowanie własne

Odpowiedzi udzielone na pytanie dotyczące ilości terenów zielonych i spacerowych są podzielone prawie na równe części. Respondenci w 30% uważają, że ilość takich miejsc jest nieodpowiednia i niewystarczająca. Wyniki te są odzwierciedleniem obszarów, z których pochodzą respondenci. Niektóre wsie posiadają dobrze rozwiniętą infrastrukturę tras spacerowych. Az 19% badanych nie posiada zdania na ten temat, czyli fakt zwiększeni ilości ścieżek rowerowych, spacerowych i rekreacyjnych uważają za problem społeczny mniejszej wagi.

Wykres 12 Niedostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych

Źródło: Opracowanie własne

Połowa respondentów w badaniach ilościowych deklaruje występowanie problemu związanego z niedostosowaniem przestrzeni publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych. Zjawisko to potwierdzają przeprowadzone badania jakościowe, z których wynika iż niewiele miejsc w Gminie posiada odpowiednie dostosowania i udogodnienia dla osób niepełnosprawnych. Wiele miejsc w dalszym ciągu nie ma odpowiednio rozwiniętej tej infrastruktury. Dla osób niepełnosprawnych dotarcie do świetlic, kościołów, miejsc na terenie wsi jest utrudniona, a niekiedy niemożliwa.

Jednakże warto w tym miejscu wskazać na pozytywne zjawisko, jakie funkcjonuje w Gminie od zeszłego roku. Środowiskowy Dom Samopomocy „Razem Radośniejsz” regularnie prowadzi dla swoich mieszkańców (osób z lekkim upośledzeniem umysłowym) warsztaty i zajęcia w dni powszednie. Wynajęty bus przywozi osoby niepełnosprawne do ośrodka, a tam organizowane są dla tych osób odpowiednie warsztaty i zajęcia. Po warsztatach mieszkańcy zostają bezpiecznie odwiezieni do domów. Jest to niewątpliwie zjawisko pozytywnie wpływające na polepszenie uwarunkowań społecznych i realizowanie przez gminę zadań dotyczących osób niepełnosprawnych.

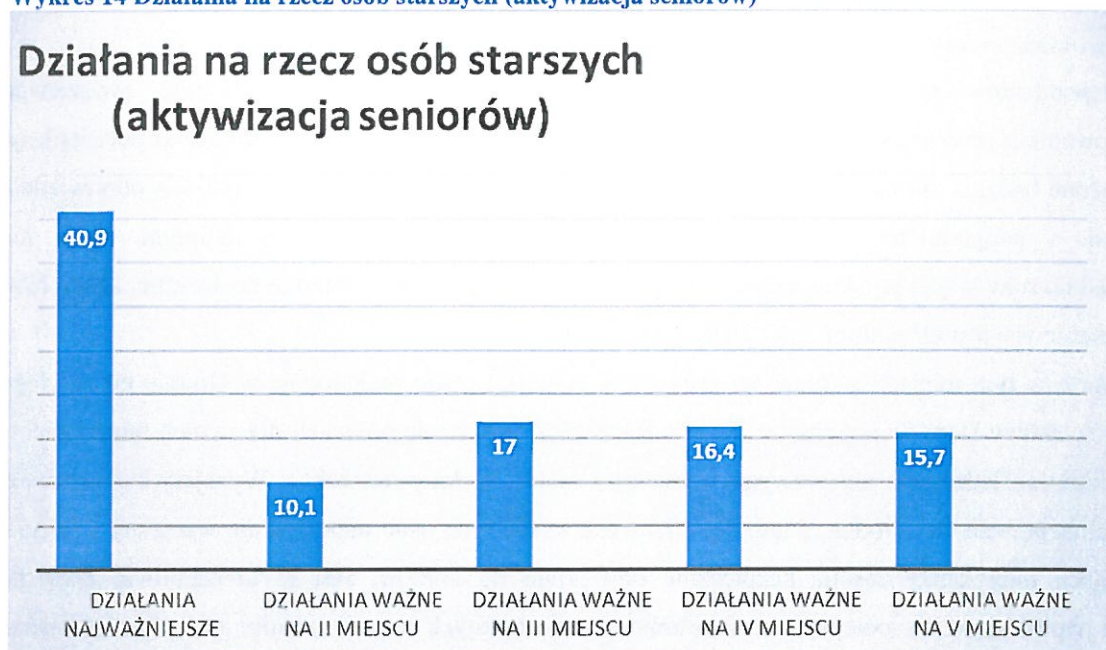
W kolejnym pytaniu poproszono respondentów o wskazanie pięciu działań, które powinny zostać przede wszystkim podjęte w ramach procesu rewitalizacji gminy. Wskazano respondentom, aby wybrane przez nich działania ponumerować od 1 (najważniejsze) do 5 (najmniej ważne). Dla dokładnego przeanalizowania wskazanych przez respondentów działań przedstawiono każdy z nich na osobnym diagramie.

Wykres 13 Działania mające na celu budowanie poczucia tożsamości lokalnej

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 14 Działania na rzecz osób starszych (aktywizacja seniorów)

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 15 Działania mające na celu odnowę terenów zielonych

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 16 Działania na rzecz pobudzenia aktywności społecznej mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

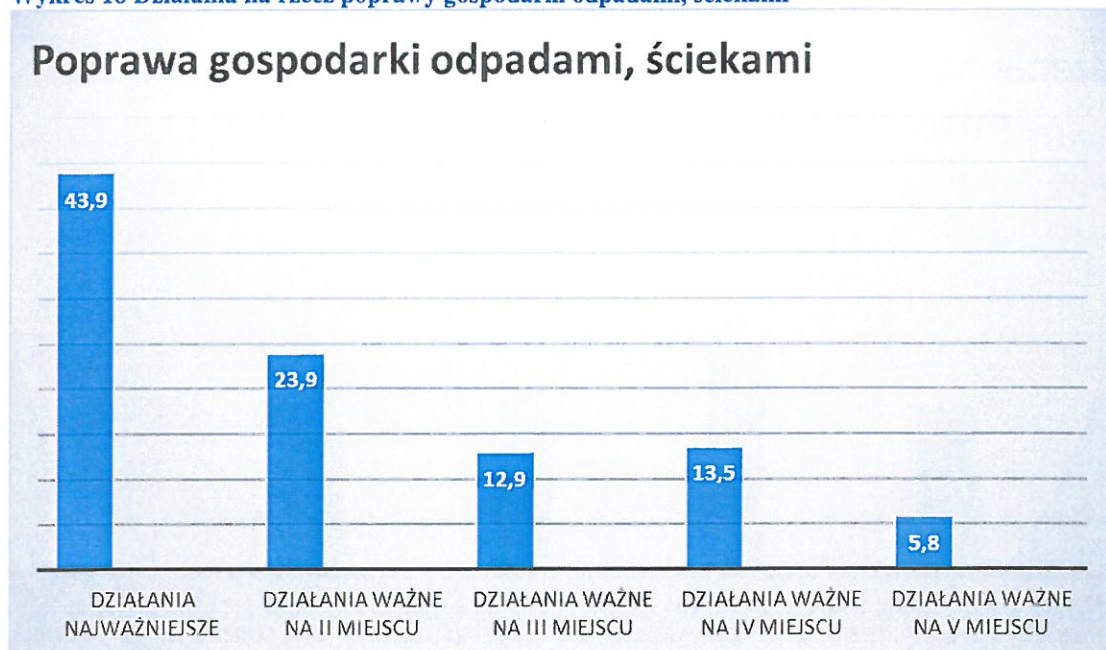

Wykres 17 Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

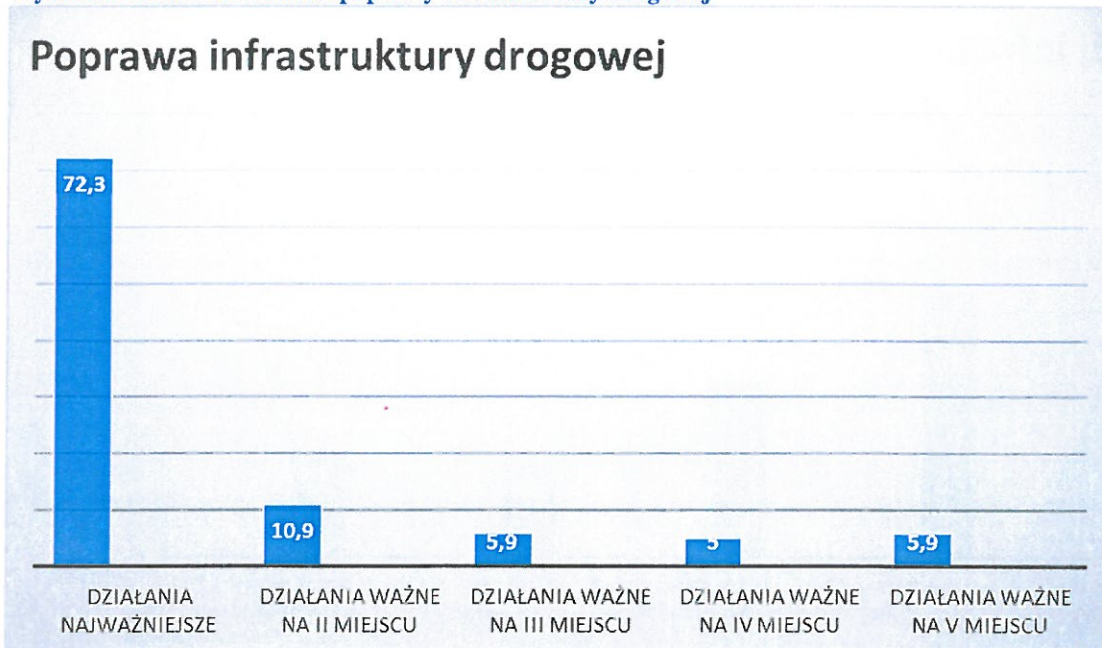
Wykres 18 Działania na rzecz poprawy gospodarki odpadami, ściekami

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 19 Działania na rzecz poprawy infrastruktury drogowej

Źródło: Opracowanie własne

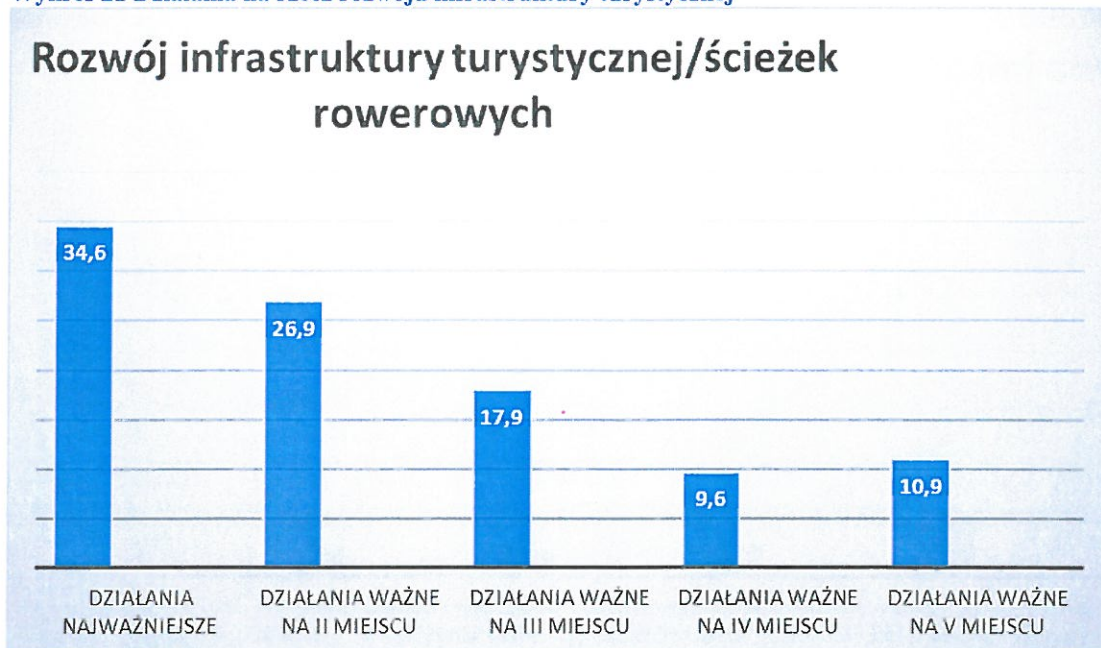
Wykres 20 Działania na rzecz poprawy stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 21 Działania na rzecz rozwoju infrastruktury turystycznej

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 22 Działania na rzecz poprawy estetyki przestrzeni publicznych

Źródło: Opracowanie własne

W powyższych diagramach przedstawiono najważniejsze działania według respondentów, które należałoby podjąć podczas procesu rewitalizacji w Gminie. Wszystkie z wymienionych w kwestionariuszu propozycji osoby badane uznały za bardzo istotne dla rozwoju społecznego gminy. W czołówce najważniejszych działań uznano: poprawa infrastruktury drogowej (aż 72,3%), poprawa gospodarki odpadami i ściekami (43,9%) oraz działania na rzecz osób starszych i ich aktywizacja (40,9%). Pozostałe propozycje działań zostały ocenione na porównywalnym poziomie, ponad 30%. Analiza danych wskazuje, iż zarówno działania

na rzecz poprawy infrastruktury, jak i działania na rzecz mieszkańców są bardzo istotnymi kwestiami dotyczącymi poprawy życia mieszkańców Gminy Będzino.

Badania jakościowe przeprowadzone wśród sołtysów z wybranych wsi potwierdzają działania zaprezentowane w badaniach ilościowych. Wszyscy przedstawiciele wsi wskazali jako najważniejsze działanie poprawę infrastruktury dróg gminnych. Na drugim miejscu pojawiła się poprawa infrastruktury oświetlenia we wsiach, jak również remonty świetlic i zagospodarowanie terenów na cele rozwoju wsi. Wiele osób zwróciło uwagę na problem niskiego poziomu zaangażowania w życie wsi na rzecz ich mieszkańców. Zauważa się niechęć do bezinteresownej pomocy, społeczeństwa wiejskie najczęściej są podzielone, a w takiej atmosferze trudno jest stworzyć cokolwiek kreatywnego i pozytywnego na rzecz mieszkańców. W rozmowach zwrócono również uwagę na niezadowalającą komunikację publiczną w Gminie. Wiele wsi pozostaje bez możliwości dojazdów do najbliższych miast w dni wolne (soboty, niedziele), a kursujące prywatne przewozy osób nie spełniają zapotrzebowani mieszkańców gminy (np. Wierzchomino).

W pytaniu piątym respondenci poproszeni zostali o wskazanie miejsc, na których występują pewne problemy w uwarunkowaniach społecznych, gospodarczych, środowiskowych, technicznych i przestrzenno-funkcjonalnych. Badane osoby mogły wskazać najwyżej trzy takie miejscowości, które według nich koncentrują na swoim terenie jak największą liczbę wymienionych kwestii problemowych.

Tabela 2 Koncentracja problemów na terenie miejscowości

Lp.	Wskazane problemy	Miejscowość na I miejscu	Miejscowość na II miejscu	Miejscowość na III miejscu
1	Miejsca o znacznej koncentracji problemów społecznych	Będzino Strzepowo Tymień	Będzino Kładno Pleśna	Wierzchomino Tymień Kładno
2	Miejsca o znacznej koncentracji zanieczyszczenia środowiska	Kiskowo Będzino Dobiesławiec	Kładno Śmiechów	Kładno Miłogoszcz
3	Miejsca o znacznej koncentracji zdegradowanych technicznie budynków	Tymień Wierzchomino Będzino	Wierzchomino	x
4	Miejsca o znacznej koncentracji zdegradowanej infrastruktury drogowej	Dobrzyca Śmiechów Tymień	Kładno Śmiechów Komory	Tymień Wierzchominko Łopienica
5	Obszary najbardziej niebezpieczne	Tymień Wierzchomino	Będzino	Będzino Wierzchomino

Źródło: Opracowanie własne

W ostatnim pytaniu ankietowym respondenci poproszeni zostali o podanie konkretnych propozycji przedsięwzięć, które ich zdaniem powinny zostać zrealizowane na terenie gminy w ramach procesu rewitalizacji. Odpowiedzi przebadanych osób zostały podzielone na wprowadzenie zmian w sferze społecznej oraz infrastrukturalnej.

Tabela 3 Propozycje przedsięwzięć wskazane przez respondentów

SPOŁECZNE	INFRASTRUKTURALNE
<p><u>Na I miejscu znalazły się następujące działania:</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Aktywizacja osób starszych• Aktywizacja osób bezrobotnych• Zajęcia pozalekcyjne dla dzieci• Tworzenie organizacji skupiających ludność wiejską np. koła gospodyń wiejskich, koła zainteresowań• Organizacja festynów wiejskich	<p><u>Na I miejscu znalazły się następujące działania:</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Budowa i modernizacja chodników w Gminie• Budowa i modernizacja dróg gminnych• Remont świetlic wiejskich• Budowa ścieżek rowerowych• Modernizacja oświetlenia wsi w Gminie• Budowa i modernizacja placów zabaw w miejscowościach gminy• Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w Gminie• Melioracja rowów
<p><u>Na II miejscu znalazły się następujące działania:</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Zajęcia popularyzujące aktywność sportową dla mieszkańców gminy• Lepsza opieka zdrowotna• Poprawa bezpieczeństwa publicznego• Profilaktyka działań wychowawczych	<p><u>Na II miejscu znalazły się następujące działania:</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Budowa remiz• Budowa boisk sportowych dla dzieci• Modernizacja terenów sportowo-rekreacyjnych• Remont budynków użyteczności publicznych• Montaż koszy na śmieci w miejscach tj. sklepy, przy chodnikach• Modernizacja przystanków autobusowych• Polepszenie komunikacji w Gminie• Modernizacja mostów na istniejących drogach gminnych

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział III. Diagnoza obszaru zdegradowanego, obszaru rewitalizacji i opis ludności

Niniejszy rozdział opisuje diagnozę czynników, zjawisk kryzysowych oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych, a także zasięgi przestrzenne obszaru/obszarów rewitalizacji poprzez identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych. Prezentowana część to zatem określenie, w oparciu o inne dokumenty strategiczne Gminy lub diagnozę, terytorium/terytoriów najbardziej wymagających wsparcia z jednej strony, a z drugiej lokalne potencjały występujące na terenie wyznaczonego obszaru rewitalizacji.

Rewitalizacja jest procesem wieloletnim, skoncentrowanym terytorialnie, inicjowanym i sterowanym przez Jednostkę Samorządu Terytorialnego, prowadzonym w ścisłej współpracy z lokalną społecznością i na jej rzecz. Ze względu na różnorodność aspektów i interesów wszystkich uczestników procesu rewitalizacji konieczne jest stworzenie instrumentu, który pozwoli na prowadzenie procesu rewitalizacji w sposób skoordynowany i zintegrowany.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022 to wieloletni program działań, który ma zapewnić integrację działań władzy samorządowej, społeczności lokalnej i innych uczestników, mających na celu wyprowadzenie obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej w czterech głównych obszarach:

- społecznym - poprzez działania zmierzające do zmniejszenia wykluczenia społecznego (marginalizacji, bezrobocia, ubóstwa) oraz przyczyniające się do wzrostu poziomu integracji mieszkańców;
- gospodarczym - poprzez tworzenie warunków do nowych miejsc pracy, powstawania nowych podmiotów, rozpowszechniania oraz ułatwiania aktywności gospodarczej;
- technicznym - poprzez poprawę stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej i budynków mieszkaniowych.
- środowiskowym – poprzez poprawę warunków środowiskowych obszaru rewitalizowanego.

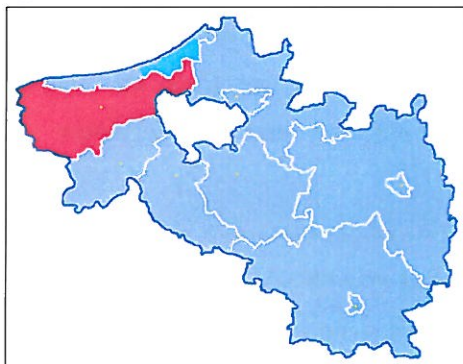
Niniejsza diagnoza obszaru przedstawia najważniejsze kwestie, na które może mieć wpływ opracowanie i realizacja LPR. Na podstawie szczegółowej diagnozy zostanie wyznaczony obszar zdegradowany, a następnie wyznaczony obszar podlegający rewitalizacji. LPR wskaże również najważniejsze problemy i potrzeby, a także zasoby i potencjał obszaru. Uzasadnia dobór kluczowych grup docelowych i obszarów interwencji. Diagnoza podkreśla wewnętrzną spójność obszaru nie tylko pod względem administracyjnym, ale przede wszystkim historycznym i kulturowym. W celu opracowania LPR zwrócono szczególną uwagę na pewne obszary oddziaływań, tj: uwarunkowania społeczne, gospodarcze, środowiskowe oraz przestrzenno-funkcjonalne i techniczne.

Wdrożenie programu rewitalizacji wpłynie pozytywnie na rozwój społeczno-kulturalny gminy, a tym samym przyczyni się do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Jednocześnie zwiększy się atrakcyjność gospodarcza gminy, a co za tym idzie stworzona zostanie szansa do powstania podmiotów gospodarczych i tworzenia nowych miejsc pracy. Będzie on również podstawą do ubiegania się o dofinansowanie na realizację niniejszych zadań.

Gmina Będzino to gmina wiejska w województwie zachodniopomorskim, w powiecie koszalińskim, położona na Pobrzeżu Koszalińskim. Siedzibą gminy jest wieś Będzino. Powierzchnia gminy obejmuje 16600 ha, a zamieszkuje ją 8522 mieszkańców. Gmina położona w północno-wschodniej części powiatu graniczy z następującymi gminami: od północy Mielno, od zachodu Ustronie Morskie i Dygowo, od południa Karlino i Biesiekierz, od wschodu Koszalin. Teren gminy jest rozlokowany w pasie Wybrzeża Bałtyckiego, obrębnie Wybrzeża Słowińskiego, z przyległą od południa Równiną Białogardzką. Posiada 4,5 km bezpośredniego dostępu do Morza Bałtyckiego, co czyni ją gminą nadmorską z ogromnymi możliwościami rozwoju turystyki i agroturystyki.

Obraz 14 Położenie gminy na mapie powiatu koszalińskiego

Źródło: www.wikipedia.pl

Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 11, która łączy Koszalin z Kołobrzegiem, a także droga wojewódzka nr 165, która prowadzi do Mielna. Występuje także linia kolejowa. Rozwój gminy Będzino z racji jego położenia geograficznego podlega w szczególności silnym oddziaływaniom zewnętrznym dwóch gmin: miasta Koszalin oraz turystycznej gminy Mielno. Od większych ośrodków turystycznych tj. Koszalina i Kołobrzegu dzieli Będzino zaledwie kilkanaście kilometrów, co stanowi doskonałe położenie dla rozwoju turystyki i gospodarki.

Północna część gminy jest równiną, o charakterze rolniczo-łąkowym, zaś południowa to pofałdowany obszar moreny dennej. Na terenie gminy występują niewielkie kompleksy lasu mieszanego oraz obszary bagienne. Obszar gminy znajduje się w krainie klimatycznej nadmorskiej. Klimat gminy cechuje się dużą zmiennością frontów atmosferycznych, co jest efektem oddziaływania morskich i kontynentalnych mas powietrza. Według podziału Polski na krainy klimatyczne obszar gminy Będzino należy do Krainy Pobrzeża Koszalińsko-Słupskiego i jest zaliczany do klimatów bałtyckich. Charakterystyczną cechą klimatu bałtyckiego są łagodne zimy, opóźnione i chłodne wiosny, chłodne lata oraz długie, ciepłe jesienie. Średnia roczna temperatura wynosi 7,7°C, przy temperaturze najcieplejszego miesiąca lipca rzędu 17°C i najchłodniejszego stycznia -0,8°C. Przeciętna roczna suma opadów kształtuje się na poziomie 700mm, dominują wiatry z zachodu i północnego zachodu, wiejące z prędkością 5,3 m/s.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022

Wody rzek przebiegających przez gminę oraz jeziora Jamno (wody jeziora należą do gminy Mielno) są silnie zanieczyszczone, zostały zakwalifikowane do III klasy czystości, a większość odcinków rzek uznana za nieodpowiadające normom tj.: rzeka Czerwona na całej długości, Strzeżenica od miejscowości Kazimierz do ujścia. Przyczyną zanieczyszczeń są ścieki bytowe z miejscowości usytuowanych nad rzekami oraz zanieczyszczenia obszarowe z otaczających użytków rolnych nawożonych mineralnie. Według danych Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, na terenie gminy Będzino nie odnotowuje się zagrożenia powodziowego. Gmina charakteryzuje się dużą różnorodnością krajobrazową. Na niewielkim obszarze występują obok siebie krajobrazy: nadmorski, nadjeziorny i morenowy z licznymi pagórkami kemowymi. Przez gminę przepływa wspomniana rzeka Czerwona o niewielkich rozmiarach i głębokości; występuje tu jedno jezioro o powierzchni 8,0 ha w miejscowości Strachomino. Lokalna flora wyróżnia się różnorodnością ekosystemów i gatunków, do szczególnie cennych należą torfowiska wysokie w obrębie terenów leśnych na wododziale tzw. „Warnie Bagno” (rezerwat przyrody o pow. 300 ha) reprezentuje kopułowe torfowisko wysokie typu bałtyckiego, oraz „Wierzchomińskie Bagno” (rezerwat przyrody o pow. 43 ha). Warunki fizjograficzne analizowane z punktu widzenia osadnictwa są korzystne w obrębie wysoczyzny morenowej, niekorzystne w podmokłych, torfiastych i bagiennych obniżeniach.

Stan wiodących elementów środowiska przyrodniczego gminy Będzino jest korzystny, mimo iż stopień przekształcenia środowiska naturalnego jest duży, co jest związane przede wszystkim z gospodarką rolną. Niekorzystnym zjawiskiem jest niski procent powierzchni leśnej w Gminie, wynika to głównie z wysokiej żyzności gleby, która została zagospodarowana dla rolnictwa. Na terenie gminy występują tereny objęte ochroną prawną. Są nimi:

- Rezerwat przyrody Wierzchomińskie Bagno
- Rezerwat przyrody Warnie Bagno
- specjalne obszary ochrony siedlisk NATURA 2000: Trzebiatowsko-Kołobrzeski Pas Nadmorski; Warnie Bagno; Bukowy Las Górki
- użytki ekologiczne o łącznej powierzchni 25,6 ha.
- starodrzew znajdujący się w parkach wiejskich, podworskich, krajobrazowych oraz na cmentarzach, obejmujący następujące obiekty: buki, dęby, klony, lipy, świerki, jedlice, żywotniki, wiązy, klony, jesiony, jodły, buki odmiany purpurowej, kasztanowce.
- lasy ochronne o funkcji „lasów cenne przyrodniczo” oraz wodochronne.

Na obszar gminy Będzino składa się 24 sołectw oraz 45 miejscowości. Cechą znaną terenu jest występowanie dużej ilości osad przynależnych do gminy Będzino. Poniższa tabela zawiera zestawienie wszystkich miejscowości w Gminie.

Tabela 4 Struktura miejscowości gminnych

Lp.	Nazwa miejscowości	Rodzaj miejscowości
1	Barnin	Osada wsi Będzinko
2	Barninek	Osada wsi Dobiesławiec
3	Będzino	Wieś
4	Będzinko	Wieś
5	Borkowice	Wieś
6	Dobiesławiec	Wieś
7	Dobre	Wieś
8	Dobre Małe	Osada wsi Dobre
9	Dobrzyca	Wieś
10	Dworek	Osada wsi Kiszkowo
11	Kazimierz Pomorski	Osada wsi Łekno
12	Kiszkowo	Wieś
13	Kładno	Wieś
14	Komory	Wieś
15	Łasin Koszaliński	Osada wsi Tymień
16	Łekno	Wieś
17	Łopienica	Wieś
18	Łubniki	Osada wsi Mścice
19	Malinowo	Osada wsi Dobiesławiec
20	Mączno	Osada wsi Łekno
21	Miłogoszcz	Wieś
22	Mścice	Wieś
23	Pakowsław	Osada wsi Popowo
24	Pleśna	Wieś
25	Podamirowo	Osada wsi Dobiesławiec
26	Podbórz	Osada wsi Smolne
27	Popowo	Wieś

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

28	Przybyradz	Wieś
29	Radomno	Osada wsi Dobiesławiec
30	Skrzeszewo	Wieś
31	Słowienkowo	Wieś
32	Smolne	Wieś
33	Stoisław	Osada wsi Dobre
34	Strachomino	Wieś
35	Strzepowo	Wieś
36	Strzeżenice	Wieś
37	Śmiechów	Wieś
38	Świercz	Osada wsi Dobre
39	Tymień	Wieś
40	Uliszki	Osada wsi Dobrzyca
41	Wiciąże Pierwsze	Osada wsi Tymień
42	Wierzchominko	Wieś
43	Wierzchomino	Wieś
44	Zagaje	Osada wsi Będzinko
45	Ziębrze	Osada wsi Popowo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Tabela 5 Struktura sołectw na terenie Gminy Będzino

Lp.	Sołectwo	Miejscowości przynależne
1	Będzinko	Będzinko, Barnin, Zagaje
2	Będzino	Będzino
3	Dobiesławiec	Barninek, Dobiesławiec, Podamirowo, Radomno
4	Dobre	Dobre, Dobre Małe, Świercz
5	Dobrzyca	Dobrzyca
6	Kiszkowo	Dworek, Kiszkowo
7	Kładno	Kładno, Pleśna

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

8	Komory	Komory
9	Łekno	Kazimierz Pomorski, Łekno, Mączno
10	Łopienica	Łopienica, Łasin Koszaliński, Wiciąże Pierwsze
11	Mścice	Łubniki, Mścice, Przybyradz
12	Popowo	Pakosław, Popowo, Ziębrze
13	Skrzeszewo	Skrzeszewo
14	Słowienkowo	Słowienkowo
15	Smolne	Smolne, Podbórz
16	Stoisław	Stoisław
17	Strachomino	Strachomino
18	Strzepowo	Strzepowo
19	Strzeżenice	Strzeżenice
20	Śmiechów/ Borkowice	Borkowice, Miłogoszcz, Śmiechów
21	Tymień	Tymień
22	Uliszki	Uliszki
23	Wierzchominko	Wierzchominko
24	Wierzchomino	Wierzchomino

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

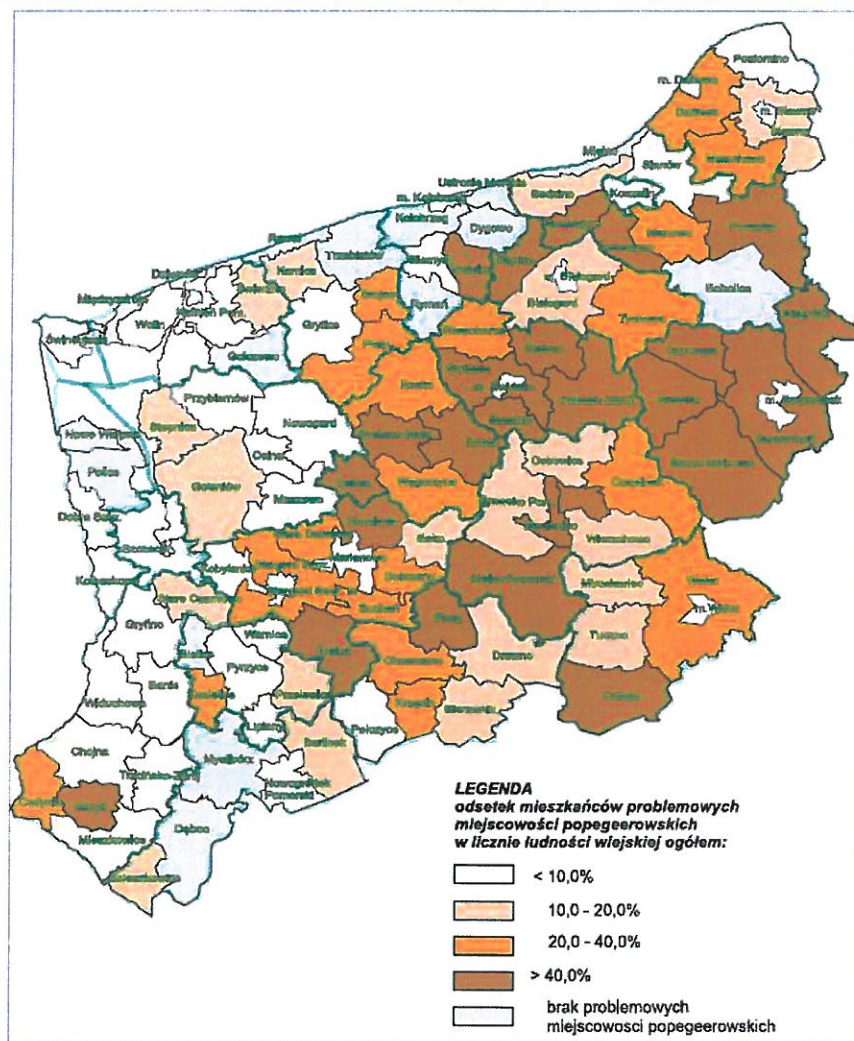
W diagnozie uwarunkowań społecznych, gospodarczych, technicznych, środowiskowych i przestrzenno-funkcjonalnych wszystkie dane dotyczące poszczególnych czynników, które dotyczą osad zostały wliczone do wsi, do której przynależą terytorialnie. W związku z tym prowadzona analiza dotyczy 24 sołectw zlokalizowanych w Gminie Będzino. Na tej podstawie wszystkie diagnozy poszczególnych uwarunkowań wykazały obszary zdegradowane, wymagające wprowadzenia zmian i potrzeby rewitalizacji. Podsumowując uwarunkowania wyróżniające gminę na tle regionu, należy wskazać na popegeerowski charakter obszaru gminy Będzino, w szczególności koncentrujący się na obszarze miejscowości Tymień oraz Mścice, w których to swoje siedziby miały PGR-y. Bazując na analizie zawartej w publikacji z 1980 roku należy wskazać, iż powierzchnia ogólna Państwowego Gospodarstwa Rolnego w Tymieniu wynosiła 5221 ha, a użytki rolne stanowiły 4821ha. Niniejsze gospodarstwo podległe było Zjednoczeniu Państwowych Gospodarstw Rolnych. PGR Mścice podlegał Hodowli Zarodowej i Rolnictwa, obejmując powierzchnię

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022

ogólna o wielkości 4120ha, a także użytki rolne na obszarze 3843ha³. Ze względu na powierzchnię przestrzeni rolnej, która była w zarządzie PGR-ów, oddziaływały one społecznie na cały obszar gminy, ale w szczególności na miejscowości zlokalizowane w bezpośredniej bliskości Mściń i Tymienia, czyli: Łopienica, Strachomino, Śmiechów, Borkowice, Dobrzyca, Wierzchomino, Komory, Dobrze, Łekno, Strzeżenice. Na podstawie analiz przeprowadzonych przez Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, wskazano, iż odsetek mieszkańców problemowych miejscowości popegeerowskich w liczbie ludności wiejskiej ogółem w Gminie Będzino wynosi od 10% do 20%. Można założyć, iż aktywność życiowa niniejszych osób koncentruje się na obszarze miejscowości zaliczonych do byłych siedzib PGR-ów, ale również w miejscowościach położonych w bezpośredniej bliskości⁴.

Mapa 1 Odsetek mieszkańców problemowych miejscowości popegeerowskich w liczbie ludności wiejskiej ogółem

Źródło: Dziechciarz D., *Biuletyn Obserwatorium Integracji Społecznej* nr 2(8)/13, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Szczecin 2013

³ Gospodarowicz D., „Osadnictwo rolnicze, a gospodarka wielkoobszarowa na terenie województwa koszalińskiego w latach 1950 – 1977, Polska Akademia Nauk, Warszawa 1980

⁴ Dziechciarz D., *Biuletyn Obserwatorium Integracji Społecznej* nr 2(8)/13, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Szczecin 2013

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022

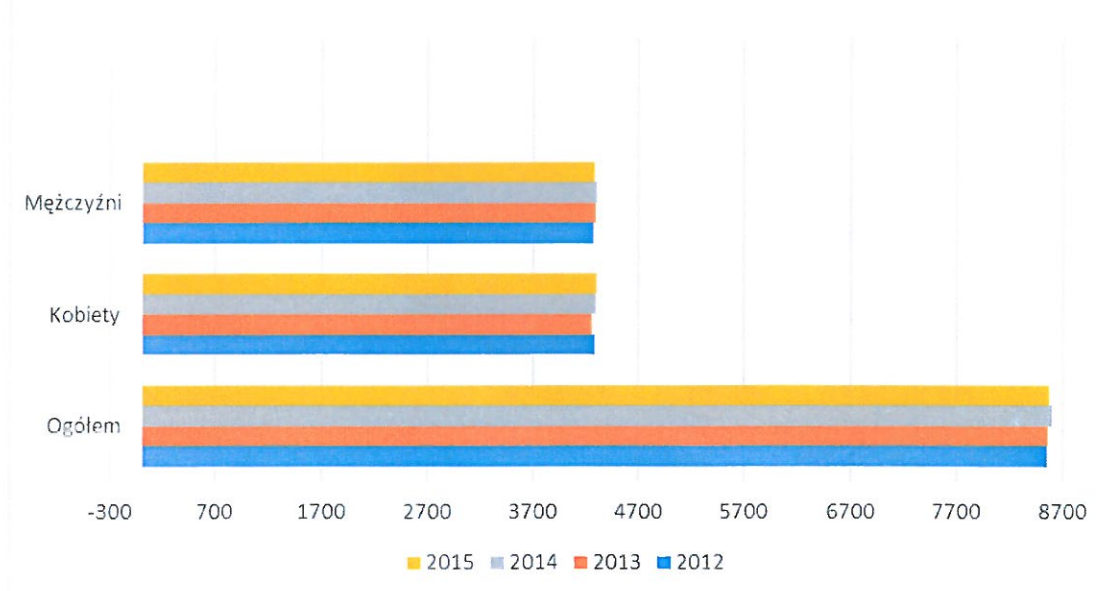
Analizując uwarunkowania popegeerowskie występujące na obszarze Gminy Będzino należy również odnieść się do zapisów zawartych w dokumencie charakteryzującym Specjalną Strefę Włączenia w Województwie Zachodniopomorskim, należy zwrócić uwagę na dwa deficyty, które występują w Gminie, a mianowicie nieodpowiednia infrastruktura techniczna oraz ubóstwo, które jest pochodną zjawiska wykluczenia społecznego uformowanego w związku z likwidacją Państwowych Gospodarstw Rolnych. Wysoki stopień wskazanych deficytów występuje szczególnie na obszarze Tymienia, co zostało zaobserwowane w ramach realizowanych działań partycypacji społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem spacerów studyjnych oraz informacji uzyskanych podczas warsztatów rewitalizacyjnych.

STRUKTURA SPOŁECZNA

Gmina Będzino zamieszkiwana jest przez 8522 mieszkańców (dane z marca 2017 r.). W stosunku do lat poprzednich zauważa się nieznaczny spadek ludności w Gminie. Od roku 2014 spadek ten wynosi ok. 20 osób zamieszkującej badany teren. Natomiast udział populacji gminy w populacji powiatu koszalińskiego i województwa zachodniopomorskiego wynosi odpowiednio 13% i odpowiednio 0,5%. Gęstość zaludnienia gminy wynosi 51 osób na km², co plasuje gminę na 4. miejscu w powiecie.

Wykres 23 Liczba ludności w latach 2012 - 2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Kompleksowa analiza stanu ludności w poszczególnych miejscowościach została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 6 Liczba ludności w poszczególnych sołectwach

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności
1	Będzino	494
2	Będzinko	317
3	Dobiesławiec	232
4	Dobre	416
5	Dobrzyca	771
6	Kiszkowo	243
7	Kładno	178
8	Komory	50
9	Łekno	360
10	Łopienica	183
11	Stoisław	449
12	Mścice	1733
13	Uliszki	50
14	Popowo	174
15	Skrzeszewo	79
16	Słowienkowo	161
17	Smolne	132
18	Strachomino	272
19	Strzepowo	286
20	Strzeżenice	236
21	Śmiechów / Borkowice	444
22	Tymień	895
23	Wierzchominko	93
24	Wierzchomino	274
RAZEM		8522

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Gmina charakteryzuje się znikomym dodatnim saldem migracji ludności rekompensowanym przyrostem naturalnym. Dla gminy Będzino zakłada się rosnący trend przyrostu naturalnego oraz dodatnie saldo ruchu migracyjnego. Obecnie na terenie gminy jest wystarczająco rozwinięta infrastruktura społeczna uzupełniana usługami występującymi z sąsiadującym z nią miastem powiatowym Koszalinem. Gmina Będzino plasuje

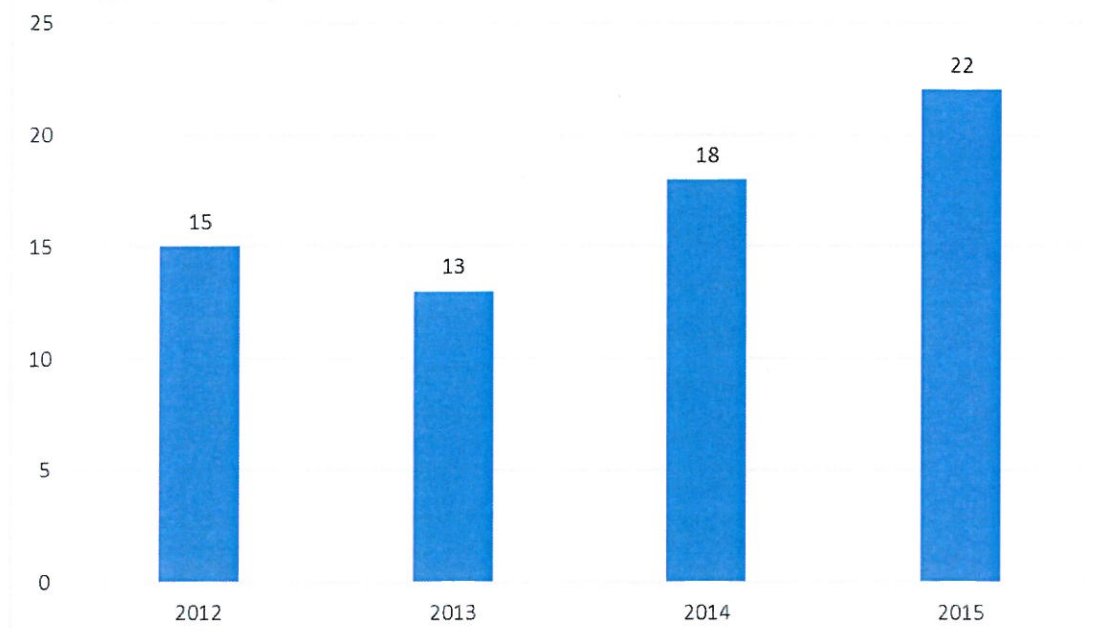

się na 1. miejscu pod względem przyrostu naturalnego (razem z gminą Świeszyno), a w zakresie salda migracji znajduje się na 5. pozycji w powiecie koszalińskim.

Należy w działaniach rewitalizacyjnych uwzględnić taką aktywność, która pozwoli przypuszczać, że z Gminy nie będą odpływać przede wszystkim ludzie młodzi. Należy młodym osobom, szczególnie młodzieży, zapewnić miejsce wspólnej aktywności i wspólnych spotkań. Taka integracja będzie w przyszłości sprzyjać budowaniu umiejętności komunikacji, a także budowaniu poczucia przynależności do społeczności lokalnej.

Aby tak się stało należy kreować dobre warunki dla rozwoju mieszkańców nie tylko pod względem społecznym, ale również pod względem gospodarczym (np. stwarzanie możliwości inwestowania w Gminie, a tym samym tworzeniem miejsc pracy) a także technicznym (np. poprawa dróg, odpowiednie oświetlenie, chodniki).

Wykres 24 Przyrost naturalny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

W celu analizy sytuacji społecznej i gospodarczej gminy istotne znaczenie ma struktura jej mieszkańców w podziale na podstawowe grupy funkcjonalne (wiek przedprodukcyjny 0 - 17 lat, wiek produkcyjny 18 – 59/64 lat i wiek poprodukcyjny powyżej 60/65 lat) oraz zmiany jakie wystąpią w tych relacjach w kolejnych najbliższych i dalszych latach. Jak wynika z analizy danych statystycznych od roku 2012 zauważa się niekorzystne zjawisko spadku osób w wieku przedprodukcyjnym. W roku 2012 odnotowano 1689 osób, w 2013 – 1628, w 2014 – 1610, z kolei w 2015 r. liczba osób w wieku przedprodukcyjnym wyniosła 1558. Jest to niekorzystne zjawisko społeczne na terenie gminy, które skutkować będzie w najbliższych latach znacznym spadkiem osób w wieku produkcyjnym, a w perspektywie kolejnych dziesięcioleci zwiększeniem się liczby osób w wieku poprodukcyjnym.

Analogicznie do spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym wzrasta liczba osób w wieku

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

poprodukcyjnym. Od 2012 roku zauważa się wzrost grupy ludzi nieaktywnych zawodowo o śr. 70 osób rocznie. Tak znaczny wzrost ludzi nieaktywnych zawodowo może determinować trudności, związane z utrzymywaniem osób starszych przez społeczeństwo aktywne zawodowo, a które mogą pojawić się za kilkanaście lat.

Zwiększająca się liczba osób w wieku poprodukcyjnym generuje dwa zjawiska - z jednej strony jest wtedy szansa, że osoby w wieku produkcyjnym wymienią starsze pokolenie na rynku pracy, z drugiej strony jednak zwiększająca się liczba seniorów generuje potrzeby związane z zapewnieniem im odpowiedniej opieki, aktywizacji społecznej, form spędzania wolnego czasu. Należy pamiętać o tym, że oprócz opieki medycznej seniorzy potrzebują dla swojego ogólnego dobrostanu posiadać poczucie kontroli nad otaczającą ich rzeczywistością, co można im zapewnić poprzez angażowanie ich w wielorakie działania również na rzecz ich samych, a także na rzecz Gminy jako formy rozwoju społeczności lokalnej.

W związku z tym istnieje potrzeba aktywizacji społecznej seniorów, aby w sytuacji kiedy ich liczba w Gminie będzie rosła, działania w ramach procesu rewitalizacji przyniosły już platformę wspomagającą aktywizację osób w wieku poprodukcyjnym i tym samym dały im poczucie kontroli nad własnym życiem a także poczucie związania ze społecznością lokalną.

Tabela 7 Struktura wieku mieszkańców w poszczególnych sołectwach

Lp.	Sołectwo	Wiek przedprodukcyjny	Wiek poprodukcyjny
1	Będzino	96	73
2	Będzinko	69	43
3	Dobiesławiec	57	28
4	Dobre	141	89
5	Dobrzyca	146	130
6	Kiszkowo	63	32
7	Kładno	22	32
8	Komory	10	7
9	Łekno	61	70
10	Łopienica	21	19
11	Stojsław	65	45
12	Mścice	364	275
13	Uliszki	7	9
14	Popowo	30	28
15	Skrzeszewo	9	13

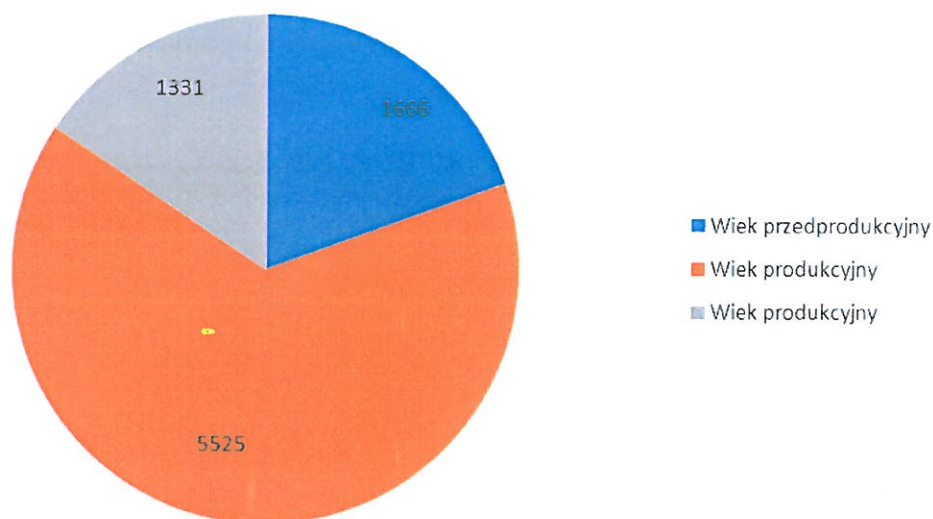

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022

16	Słowienkowo	36	30
17	Smolne	33	19
18	Strachomino	58	52
19	Strzepowo	57	46
20	Strzeżenice	56	24
21	Śmiechów	40	32
22	Tymień	105	208
23	Wierzchominko	11	23
24	Wierzchomino	61	31
RAZEM		1618	1358

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Wykres 25 Struktura ekonomiczna ludności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

BEZROBOCIE

Analiza uwarunkowań społecznych na terenie gminy obejmuje konieczność rozpoznania danych dotyczących bezrobocia, w związku z tym pozyskano dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie dotyczące ilości zarejestrowanych osób bezrobotnych na terenie Gminy Będzino. Z pozyskanych danych wynika, iż na dzień 31 grudnia 2016 r. liczba osób bezrobotnych wyniosła 482. Poniżej została przedstawiona struktura osób z podziałem na miejscowości gminne.

Tabela 8 Struktura osób bezrobotnych w poszczególnych sołectwach

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności	Bezrobocie
1	Będzino	494	28
2	Będzinko	317	16
3	Dobiesławiec	232	19
4	Dobre	416	33
5	Dobrzyca	771	38
6	Kiszkowo	243	18
7	Kładno	178	13
8	Komory	50	0
9	Łekno	360	19
10	Łopienica	183	19
11	Stojsław	449	32
12	Mścice	1733	67
13	Uliszki	50	7
14	Popowo	174	9
15	Skrzeszewo	79	4
16	Słowienkowo	161	6
17	Smolne	132	8
18	Strachomino	272	24
19	Strzepowo	286	18
20	Strzeżenice	236	12
21	Śmiechów	444	11
22	Tymień	895	86
23	Wierzchominko	93	9
24	Wierzchomino	274	27
RAZEM		8522	523

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Analizując liczbę bezrobotnych w Gminie Będzino na przestrzeni lat 2012-2016, można zaobserwować występującą ogólną tendencję spadkową. Podobnie jak w całym kraju, także w Gminie Będzino obserwuje się przewagę kobiet wśród osób bezrobotnych, tj. średnio 55,0% wszystkich osób bezrobotnych stanowią kobiety. Z zestawienia zamieszczonego poniżej zaobserwować można znaczny spadek bezrobocia na terenie gminy od roku 2013.

Tabela 9 Struktura osób bezrobotnych w latach 2012 - 2016

Bezrobocie	2012	2013	2014	2015	2016
Ogółem	741	794	651	576	523
Mężczyźni	322	384	286	250	229
Kobiety	419	410	365	326	294

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL

Na przestrzeni ostatnich czterech lat zaobserwować można spadek poziomu bezrobocia w Gminie o prawie 40 %. Jest to bardzo zadowalający wskaźnik, który urzeczywistnia fakt spadku poziomu osób pozostających na rynku pracy bez zatrudniania. Niewątpliwie stan ten wynika z możliwości rozwojowych gminy, nowych inwestycji i perspektyw. Jednakże w dalszym ciągu w dużej mierze z problemami bezrobocia boryka miejscowość Tymień, w której znaczna część społeczeństwa pozostaje nieaktywna zawodowo, co negatywnie wpływa na rozwój tego obszaru. Wysoki poziom bezrobocia wpływa również na inne czynniki społeczne tj. korzystanie z pomocy społecznej, zadłużenia mieszkańców, problemy wychowawcze i bezpieczeństwa.

Należy zwrócić uwagę na konieczność monitorowania sytuacji bezrobocia przez instytucje rynku pracy, ponieważ ustawowo mają one wspierać osoby zagrożone wykluczeniem społecznym wynikającym z braku pracy i braku środków do życia.

Szczególny nacisk należy położyć na liczbę bezrobotnych kobiet w stosunku do bezrobotnych mężczyzn. Polski rynek pracy generalnie charakteryzuje się większym udziałem procentowym bezrobotnych kobiet.

Długotrwałe bezrobocie kobiet przyczynia się do poczucia braku bezpieczeństwa w związku z często trudną sytuacją finansową. To z kolei może przyczyniać się to redefinicji planów związanych z założeniem rodziny. Ważna jest aktywizacja bezrobotnych kobiet zarówno tych, które doświadczają braku pracy długotrwałe jak i tych, które decydując się na macierzyństwo i po urlopie związanym z opieką nad dzieckiem muszą borykać się z trudnościami w znalezieniu zatrudnienia.

Dodatkowo należy pamiętać, że brak środków do życia wynikający z długotrwałego bezrobocia przyczynia się do pojawienia bezradności wyuczonej, kiedy to osoby bezrobotne przestają zarówno pod względem emocji (brak wiary w zmianę sytuacji), wiedzy (zaprzestanie poszukiwania informacji dotyczących ofert pracy) i działań (brak udziału w spotkaniach specjalnie dla nich zorganizowanych) widzieć sens w staraniach o pracę oraz we własnej aktywizacji na rynku pracy. Występuje też często niechęć do podejmowania szkoleń, udziału w kursach mających na celu przekwalifikowanie zawodowe.

Wspomniane wyżej tereny zostały zaliczone do obszarów zdegradowanych społecznie, dla których niewątpliwą kwestią wydaje się wdrożenie programów naprawczych i rewitalizacyjnych, które będą obejmować aktywizację zawodową mieszkańców, stworzenie miejsca, w którym będą spotykać się osoby potrzebujące aktywizacji zawodowej oraz miejsca, gdzie będą mogli wykonywać drobne prace na rzecz społeczności lokalnej, aby zwiększyć ich poczucie przynależności do społeczności i tym samym niwelować omówioną wcześniej wyuczoną bezradność, która przyczynia się do wykluczenia społecznego.

Analizując uwarunkowania społeczne Gminy Będzino należy wziąć pod uwagę również inne aspekty niż bezrobocie, przyrost naturalny czy liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. Ważnym czynnikiem w obiektywnej diagnozie jest również poziom korzystania z pomocy społecznej świadczonej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Będzinie. Z danych tej instytucji wynika, iż najczęściej z różnych form wsparcia korzystają osoby ze wsi, gdzie poziom bezrobocia jest największy. Pod uwagę należy wziąć zasiłki stałe, celowe i okresowe, jakie są udzielane mieszkańcom, jak również liczbę zasiłków na dożywianie dzieci z terenu gminy. Tabela poniżej zawiera liczbowe dane pomocy udzielanej w poszczególnych miejscowościach w podziale na ilość przyznanych zasiłków stałych, okresowych, celowych oraz pomoc w dożywianiu dzieci.

Tabela 10 Struktura zasiłków w poszczególnych sołectwach

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności	Wskaźnik			
			Zasiłki stałe	Zasiłki okresowe	Zasiłki celowe	Pomoc na dożywianie dzieci
1	Będzino	494	2	15	14	15
2	Będzinko	317	2	11	5	3
3	Dobiesławiec	232	0	9	13	5
4	Dobre	416	4	21	26	7
5	Dobrzyca	771	1	25	11	12
6	Kiszkowo	243	2	10	10	9
7	Kładno	178	1	10	4	1
8	Komory	50	0	0	1	0
9	Łekno	360	4	5	5	7
10	Łopienica	183	1	10	9	7
11	Stoisław	449	1	7	10	3
12	Mścice	1733	7	38	31	14
13	Uliszki	50	0	1	0	1
14	Popowo	174	0	9	6	5
15	Skrzeszewo	79	1	0	0	0
16	Słowienkowo	161	0	8	5	6
17	Smolne	132	1	7	3	2
18	Strachomino	272	0	17	7	14
19	Strzepowo	286	0	15	6	7

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

20	Strzeżenice	236	0	6	3	4
21	Śmiechów	444	4	9	8	2
22	Tymień	895	5	39	29	26
23	Wierzchominko	93	0	2	2	3
24	Wierzchomino	274	3	14	16	15
RAZEM		8522	39	288	224	168

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Powyższe dane wskazują, że mieszkańcy gminy najczęściej korzystają z pomocy GOPS w postaci zasiłków okresowych. Należy podkreślić fakt, iż niewątpliwie poziom bezrobocia ma decydujący wpływ na korzystanie z tych form pomocy. Im bezrobocie jest niższe, to niższe są również formy wsparcia udzielane przez Ośrodek Pomocy. I analogicznie rzecz ujmując – im wyższe bezrobocie w danej wsi, tym więcej zauważa się potrzeb mieszkańców na korzystanie z wszelkiego rodzaju zasiłków. Biorąc pod uwagę czynnik dożywienia dzieci w szkołach należy zwrócić uwagę na fakt, iż jest on wyższy wyłącznie w miejscowościach, w których jest znaczna większość mieszkańców. Można przyjąć, że średnia ilość osób korzystających z pomocy w postaci dożywiania dzieci wynosi ok. 9 osób w miejscowości.

Czynnikiem dodatkowym, jaki został wzięty pod uwagę przy rozważaniach problemów społecznych jest poziom zadłużenia lokali mieszkalnych na terenie Gminy Będzino. Analogicznie, jak pozostałe problemy społeczne, jest on związany z poziomem bezrobocia w danych wsiach. Jak wynika z danych otrzymanych z gminy aż 608 lokali mieszkalnych jest zadłużonych dłużej niż 3 miesiące. Oznacza to brak środków finansowych na pokrycie kosztów związanych z utrzymaniem mieszkań i budynków mieszkalnych. Średnio w każdej miejscowości aż 25 lokali jest zadłużonych. Poniżej przedstawiono dane liczbowe ilości zadłużonych lokali na terenie gminy w poszczególnych miejscowościach objętych diagnozą.

Tabela 11 Zadłużenie lokali mieszkalnych w poszczególnych sołectwach

Lp.	Sołectwo	Zadłużenie lokali powyżej 3 m-cy
1	Będzino	27
2	Będzinko	27
3	Dobiesławiec	24
4	Dobre	60
5	Dobrzyca	35
6	Kiszkowo	23
7	Kładno	12
8	Komory	5
9	Łekno	33

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

10	Łopienica	11
11	Stoisław	6
12	Mścice	125
13	Uliszki	2
14	Popowo	10
15	Skrzeszewo	2
16	Słowienkowo	14
17	Smolne	10
18	Strachomino	22
19	Strzepowo	29
20	Strzeżenice	25
21	Śmiechów	18
22	Tymień	61
23	Wierzchominko	8
24	Wierzchomino	19
RAZEM		608

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

BEZPIECZEŃSTWO I EDUKACJA

Gmina Będzino według danych i informacji przekazanych przez Komendę Miejską Policji w Koszalinie uchodzi za jedną z bezpieczniejszych gmin na terenie powiatu. W przeciągu ostatnich lat odnotowano spadek podjętych interwencji oraz spadek liczby przestępstw. Na przestrzeni lat 2012-2016 liczba podjętych interwencji w Gminie Będzino wyniosła łącznie – 4785. Liczba odnotowanych i stwierdzonych przestępstw w omawianym okresie wynosi 606. Z kolei liczba „Niebieskich Kart” sporządzonych przez Policję, dla Gminy Będzino, łącznie dla lat 2013-2016 – wynosi 31. Przytoczone statystyki potwierdzają wysoki poziom bezpieczeństwa w Gminie oraz niski wskaźnik dokonywanych przestępstw. Jest to niewątpliwie wielkim atutem gminy, jednakże należy w dalszym ciągu prowadzić wszelkiego rodzaju zajęcia profilaktyczne mające na celu podtrzymanie takiego stanu.

W Gminie Będzino przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej funkcjonuje już od 18 lat punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych, działa grupa AA „Tęcza”. Sprawcami i ofiarami przemocy w rodzinie zajmuje się zespół interdyscyplinarny, policja oraz komisja ds. uzależnień. GOPS w oparciu o opracowany Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadzi działalność w zakresie sześciu podstawowych zadań własnych gminy, które są niekierowane na zmiany postaw w społeczności lokalnej, a w szczególności na zmiany postępowania dzieci i młodzieży poprzez odpowiednią edukację szkolną. Jednostka posiada konkretne działania skierowane do ludzi z problemem alkoholowym i ich rodzin. W swoim zakresie ofiaruje pomoc ludziom z problemami uzależnień alkoholowych, narkotyków, a także

ludziom dopuszczających się przemocy w rodzinie itp.

W roku 2016 swoją działalność w Gminie Będzino zakończyła Straż Gminna. W latach 2008 – 2015 zarejestrowała aż 3096 interwencji na terenie gminy. Z analizy wynika, iż zdecydowana większość interwencji Straży miała miejsce w miejscowościach o największej populacji ludzi. Średnio można przyjąć, iż ilość interwencji w jednym roku wynosiła: 387, a miesięczna - 32 interwencje.

Tabela 12 Liczba interwencji straży gminnej

Lp.	Sołectwo	Liczba interwencji straży gminnej w latach 2008 – 2015
1	Będzino	271
2	Będzinko	91
3	Dobiesławiec	149
4	Dobre	152
5	Dobrzyca	202
6	Kiskowo	53
7	Kładno	192
8	Komory	11
9	Łekno	202
10	Łopienica	83
11	Mścice	474
12	Popowo	128
13	Skrzeszewo	12
14	Słowienkowo	81
15	Smolne	46
16	Stoisław	100
17	Strachomino	80
18	Strzepowo	60
19	Strzeżenice	108
20	Śmiechów	136
21	Tymień	333

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

22	Uliszki	11
23	Wierzchominko	25
24	Wierzchomino	96

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Straży Gminnej

W celu zmniejszenia liczby osób uzależnionych ważne byłoby stworzenie warunków, miejsca, aby osoby uzależnione mogły się spotykać a także uczestniczyć w dodatkowych zajęciach mających na celu organizację ich czasu wolnego, a także w zajęciach wspomagających ich drogę wychodzenia z nałogów. Miejsca i warunki realizacji specjalistycznych działań należy uwzględnić w działaniach rewitalizacyjnych.

Na terenie Gminy Będzino funkcjonują dwie placówki wychowania przedszkolnego, cztery szkoły podstawowe oraz dwa gimnazja.

Tabela 13 Placówki edukacyjne na terenie Gminy Będzino

Szkoły	Przedszkola
Zespół Szkół im. Ludzi Morza w Mścicach	Przedszkole Samorządowe w Będzinie
Zespół Szkół im. Kardynała Ignacego Jeża w Tymieniu	Przedszkole Samorządowe Promyki Bałtyku w Mościcach
Szkoła Podstawowa w Dobrzycy	
Szkoła Podstawowa w Będzinie z siedzibą w Łeknie	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

W roku 2015 w placówkach wychowania przedszkolnego znajdowało się 927 dzieci, w szkołach podstawowych uczyło się w 30 oddziałach 496 uczniów, a w gimnazjach w 11 oddziałach łącznie uczyło się 232 osoby. Liczba uczniów, które przypadają na 1 oddział w szkołach wynosi średnio 16 dzieci w podstawowych, a 21 w gimnazjalnych.

Analizując uwarunkowania społeczne należy zwrócić uwagę również na czynniki dotyczące edukacji, a dokładniej problemów wychowawczych jakie występują w ww. placówkach. Z danych uzyskanych ze szkół wynika, iż problemy te nie odbiegają w żaden sposób od problemów innych szkół i placówek kształcenia. Do najważniejszych zaliczyć można pobicia, wagarowanie, palenie papierosów, stosowanie wulgaryzmów, kradzieże oraz łamanie wszelkich norm i zasad funkcjonowania w szkole, jak i łamanie regulaminów obowiązujących na terenie jednostek kształcących. Poniżej przedstawiono natężenie problemów wychowawczych Zespół Szkół w Tymieniu z podziałem na miejscowości:

Tabela 14 Natężenie problemów wychowawczych na terenie placówek edukacyjnych

Miejscowość	Natężenie problemów wychowawczych
Strachomino	Trudne środowisko rodzinne, rodzice sporadycznie utrzymują kontakt ze szkołą. Małe zainteresowanie osiągnięciami dzieci. Duże bezrobocie, rodziny dysfunkcyjne. Brak zainteresowania nauką ze strony dzieci. Dużym problemem jest palenie papierosów przez uczniów. Relacje pomiędzy uczniami a nauczycielami są dobre. Uczniowie w szkole czują się bezpiecznie. Dzieci chętnie uczestniczyły w zajęciach

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

	sportowych. Jedno dziecko pod opieką Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.
Kładno	Rodzice systematycznie utrzymują kontakt ze szkołą. Nie występują większe problemy wychowawcze. Uczniowie systematycznie czytają lektury szkolne oraz inne książki. Uważają, że uczenie się to sposób na zapewnienie sobie sukcesu. Relacje pomiędzy uczniami są dobre. Jedno dziecko pod opieką Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.
Tymień	Środowisko bardzo zróżnicowane. Część rodziców wykazuje duże zainteresowanie osiągnięciami szkolnymi swoich dzieci. Uczniowie ci systematycznie uczą się i odrabiają lekcje, czytają lektury szkolne. Zdobytą wiedzę stosują w praktyce, chętnie do szkoły. Istnieje pewna grupa rodziców w ogóle nie zainteresowana. Dużym problemem jest palenie papierosów przez uczniów, wagary. Uczą się tylko po to, aby ukończyć gimnazjum, mają trudności w nauce. Troje uczniów pod opieką Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.
Łopienica	Rodzice interesują się postępami dzieci w szkole. Trudne środowisko rodzinne ze względu na bezrobocie rodziców. Nie występują większe trudności wychowawcze. Dzieci chętnie pomagają rodzicom w pracach domowych i polowych. Jedno dziecko pod opieką Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.
Śmiechów	Rodzice bardzo zaangażowani w życie szkoły. Systematycznie utrzymują kontakt z nauczycielami i wychowawcą. W ważnych wydarzeniach klasowych i szkolnych uczestniczą rodzice. Są dzieci zdolne, osiągające wysokie wyniki w nauce. Uczenie sprawia im przyjemność, pragną osiągnąć w życiu sukces. Dużą jednak część stanowią dzieci u których występuje brak zainteresowania nauką, lenistwo oraz popadają w konflikty z rówieśnikami. Szkoda im czasu na naukę, gdyż mają wiele ciekawszych zajęć.
Smolne	Środowisko biedne, duże bezrobocie. Rodziny zagrożone alkoholizmem. Dzieci są zachęcane do nauki przez nauczycieli. Pomimo tego nie wykorzystują swojego potencjału. Mają trudności w nauce. Dzieci mają ograniczony dostęp do kultury (kino, biblioteka, świetlica).
Dobrzyca	Rodzice aktywnie uczestniczą w życiu szkoły, interesują się postępami swoich dzieci w nauce i zachowaniu. Istnieje jednak duża grupa dzieci, które nie przykładają się do nauki, są nieprzygotowane do zajęć, nie odrabiają lekcji. Według nich powodzenie w życiu w niewielkim stopniu zależy od wykształcenia. Jedno dziecko pod opieką Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.
Wierzchomino	Trudne środowisko wychowawcze. Rodziny dysfunkcyjne, nie utrzymujące kontaktu ze szkołą. Niektóre zagrożone alkoholizmem. Uczniowie uczą się niesystematycznie. Uczą się tylko po to, aby ukończyć gimnazjum, niekiedy powtarzając klasę. Dzieci są wycofane i zamykają się w sobie, albo są agresywne i popadają w konflikty z rówieśnikami.
Wierzchominko	Rodzice interesują się postępami dzieci. Nie występują większe problemy wychowawcze. Dzieci starają uczyć się systematycznie, osiągają dość dobre oceny w nauce, chętnie przychodzą do szkoły, czują

	się w niej bezpiecznie. Relacje między uczniami a nauczycielami są dobre.
Miłogoszcz	Nie występują problemy wychowawcze. Rodzice angażują się w życie klasy i szkoły biorąc udział w różnorodnych imprezach. Część uczniów jest ambitna, osiąga wysokie wyniki w nauce, ma zainteresowania poza szkolne. Również są uczniowie, którzy mają dość duże problemy w nauce, uczą się niesystematycznie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z placówek edukacyjnych

Na podstawie danych przekazanych z placówek edukacyjnych zaobserwowano następujące problemy wychowawcze:

1. Palenie papierosów – 12 uczniów pali papierosy, w tym: 2 uczniów z Będzina, 1 uczeń z Będzina, 2 z Mścic, 1 z Dobrzycy, 2 z Dworka, 1 z Popowa, 1 z Dobrego Małego, 1 ze Słowienkowa i 1 z Kazimierza Pomorskiego.
2. Wagary, ucieczki z lekcji – w zasadzie to ta sama grupa uczniów co powyżej, wiąże się to z tym, że uczniowie by móc zapalić, uciekają z lekcji. Wśród uczniów wagarujących 2 jest z Będzina, 1 z Będzina, 1 ze Słowienkowa, 1 z Dobrego Małego, 1 z Kazimierza Pomorskiego, 1 z Dworka, 1 z Mścic. Razem to 8 uczniów.
3. Częste spóźnianie się na lekcje – 8 uczniów, w tym: 2 z Będzina, 1 z Będzina, 1 z Dworka, 1 z Kazimierza Pomorskiego, 1 z Dobrego Małego i 2 z Mścic.
4. Bójki, pobicia – 2 uczniów- 1 z miejscowości Zagaje, 1 z Będzina.
5. Samookaleczenie się – 6 uczniów, w tym 4 z Będzina, 2 z Mścic.
6. Trudności w realizacji obowiązku szkolnego (częste nieobecności, które nie są wagarami) – 7 uczniów, w tym: 2 ze Stoislawia, 2 z Koszalina, i po 1 osobie z Mścic, Popowa i Kazimierza Pomorskiego.
7. Kradzieże – kradzieże drobiazgów przez dzieci w klasach młodszych – 2 dzieci z Dobiesławca i Popowa, kradzież w starszym wieku – 1 uczeń z Kazimierza Pomorskiego.
8. Zachowania agresywne, nieadekwatne do sytuacji -7 uczniów, w tym 3 ze Stoislawia, 2 z Mścic i po 1 uczniu z Będzina i Kazimierza Pomorskiego.
9. Łamanie norm i zakazów – 14 uczniów, w tym po 2 uczniów z miejscowości: Mścice, Będzino, Będzinko i Dworek, a po 1 uczniu z: Dobrzycy, Stoislawia, Zagajów, Kazimierza Pomorskiego, Dobrego Małego i Słowienkowa.

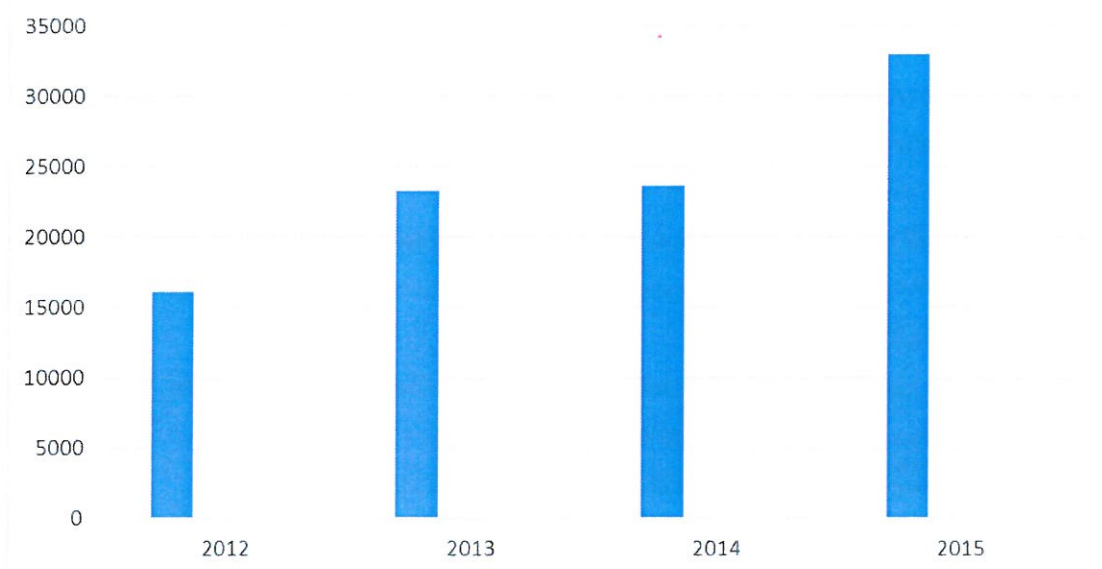

Opiekę zdrowotną w Gminie Będzino zapewnia pięć placówek ochrony zdrowia. Do nich zalicza się m.in. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Zdrowia w Będzinie w formie spółki, który posiada przychodnię w Będzinie oraz Dobrzycy. Ponadto funkcjonuje również Przychodnia Lekarska „Master-Med” w Mścicach oraz Ośrodek Zdrowia w Dobrzycy. Mieszkańcy mają również dostęp do ambulatoryjnej opieki

stomatologicznej i ortodontycznej prowadzonej również przez zakłady niepubliczne. Na terenie gminy znajdują się dwie apteki, gdzie według danych z 2015 r. dostęp do jednej apteki miało 4288 osób. Dostęp do usług medycznych wysokospecjalistycznych jest ograniczony. Tego rodzaju usługi zabezpiecza Szpital Wojewódzki im. Mikołaja Kopernika w Koszalinie. Liczba udzielanych corocznie porad lekarskich wzrasta, co świadczyć może m.in. o tendencji starzenia się społeczeństwa, jak również braku profilaktyki w dbaniu o własne zdrowie na terenie gminy wśród jej mieszkańców. Należy zatem objąć wsparciem tę strefę problemów społecznych jak niski poziom realizacji zadań profilaktycznych na terenie gminy.

Wykres 26 Liczba porad lekarskich udzielonych w POZ

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL

Jednostkami organizacyjnymi Gminy Będzino odpowiedzialnymi za zadania z zakresu kultury są Gminny Ośrodek Kultury oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Będzinie. Gminna Biblioteka Publiczna zatrudnia 6 pracowników. Swoją działalność prowadzi w siedzibie biblioteki w Będzinie oraz w filiach – w Dobrzycy i w Tymieniu. Instytucja posiada w swoich zasobach ponad 24 tys. woluminów (stan na 2015 r.). W przeciągu ostatnich lat liczba osób korzystających z zasobów biblioteki nie ulega większym zmianom. W roku 2015 odnotowano 1086 czytelników. Średnia roczna przypadająca na jednego mieszkańca gminy w wypożyczeniu księgozbioru wynosi ok. 20 woluminów na rok.

Z kolei Gminny Ośrodek Kultury w Będzinie zatrudnia 15 pracowników, prowadzi działalność w 4 domach kultury i w 5 świetlicach:

- Dom Ludowy w Mścicach
- Dom Ludowy w Tymieniu
- Wiejski Dom Kultury w Dobrzycy
- Dom Kultury w Będzinie
- Świetlica w Dobrem
- Świetlica w Popowie

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022

- Świetlica w Strachominie
- Świetlica w Strzepowie
- Świetlica w Wierzchominie

Na terenie gminy istnieją również świetlice wiejskie, które znajdują się w Wierzchominku, w Borkowicach, w Strzeżenicy, w Barninie, w Słowienkowie oraz w Smolnem. Ośrodek Kultury prowadzi aktywną działalność statutową, jednakże badania wskazują, że w niedostatecznym zakresie wykorzystywane są świetlice wiejskie do organizacji wszelkiego rodzaju aktywności kulturalnych. Niekiedy wynika to z niedostatecznie dostosowanej infrastruktury świetlic, niekiedy z braku zaangażowania mieszkańców. W kontekście omawianych problemów społecznych należałoby zwrócić większą uwagę na możliwości rozwoju kultury na terenach wiejskich. W miejscu, gdzie działa i funkcjonuje GOK dostęp do wydarzeń kulturalnych jest zdecydowanie łatwiejszy. Natomiast wsie najczęściej pozostawione zostają same sobie, gdzie trudno jest mówić o wydarzeniach kulturalnych, czy imprezach okolicznościowych, które pozytywnie wpływają na zacieśnianie kontaktów między mieszkańcami, relacji międzyludzkich oraz rozwijają zachowania kulturalne społeczeństwa.

Obraz 15 Gminny Ośrodek Kultury

Źródło: Gminny Ośrodek Kultury w Będzinie

W Gminie powstało również kilka zespołów ludowych: "Kalina" w Dobrzycy, "Jantarowy Kwiat" z Jamna, "Swaty" z Będzina, "Zalesie" z Mścic, "Popowianie" z Popowa, które z sukcesem propagują kulturę ludową w regionie.

Na terenie gminy Będzino dużą aktywność, w zakresie organizowania imprez, wykazuje Szkolny Związek Sportowy. W 2012 r. w Szkole Podstawowej w Będzinie odbyły się igrzyska sportowe dla młodzieży. Organizowane są liczne wydarzenia sportowe o zasięgu:

- gminnym: Gminny Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wójta Gminy Będzino, Gminny Turniej Piłki Siatkowej, Turniej Regionalny w Mini siatkówce w Mścicach, Święto sportu w Gminie Będzino,

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022

- wojewódzkim i ogólnopolskim: XIV Wojewódzka Olimpiada Młodzieży w Karate Kyokushin, wojewódzka edycja Ogólnopolskiego Programu Kinder + Sport, Rozgrywki Mini Siatkówki i inne. Uprawiane są także indywidualne formy aktywności sportowej o charakterze rekreacyjnym: spacerzy piesze, wyprawy rowerowe, sporty wodne (żeglarstwo, windsurfing).

PODSUMOWANIE

Podsumowując analizę zjawisk, danych i problemów społecznych należy zwrócić uwagę na fakt wynikania pewnych trudności i problemów w miejscowościach, gdzie główną przyczyną nasilania się złego stanu rzeczy jest wysokie bezrobocie. Pociąga ona za sobą nasilenie się problemów alkoholowych, uzależnień, przemocy w rodzinie oraz zwiększoną ilością zakładania Niebieskich Kart. W takich środowiskach dojrzewają młodzi ludzie, dzieci i młodzież, która pozbawiona innych pozytywnych wzorców wyrasta często na społeczeństwo bez większych ambicji i inspiracji życiowych. Stąd też pojawiają się i nasilają problemy wychowawcze w szkołach. Nasilenie się różnych problemów społecznych (omówionych powyżej) przyczynia się do wyznaczenia obszarów zdegradowanych pod względem uwarunkowań społecznych, do których można zaliczyć takie sołectwa z Gminy Będzino jak:

- Łopienica
- Strachomino
- Tymień
- Wierzchominko
- Wierzchomino

Powyższe sołectwa w diagnozie uzyskały największą liczbę punktów jako obszary, w których najbardziej zauważa się przeanalizowane problemy społeczne.

Stąd też istnieje potrzeba przygotowania i realizacji działań w ramach procesów rewitalizacji, które wykorzystająby potencjał kulturowy i społeczny Gminy w celu wyeliminowania problemów społecznych bądź też ich stopniowego niwelowania. Do potrzeb tych możemy zaliczyć stworzenie przestrzeni dla działań sportowych i edukacyjnych skierowanych do młodzieży (niwelowanie problemów edukacyjnych i wychowawczych), działań skierowanych do rodzin, których członkowie są wykluczeni społecznie bądź istnieje ryzyko, że w przyszłości będą wykluczeni, działań integrujących społeczność lokalną bazującą na lokalnych atrakcjach kulturalnych (aktywizowanie społeczności osób starszych i młodszych poprzez lokalne działania).

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

Tabela 15 Zestawienie danych z analizy problemów społecznych dla sołectw

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności	Zasiłki okresowe	Zasiłki celowe	Pomoc na dożywianie dzieci	Zadłużenie lokali powyżej 3 m-cy	Wiek przedprodukcyjny	Wiek poprodukcyjny	Bezrobocie
1	Będzino	494	15	14	15	27	96	73	28
2	Będzinko	317	11	5	3	27	69	43	16
3	Dobiesławiec	232	9	13	5	24	57	28	19
4	Dobre	416	21	26	7	60	141	89	33
5	Dobrzyca	771	25	11	12	35	146	130	38
6	Kiszkowo	243	10	10	9	23	63	32	18
7	Kładno	178	10	4	1	12	22	32	13
8	Komorzy	50	0	1	0	5	10	7	0
9	Łekno	360	5	5	7	33	61	70	19
10	Łopienica	183	10	9	7	11	21	19	19
11	Stoisław	449	7	10	3	6	65	45	32
12	Mścice	1733	38	31	14	125	364	275	67
13	Uliszki	50	1	0	1	2	7	9	7
14	Popowo	174	9	6	5	10	30	28	9
15	Skrzeszewo	79	0	0	0	2	9	13	4
16	Słowienkowo	161	8	5	6	14	36	30	6
17	Smolne	132	7	3	2	10	33	19	8
18	Strachomino	272	17	7	14	22	58	52	24
19	Strzepowo	286	15	6	7	29	57	46	18
20	Sirzeżenice	236	6	3	4	25	56	24	12
21	Śmiechów	444	9	8	2	18	40	32	11
22	Tymień	895	39	29	26	61	105	208	86
23	Wierzchominko	93	2	2	3	8	11	23	9
24	Wierzchomino	274	14	16	15	19	61	31	27
	RAZEM	8522	288	224	168	608	1618	1358	523

Tabela 16 Wyliczenia wskaźnikowe obszaru zdegradowanego w kontekście uwarunkowań społecznych

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności	Wskaźnik										IMD
			Zasiłki okresowe / 100 mieszkańców	Zasiłki celowe / 100 mieszkańców	Pomoc na dożywanie dzieci / 100 mieszkańców	Zadłużenie lokali powyżej 3 m-cy / 100 mieszkańców	Wiek przedprodukcyjny / 100 mieszkańców	Wiek produkcyjny / 100 mieszkańców	Bezrobocie / 100 mieszkańców	IMD			
Wielkość koncentracji problemów													
1	Będzino	494	0,03	0,03	0,03	0,05	0,19	0,15	0,06	14			
2	Będzinko	317	0,03	0,02	0,01	0,09	0,22	0,14	0,05	14			
3	Dobiesławiec	232	0,04	0,06	0,02	0,10	0,25	0,12	0,08	17			
4	Dobre	416	0,05	0,06	0,02	0,14	0,34	0,21	0,08	19			
5	Dobrzyca	771	0,03	0,01	0,02	0,05	0,19	0,17	0,05	13			
6	Kiszkowo	243	0,04	0,04	0,04	0,09	0,26	0,13	0,07	14			
7	Kładno	178	0,06	0,02	0,01	0,07	0,12	0,18	0,07	17			
8	Komorzy	50	0,00	0,02	0,00	0,10	0,20	0,14	0,00	12			
9	Łekno	360	0,01	0,01	0,02	0,09	0,17	0,19	0,05	12			
10	Łopienica	183	0,05	0,05	0,04	0,06	0,11	0,10	0,10	28			
11	Stoisław	449	0,02	0,02	0,01	0,01	0,14	0,10	0,07	12			
12	Mście	1733	0,02	0,02	0,01	0,07	0,21	0,16	0,04	13			
13	Uliszki	50	0,02	0,00	0,02	0,04	0,14	0,18	0,14	13			
14	Popowo	174	0,05	0,03	0,03	0,06	0,17	0,16	0,05	15			
15	Skrzyszewo	79	0,00	0,00	0,00	0,03	0,11	0,16	0,05	11			
16	Słowienkowo	161	0,05	0,03	0,04	0,09	0,22	0,19	0,04	16			
17	Smolne	132	0,05	0,02	0,02	0,08	0,25	0,14	0,06	14			
18	Strachomino	272	0,06	0,03	0,05	0,08	0,21	0,19	0,09	20			
19	Strzepowo	286	0,05	0,02	0,02	0,10	0,20	0,16	0,06	17			
20	Strzeżenice	236	0,03	0,01	0,02	0,11	0,24	0,10	0,05	13			
21	Śmiechów	444	0,02	0,02	0,00	0,04	0,09	0,07	0,02	12			
22	Tymień	895	0,04	0,03	0,03	0,07	0,12	0,23	0,10	20			

23	Wierzchominko	93	0,02	0,02	0,03	0,09	0,12	0,25	0,10	19
24	Wierzchomino	274	0,05	0,06	0,05	0,07	0,22	0,11	0,10	23

WIELKOŚĆ KONCENTRACJI PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH										
ŚREDNIA W %										
Wartość stała		0,03	0,03	0,02	0,07	0,19	0,16	0,07		
Przedział wartości										
Poniżej średniej		<0,02	<0,02	<0,01	<0,05	>0,25	<0,11	<0,05		
Średnia		0,02 - 0,04	0,02 - 0,04	0,01 - 0,03	0,05 - 0,09	0,13 - 0,25	0,11 - 0,21	0,05 - 0,09		
Powyżej średniej		>0,04	>0,04	>0,03	>0,09	0,00-0,12	>0,21	>0,09		

METODOLOGIA INDEX OF MULTIPLE DEPRIVATION:

Metodologia liczenia Index of Multiple Deprivation: 3 punkty (kolor czerwony), a za każdy kolejny obszar oznaczony na czerwono, do wartości ogólnej punktów przyznawanych za kolor czerwony, powinien zostać dopisany dodatkowo jeden punkt. Uzyskana wartość sumaryczna staje się podstawą do dopisania kolejnego punktu w przypadku wykrycia trzeciego obszaru oznaczonego na czerwono w danej jednostce analitycznej, czyli odpowiednio: 1 obszar (3 punkty), 2 obszary (3 punkty + 1), 3 obszary (3 punkty + 1 + 1). Niżej proces sumowania wartości powinien zostać powtórzony w odniesieniu do kolejnych obszarów oznaczonych na czerwono. Obszary oznaczone na inne kolory uzyskują odpowiednio: 2 punkty (kolor żółty), 1 punkt (kolor zielony).

Zapis matematyczny: Suma wartości społecznej IMD + ZIELONY (1 punkt) + ŻÓŁTY (2 punkty) + CZERWONY (3 punkty) + CZERWONY II (4 punkty) + CZERWONY III (5 punktów).

W ramach wyznaczania wartości średniej koncentracji problemów na danych obszarze przyjęto wskaźnik o odpowiednim odchyleniu punktowym (30% punktów liczonych od wartości stałej – wartość punktowa stałej od 0,1 do 5, biorąc pod uwagę wskaźnik najniższy oraz najwyższy wartości średniej). W przypadku wartości stałych powyżej 5 punktów przyjęto odchylenie na poziomie 15%, ze względu na węższe spektrum oddziaływania zjawisk.

Niniejsza analiza pozwala na określenie wartości liczbowych obowiązywania poszczególnych kolorów (zielonego, żółtego, czerwonego), jako stopnia natężenia problemów społecznych. Należy podkreślić, iż przyjęty sposób obliczeń zakłada nakładanie się problemów społecznych, które w przypadku wielokrotnego wystąpienia na danym obszarze sprawiają, iż staje się on obszarem o wysokiej liczbie deficytów utrudniających prowadzenie aktywizacji społecznej mieszkańców i wprowadzania obszaru z sytuacji kryzysowej.

UWARUNKOWANIA GOSPODARCZE

Analiza uwarunkowań gospodarczych została oparta na diagnozie stanu inwestycyjnego, ilości zakładów produkcyjnych oraz rodzaju prowadzonej działalności na terenie objętym wsparciem. Podstawą gospodarki gminy jest rolnictwo, głównie z uwagi na żyzne gleby. Rolnicza przestrzeń produkcyjna zajmująca 13320 ha tj. 80% powierzchni ogólnej. Nadrzędnym kierunkiem produkcji jest uprawa roślin, głównie zbóż: pszenicy, jęczmienia, żyta, owsa oraz rzepaku. W hodowli zwierzęcej dominuje bydło oraz trzoda chlewna. Uprawę sadowniczą, głównie jabłoni, prowadzi przedsiębiorstwo „Sad” w Dworku. Podstawowym źródłem utrzymania większości mieszkańców jest praca we własnym gospodarstwie. Charakterystyczne na tym terenie są gospodarstwa agroturystyczne (ok. 10). Na terenie gminy działa kilka zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego, największe to: Przedsiębiorstwa Zbożowo-Młynarskie „PZZ” w Stoislawiu oraz dwie mieszalnie pasz oraz piekarnie i ciastkarnie w Będzinie i Dobrzycy.

W strukturze działalności dominuje tak zwana pozostała działalność, skupiająca głównie branże usługowe oraz handel. Bardzo duży udział w strukturze działalności przypada na sektor przemysłu i budownictwa. Sektor rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, zdominowany przez uprawy rolne, chów i hodowlę zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową, stanowi 4,6% ogólnej liczby podmiotów.

Poniżej przedstawiono ilość prowadzonych działalności gospodarczych w podziale na sołectwa:

Tabela 17 Struktura prowadzonych działalności gospodarczych w podziale na sołectwa

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności	Liczba podmiotów	Współczynnik przedsiębiorczości	Poniżej średniej [0,4]
1	Będzino	494	37	0,07	nie
2	Będzinko	317	10	0,03	tak
3	Dobiesławiec	232	11	0,05	nie
4	Dobre	416	27	0,03	tak
5	Dobrzyca	771	25	0,03	tak
6	Kiszkowo	243	7	0,03	tak
7	Kładno	178	3	0,02	tak
8	Komory	50	3	0,06	nie
9	Łekno	360	18	0,05	nie
10	Łopienica	183	4	0,04	tak
11	Stoislaw	449	14	0,03	tak
12	Mścice	1733	126	0,07	nie

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

13	Uliszki	50	4	0,08	nie
14	Popowo	174	8	0,05	nie
15	Skrzeszewo	79	2	0,03	tak
16	Słowienkowo	161	4	0,02	tak
17	Smolne	132	3	0,02	tak
18	Strachomino	272	8	0,03	tak
19	Strzepowo	286	8	0,03	tak
20	Strzeżenice	236	18	0,08	nie
21	Śmiechów	444	6	0,03	tak
22	Tymień	895	29	0,03	tak
23	Wierzchominko	93	3	0,03	tak
24	Wierzchomino	274	7	0,03	tak
RAZEM:			383		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Z przedstawionych danych wynika, iż na terenie Gminy Będzino jest dużo miejscowości o niskim współczynniku przedsiębiorczości. Należą do nich: m.in. Będzinko, Dobrzyca, Kiszkowo, Kładno, Łopienica, Słowienkowo, Smolne, Strachomino, Śmiechów, Tymień. Na terenie gminy zarejestrowanych jest 378 firm, co daje średnią 15 przedsiębiorstw na miejscowość. Oczywistym jest fakt, że większa liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw jest w miejscowościach o większej ilości mieszkańców. Pociąga to za sobą rozwój gospodarczy miejscowości, jak również decyduje o niski poziom bezrobocia. Jednakże istnieje wiele obszarów, na których ta sfera czynników jest słabo rozwinięta, dlatego należy zwrócić szczególną uwagę na przyczyny takiego zjawiska, jak również możliwości rozwiązania zaistniałego problemu.

Dodatkowo, oprócz prowadzonych działalności gospodarczych, w Gminie Będzino działa kilkanaście organizacji pozarządowych. Wśród organizacji przeważają jednostki OSP oraz organizacje kulturalno-sportowe. Poza tym jest stowarzyszenie działające na rzecz osób wykluczonych społecznie (przede wszystkim niepełnosprawnych), które prowadzi Środowiskowy Dom Samopomocy „Razem Radośniej”. Jest również stowarzyszenie działające na rzecz zwierząt, prowadzące ośrodek adopcyjny. Gmina prowadzi z organizacjami współpracę na podstawie rocznego Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi m.in. w formie dotacji, użyczenia mienia, pomocy w pozyskiwaniu środków z zewnętrznych źródeł finansowych. Na terenie gminy Będzino działalność pozarządową prowadzą między innymi:

- Fundacja Nowe Życie Starych Pojazdów;
- Stowarzyszenie Sportowe Gminy Będzino;
- Stowarzyszenie Miłośników Psów Ras Północnych oraz Sportu Zaprzęgowego „Huskosky”;
- Stowarzyszenie „Lepsze jutro”;

- UKS Karate Kanku Tymień;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Będzinie;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Dobrzycy;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Mścicach.

Skutkiem niskiego wskaźnika przedsiębiorczości może też być odpływ młodych ludzi do większych miejscowości w celu szukania pracy i stylu życia o lepszej jakości.

Natomiast przyczyną takiego stanu, co jest wysoce prawdopodobne, mogą być trudne warunki związane z takimi czynnikami jak zły stan dróg, trudności w komunikacji drogowej, a także trudności w komunikacji interpersonalnej.

W związku z tym istnieje potrzeba przygotowania działań w ramach procesu rewitalizacji, które z jednej strony poprawią technicznie obszar zdegradowany, aby był bardziej atrakcyjny dla potencjalnych inwestorów pod względem infrastruktury, turystyki, potencjału kulturowego a z drugiej strony, aby był bardziej atrakcyjny dla młodych osób, które w przyszłości będą mogły dzięki poprawie warunków inwestować swój potencjał intelektualny i finansowy. Planując działania rewitalizacyjne należy wykorzystać również turystyczną i kulturową (organizacje pozarządowe) atrakcyjność Gminy.

UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKOWE

Diagnoza czynników środowiskowych skupiona została na analizie kilku czynników, a mianowicie: ilość odpadów generowanych przez mieszkańców poszczególnych wsi w Gminie oraz ilości mieszkańców i budynków przyłączonych do kanalizacji sanitarnej i gazowej. Z infrastruktury wodociągowej korzysta w Gminie Będzino ponad 92% populacji; z kolei z kanalizacji sanitarnej jedynie ~41% populacji obszarów. Z sieci gazowej korzysta zaledwie 34,1% mieszkańców gminy.

Tabela 18 Nieruchomości podłączone do kanalizacji

Sołectwo	Nieruchomości podłączone do sieci kanalizacyjnej
Będzinko	0
Będzino	0
Dobiesławiec	0
Dobre	64
Dobrzyca	0
Kiszkowo	41
Kładno	0
Komory	0

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022

Łekno	36
Łopienica	0
Mścice	400 mieszkańców
Popowo	0
Skrzeszewo	0
Słowienkowo	0
Smolne	0
Stojsław	5 bloków
Strachomino	0
Strzepowo	0
Strzeżenice	0
Śmiechów	0
Tymień	16 bloków i innych
Uliszki	0
Wierzchominko	0
Wierzchomino	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

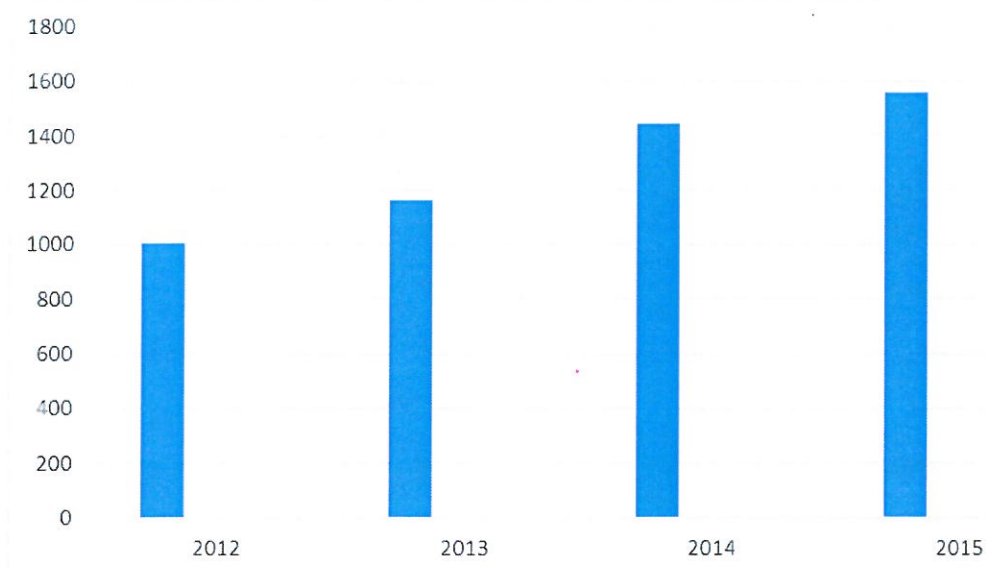
Na terenie Gminy Będzino działają dwie grupowe oczyszczalnie, do których ścieki socjalno-bytowe są dowożone. Zostały one zaprogramowane na przyjęcie wszystkich ścieków z terenu Gminy Będzino. Są to: oczyszczalnia ścieków w Koszalinie oraz grupowa oczyszczalnia ścieków w Kiskowie. Istnieją także oczyszczalnie lokalne obsługujące m.in. oczyszczalnia komunalna zbiorcza mechaniczno-biologiczna w Tymieniu oraz oczyszczalnia zakładowa w Stojsławiu.

Pozostałe miejscowości nie są skanalizowane, a ścieki bytowe odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni i wywożone do istniejących oczyszczalni w Gminie. Liczba ludności, która korzysta z oczyszczalni ścieków, wynosi 2400 osób (stan na 2015 r., dane GUS).

Kolejnym czynnikiem w diagnozie pod względem uwarunkowań środowiskowych jest ilość odpadów produkowanych przez mieszkańców w Gminie Będzino. Na przestrzeni kilku ostatnich lat zauważalny stał się przyrost ilości odpadów. W 2012 r. ilość produkowanych odpadów na 1 mieszkańca wyniosła 117,6 kg. Z kolei już w 2015 r. wartość ta wzrosła o 63,5 kg na 1 mieszkańca i wynosił 181,1 kg.

Wykres 27 Ilość wytworzonych odpadów komunalnych w Gminie Będzino (tony)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Ważne jest również zwrócenie uwagi na emisję dwutlenku węgla wynikającą z konieczności ogrzania budynków użyteczności publicznej. W Gminie dwa budynki charakteryzują się największym stopniem oddziaływania na środowisko naturalne.

Tabela 19 Emisja CO₂ w wybranych obiektach użyteczności publicznej

Lp	Emisja CO ₂	tCO ₂ /rok
1	Zespół Szkół w Tymieniu	303,25
2	Szkoła Podstawowa w Łeknie	23,75
3	Przedszkole w Będzinie	23,38
4	Urząd Gminy w Będzinie	42,58
5	Dom Kultury w Będzinie	82,72
6	Wiejski Ośrodek Kultury w Dobrzycy	70,44
7	Ośrodek Zdrowia w Będzinie	67,64
8	Ośrodek Zdrowia w Dobrzycy	56,16
9	Budynek starej szkoły w Wierzchominie	116,98

Tabela 20 Struktura rodzajowa wytworzonych odpadów w Gminie Będzino

KOD ODPADU	NAZWA ODPADU	ILOŚĆ ODPADU
17 01 02	Gruz ceglany	5,72
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	3,46
20 02 03	Inne odpady nie ulegające biodegradacji	2,968
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	1613,43
20 03 99	Odpady komunalne nie wymienione w innych podgrupach	2,78
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	21,77
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	94,52
16 01 03	Zużyte opony	2,04
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	50,16
15 01 07	Opakowania ze szkła	122,97
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	29,45
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	54,23

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Z danych Gminy Będzino wynika, iż średnia ilość odpadów odebranych w MG dla miejscowości wynosiła 81,81. Powyżej przedstawiono poszczególne dane dotyczące odebranych odpadów z podziałem na kod odpadu, jego nazwę oraz sposób zagospodarowania odpadów. Z przeprowadzonych analiz w obszarze uwarunkowań środowiskowych nie zaobserwowano czynników, które w wysokim stopniu mogłyby oddziaływać negatywnie na środowisko przyrodnicze Gminy Będzino.

W kontekście działań rewitalizacyjnych należy zwrócić na kwestię edukacji ekologicznej szczególną uwagę, ponieważ funkcjonowanie w środowisku zaśmieconym sprawia, że może obniżyć się motywacja do aktywizacji mieszkańców w zakresie działań na rzecz gminy. Istnieje prawdopodobieństwo, iż chętniej zadamy o środowisko, które jest już w jakimś stopniu zadbane. Daje to poczucie sprawstwa, dzięki któremu

wzrasta motywacja do dalszych działań. Istnieje zatem potrzeba edukacji w zakresie ochrony środowiska poprzez działania zaplanowane w procesie rewitalizacji. Do takich działań należeć powinno stworzenie miejsca specjalnych spotkań dla mieszkańców Gminy w celu poznawania zjawisk przyrodniczych i fizycznych w celu zrozumienia ich natury (świadomość ekologiczna) z wykorzystaniem istniejącym zasobów środowiskowych i turystycznych. Ponadto istnieje ogromna potrzeba edukacji ekologicznej, której wyuczenie i pogłębianie ukształtuje wśród mieszkańców postawy proekologiczne, a tym samym wpłynie na jakość ich życia osobistego i społecznego.

UWARUNKOWANIA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNE

W Gminie Będzino wykazano 1114 budynków mieszkalnych, które zostały wybudowane przed rokiem 1945. Większość z nich należy do budynków zaniedbanych, wymagających remontów i modernizacji. Wśród nich 5 domów przeznaczonych zostało do rozbiórki, jako miejsca szczególnie zniszczone i niebezpieczne.

Tabela 21 Struktura budynków szczególnie zniszczonych oraz wybudowanych przed 1945 r.

Sołectwo	Szczególnie zniszczone otoczenie - budynki do rozbiórki	Liczba wybudowanych budynków przed 1945r.
Będzino	1	106
Będzinko		48
Dobiesławiec	1	23
Dobre		53
Dobrzyca		115
Kiszkowo		26
Kładno		35
Komory		13
Łekno	1	67
Łopienica		29
Mścice		137
Popowo		42
Skrzeszewo		12
Słowienkowo		33
Smolne		44
Stoisław		14
Strachomino		39
Strzepowo		35
Strzeżenice		26
Śmiechów	2	76
Tymień		41
Uliszki		13
Wierzchominko		28
Wierzchomino		59

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Analizując czynniki wpływające na uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne wzięto pod uwagę ilość oraz stan techniczny budynków mieszkalnych w Gminie. Zwrócono szczególną uwagę na gminne zabytki, które zostały wpisane do rejestru Ewidencji Zabytków Gminy Będzino. Z analizy wynika, iż w każdej wsi znajdują się miejsca szczególne, uznane za zabytkowe. Łącznie w Gminie Będzino zarejestrowanych jest 243 takich obiektów. Jednakże do analizy uwarunkowań w obszarze przestrzenno – funkcjonalnym wzięto pod uwagę obiekty zabytkowe wymagające prac renowacyjnych, ze względu na stan techniczny w jakim się znajdują. Niniejsza kategoryzacja została przeprowadzona poprzez analizę stanu zewnętrznego obiektów. Do obiektów wymagających prac renowacyjnych zakwalifikowano obiekty posiadające zdegradowaną elewację zewnętrzną, która wpływa na obniżenie standardu obiektu, ale równocześnie wpływa na niskie właściwości funkcjonalne obiektu. Największą ilość obiektów wymagających podjęcia prac renowacyjnych odnotowano w miejscowości Będzino, Będzinko, Dobrzyca, Łekno, Mścice, Strzepowo, Strachomino, Śmiechów, Tymień oraz Wierzchominko. Z uwagi na wysoki poziom ilości takich miejsc w tych rejonach, zaliczone one zostały do obszarów zdegradowanych, ponieważ wymagają one ciągłej renowacji, odbudowy, remontów, a co za tym idzie dodatkowych nakładów pieniężnych. Poniżej przedstawiono analizę liczbową budynków zabytkowych w podziale na poszczególne sołectwa podlegające diagnozie.

Tabela 22 Struktura budynków zabytkowych w poszczególnych sołectwach

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności	Liczba budynków zabytkowych wymagających prac renowacyjnych	Powyżej średniej [6]
1	Będzino	494	9	tak
2	Będzinko	317	13	tak
3	Dobiesławiec	232	3	nie
4	Dobre	416	5	nie
5	Dobrzyca	771	19	tak
6	Kiskowo	243	2	nie
7	Kładno	178	4	nie
8	Komory	50	0	nie
9	Łekno	360	11	tak
10	Łopienica	183	3	nie
11	Stojsław	449	0	nie
12	Mścice	1733	12	tak
13	Uliszki	50	0	nie
14	Popowo	174	4	nie

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

15	Skrzeszewo	79	4	nie
16	Słowienkowo	161	3	nie
17	Smolne	132	2	nie
18	Strachomino	272	7	tak
19	Strzepowo	286	7	tak
20	Strzeżenice	236	5	nie
21	Śmiechów	444	9	tak
22	Tymień	895	13	tak
23	Wierzchominko	93	8	tak
24	Wierzchomino	274	5	nie
RAZEM:		146		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Do budynków zaliczonych jako zabytkowe należą w dużej mierze domy mieszkalne, zagrody, szkoły, stodoły, jak również pałace, dwory, dworce kolejowe oraz kościoły i cmentarze. Szczegółowy spis zabytków wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków przedstawiony został w poniższej tabeli.

Tabela 23 Ewidencja obiektów zabytkowych

Miejscowość	Zabytki wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków
Barnin	A.500 - Barnin 6 - dom (chałupa) A.501 - Barnin 7 - dom (chałupa) A.502 - Barnin 8 - szkoła (dom) A.503 - Barnin 10 – zagroda A.504 - Barnin 13 - dom (chałupa)
Barninek	Brak
Będzino	A.515 - Będzino - dworzec kolejowy A.516 - Będzino 15 - dom (chałupa) A.517 - Będzino 15 – inwentarski A.518 - Będzino 23 - dom (chałupa) A.519 - Będzino 23 – zagroda A.520 - Będzino 34 - dom (chałupa) A.521 - Będzino 34 – piwnica A.522 - Będzino 44 – zagroda A.523 - Będzino 47 – zagroda A.524 - Będzino 50-51 – zagroda A.525 - Będzino 78 – dom A.526 - Będzino 79 – inwentarski A.527 - Będzino 80 - mleczarnia, dom B.528 - Będzino - układ placowy
Będzinko	A.505 - Będzinko 4 - dom (chałupa) A.506 - Będzinko 7 - dom (chałupa) A.507 - Będzinko 9 – dom A.508 - Będzinko 9 - stod.-inwentar. A.508 - Będzinko 9 - stod.-inwentar. A.509 - Będzinko 11 – dom A.510 - Będzinko 14 - dom (chałupa) A.511 - Będzinko 27 – dom A.512 - Będzinko 30 - dom (chałupa) A.513 - Będzinko 32-33 - dom (chałupa)

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

	A.514 - Będzinko 32-33 - inwentr.
Borkowice	A.529 - Borkowice - dworzec kolejowy A.530 - Borkowice 2 - gospoda, dom A.531 - Borkowice 10 - magazyn folwar. A.532 - Borkowice 11 - dwór, dom
Dobiesławiec	A.533 - Dobiesławiec b.nr - dwór, dom A.534 - Dobiesławiec – trafo A.535 - Dobiesławiec 5 - dom (chałupa) A.536 - Dobiesławiec 5 – stodoła A.537 - Dobiesławiec 6 – zagroda A.538 - Dobiesławiec 10 – stodoła A.539 - Dobiesławiec 12 - szkoła, dom
Dobre	A.540 - Dobre 24 – dom A.541 - Dobre 27 – dom A.542 - Dobre 44 - dwór, dom-biuro D.543 - Dobre - park pałacowy D.544 - Dobre - park dworski
Dobre Małe	Brak
Dobrzyca	A.545 - Dobrzyca – kościół A.546 - Dobrzyca – mleczarnia A.547 - Dobrzyca 2 – dom A.548 - Dobrzyca 4 - dom (chałupa) A.549 - Dobrzyca 11 – dom A.550 - Dobrzyca 16 – dom A.551 - Dobrzyca 25 – dom A.552 - Dobrzyca 26 - szkoła, ośrodek zdrowia A.553 - Dobrzyca 27 – dom A.554 - Dobrzyca 27 - obora, ogrodzenie A.555 - Dobrzyca 28 - dom (chałupa) A.556 - Dobrzyca 30 – dom A.557 - Dobrzyca 36 – dom A.558 - Dobrzyca 37 - dom (chałupa) A.559 - Dobrzyca 39 - dom, sklep A.560 - Dobrzyca 44 – dom A.560 - Dobrzyca 44 – dom A.562 - Dobrzyca 46 – dom A.563 - Dobrzyca 49 - dom, poczta A.564 - Dobrzyca 50 – dom A.565 - Dobrzyca 51 – dom A.566 - Dobrzyca 60 – plebania A.567 - Dobrzyca 61 – dom A.568 - Dobrzyca 61 – spichlerz A.569 - Dobrzyca 62 - gospoda, dom kultury A.570 - Dobrzyca 62 – warsztat A.571 - Dobrzyca 63 – dom A.572 - Dobrzyca 64 – dom A.572 - Dobrzyca 64 – dom A.574 - Dobrzyca 71 – dom A.575 - Dobrzyca 77 (d. 75) - dom (chałupa) A.576 - Dobrzyca 80 - dwór, dom A.577 - Dobrzyca 87 – dom A.578 - Dobrzyca 91 - dom (chałupa) A.579 - Dobrzyca 92 – zagroda C.580 - Dobrzyca - cmentarz kościelny
Dworek	A.581 - Dworek – pałac D.582 - Dworek - park pałacowy
Kazimierz Pomorski	D.583 - Kazimierz P. - park dworski D.584 - Kazimierz P. - aleja klonowa

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

Kiszkowo	
Kładno	A.585 - Kładno – pałac A.586 - Kładno - obora, spichlerz folwar. A.587 - Kładno - obora folwar. A.588 - Kładno – trafo A.589 - Kładno 4 - dom (chałupa) D.590 - Kładno - park pałacowy
Komory	Brak
Łasin Koszaliński	A.591 - Łasin 6 - szkoła, dom C.592 - Łasin - cmentarz kościelny C.593 - Łasin - cmentarz ewang. D.594 - Łasin - park pałacowy
Łekno	A.595 - Łekno – kościół A.596 - Łekno 1 - dom (chałupa) A.597 - Łekno 9 – zagroda A.598 - Łekno 12 - gospoda, świetlica A.599 - Łekno 13 – stodoła A.600 - Łekno 15 – dom A.601 - Łekno 20 – dom A.602 - Łekno 22 - dom (chałupa) A.603 - Łekno 25 – dom A.604 - Łekno 27 – dom A.605 - Łekno 30 – dom A.606 - Łekno 32 - dom (chałupa) A.607 - Łekno 32 - bud. gospodar. A.608 - Łekno 34 – dom C.609 - Łekno - cmentarz kościelny C.610 - Łekno - cmentarz ewangelicki
Łopienica	A.611 - Łopienica - spichlerz folwar. A.612 - Łopienica - obora folwar. D.613 - Łopienica - park dworski
Łubniki	Brak
Malinowo	Brak
Mączno	Brak
Miłogoszcz	A.614 - Miłogoszcz 9 - kuźnia, dom A.615 - Miłogoszcz - obora folwar. A.615 - Miłogoszcz - obora folwar. A.616 - Miłogoszcz - obora, owczarnia folwar. A.617 - Miłogoszcz - spichlerz folwar. D.618 - Miłogoszcz - park pałacowy D.619 - Miłogoszcz - aleje
Mścice	A.620 - Mścice, Koszalińska 29 (d. 13) - dom (dwojak) A.621 - Mścice, dworzec kolejowy A.622 - Mścice, Dworcowa 33 (d.110) – dom A.623 - Mścice, Koszalińska 13 (d. 9) – dom A.624 - Mścice, Koszalińska 13 (d. 9) – zagroda A.625 - Mścice, Koszalińska 21 (d. 17) - dom, inwentar. A.626 - Mścice, Koszalińska 31 (d. 20) - dom (chałupa) A.627 - Mścice, Koszalińska 56 (d. 22) – dom A.628 - Mścice, Koszalińska 69 (d. 62) - dom, gospodar. A.629 - Mścice, Koszalińska 82 (d. 46) – dom A.630 - Mścice, Koszalińska 82 (d. 46) – zagroda A.631 - Mścice, Koszalińska 83 (d. 87) - dom folwar. A.632 - Mścice, Koszalińska 85 - dwór, biuro A.633 - Mścice, Koszalińska 85 - obora, spichlerz folwar. A.634 - Mścice, Koszalińska 86 (d. 65) - dom, poczta A.635 - Mścice, Koszalińska 98 (d. 70) – dom A.636 - Mścice, Kościelna 60 - inwentar.-stod. A.637 - Mścice, Ogrodowa 3 (d. 35) – zagroda

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

	D.539 - Mścice - park dworski D.C.538 - Mścice - park wiejski, cmentarze
Pakośław	Brak
Pleśna	A.640 - Pleśna - dwór D.641 - Pleśna - park dworski
Podamirowo	A.642 - Podamirowo 5 - dom
Podbórz	Brak
Popowo	A.643 - Popowo 7 - dom (chałupa) A.644 - Popowo 8-9 - dom (chałupa) A.645 - Popowo 9 - warsztat, kuźnia A.646 - Popowo 13 - dom A.647 - Popowo 14 - dom A.648 - Popowo 14 - stodoła A.649 - Popowo 15 - dom (chałupa) A.650 - Popowo 16 - dom (chałupa)
Przybyradz	Brak
Radomno	Brak
Skrzeszewo	A.651 - Skrzeszewo 1 - dom A.652 - Skrzeszewo 1 - obora A.653 - Skrzeszewo 5 (d.4) - dom A.654 - Skrzeszewo 5 (d.4) - zagroda A.655 - Skrzeszewo 6 - dom (cA.656 - Skrzeszewo 6 - inwentar.-mag. hałupa) A.657 - Skrzeszewo 7 (d.6) - dom (chałupa)
Słowienkowo	A.658 - Słowienkowo 1 - dom (chałupa) A.659 - Słowienkowo 2 - zagroda A.660 - Słowienkowo 8 - dom A.661 - Słowienkowo 16 - szkoła, dom
Smolne	A.662 - Smolne 29 - dom A.663 - Smolne 41 - dom C.664 - Smolne - cmentarz ewang. D.665 - Smolne - park dworski
Stojsław	Brak
Strachomino	A.666 - Strachomino - stajnia folwar. A.667 - Strachomino - obora folwar. A.668 - Strachomino 10 - szkoła, dom A.669 - Strachomino 14 - dom C.670 - Strachomino - cmentarz kościelny D.671 - Strachomino - park dworski
Strzepowo	A.672 - Strzepowo - kościół A.673 - Strzepowo - pałac A.674 - Strzepowo 16 - dom folwar. A.675 - Strzepowo 17 - dom rządcy A.676 - Strzepowo 26 - szkoła, dom A.677 - Strzepowo 26 - bud. gospodar. A.678 - Strzepowo 27 - gospoda, dom A.679 - Strzepowo 27 - bud. inwentar.-stod., C.680 - Strzepowo - cmentarz kościelny D.681 - Strzepowo - park pałacowy
Strzeżenice	A.682 - Strzeżenice - kościół (ruina), A.683 - Strzeżenice 2 - dom (chałupa) A.684 - Strzeżenice 2 - bud. inwentar.-stod. A.685 - Strzeżenice 4 - dom (chałupa) A.686 - Strzeżenice 4 - inwentar. A.687 - Strzeżenice 5 - dom A.688 - Strzeżenice 6 - dom (chałupa) C.689 - Strzeżenice - cmentarz kościelny D.690 - Strzeżenice - park dworski

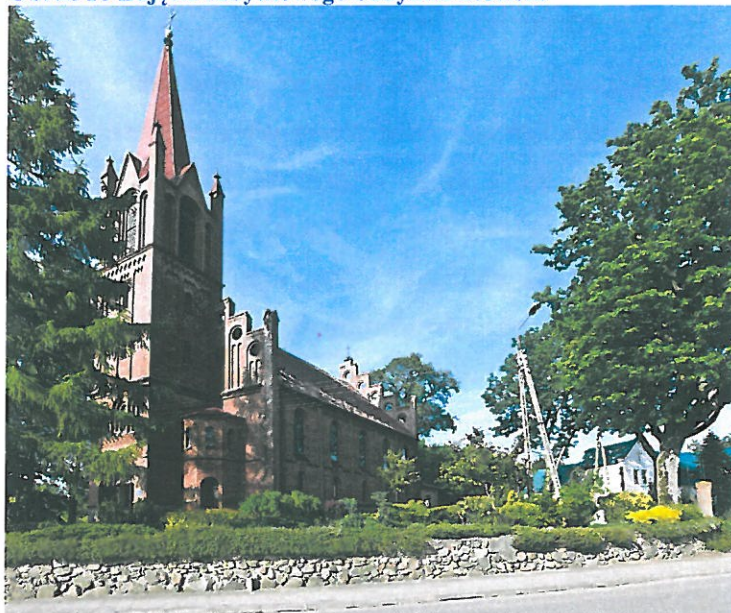
Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

Śmiechów	A.691 - Śmiechów – kościół A.692 - Śmiechów 1 - dom (czworak) A.693 - Śmiechów 5 - dom (chałupa) A.694 - Śmiechów 5 – zagroda A.695 - Śmiechów 10 - szkoła, dom A.696 - Śmiechów 15 - dom (chałupa) A.697 - Śmiechów 15 – zagroda A.698 - Śmiechów 16 - dom (chałupa) A.699 - Śmiechów 16 - inwentar. A.700 - Śmiechów 21 (d. 20) - dom (willa) A.701 - Śmiechów 23 (d. 22) – dom A.702 - Śmiechów 28 - dom (chałupa) C.703 - Śmiechów - cmentarz kościelny
Świercz	Brak
Tymień	A.704 - Tymień - spichlerz folwar. A.705 - Tymień - obora folwar. A.706 - Tymień 1 - dom, trafo A.707 - Tymień 5 - dworzec kolejowy A.708 - Tymień 14-16 - gospodar. A.709 - Tymień 32 – dom A.710 - Tymień 32 - inwentar. A.711 - Tymień 33 – dom A.712 - Tymień 34 - dom (chałupa) A.713 - Tymień 35 - dom (chałupa) A.714 - Tymień 36 - dom (chałupa) A.715 - Tymień 37 - dom (chałupa) A.716 - Tymień 37 – stodoła D.717 - Tymień - park dworski
Uliszki	Brak
Wiciaże Pierwsze	Brak
Wierzchominko	A.718 - Wierzchominko - spichlerz, dom folwar. A.719 - Wierzchominko - stodoła folwar. A.720 - Wierzchominko - wieża ciśnień A.721 - Wierzchominko 4 – dom A.722 - Wierzchominko 4 - inwentar.-mag. A.723 - Wierzchominko 5 – dom A.724 - Wierzchominko 8 – dom A.725 - Wierzchominko 8 - inwentar.-stod. A.726 - Wierzchominko 9 - inwentar.-stod. A.727 - Wierzchominko 12-13 - szkoła, dom D.C.728 - Wierzchominko - park dworski, cmentarz
Wierzchomino	A.729 - Wierzchomino – kościół A.730 - Wierzchomino 25 – dom A.731 - Wierzchomino 27 - obora folwar. A.732 - Wierzchomino 30 - dom (chałupa) A.733 - Wierzchomino 41 - dom (chałupa) C.734 - Wierzchomino - cmentarz kościelny C.735 - Wierzchomino - cmentarz ewangelicki D.736 - Wierzchomino - park dworski
Zagaje	A.737 - Zagaje 1 - dom (chałupa) A.738 - Zagaje 1 - gospodarstwo A.739 - Zagaje 8 - dom
Ziębrze	Brak

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Obraz 16 Zdjęcie zabytkowego budynku kościoła

Zdjęcie: Parafia św. Teklii w Dobrzycy

Wysoki wskaźnik występowania starych budynków może determinować pojawienie się przestrzeni dewastacyjnej działalności mieszkańców, co jeszcze bardziej może dezintegrować społeczność. Ponadto niszczenie ważnych społecznie budynków takich jak np. szkoły, domy kultury, które zostały zaliczone do budynków wymagających prac modernizacyjnych, nie pozwala na pełne wykorzystanie przestrzeni publicznej w celach wdrażania procesów rewitalizacyjnych.

Jest więc potrzeba zmodernizowania budynku starej szkoły, aby można było realizować działania mające na celu integrację społeczną, co w efekcie przyczyni się do budowania/wzmocnienia tożsamości lokalnej mieszkańców. Ważnym elementem integracji będzie również aktywizacja osób z niepełnosprawnościami, ponieważ jest to kategoria osób, która szczególnie jest narażona na wykluczenie społeczne. W związku z tym stworzenie im właściwych warunków technicznych i dostosowanie przestrzeni publicznej do możliwości ich zakresu ruchu sprawi, że przestrzeń architektoniczna nie będzie dla nich już problemem w procesie integracji z pozostałymi mieszkańcami społeczności.

Miejsce starej szkoły i tereny wokół niej stanowią również ogromny potencjał, który należy wykorzystać w celach aktywizacji społeczności, bez względu na kategorię wiekową, której ta aktywizacja mogłaby dotyczyć. Jest to również miejsce, które należy wykorzystać, aby wspomóc kategorię osób bezrobotnych bądź też zagrożonych bezrobociem a tym samym wykluczeniem społecznym. Do działań tych mogłby należeć wachlarz warsztatów przeznaczonych dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

UWARUNKOWANIA TECHNICZNE

Gmina Będzino jest położona wzdłuż drogi krajowej nr 11 na trasie Kołobrzeg –Koszalin –Poznań – Ostrów Wielkopolski –Tarnowskie Góry –A1. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad planuje budowę drogi ekspresowej S11, która będzie łączyła się z drogą ekspresową S6 na trasie m.in. od Kołobrzegu do węzła drogowego Koszalin w obrębie obszaru gminy Będzino. Ponadto obecnie trwa budowa drogi ekspresowej S6 wraz z układem dróg dojazdowych i węzłem drogowym „Borkowice”, która udrożni ruch drogowy na trasie Koszalin – Szczecin i wpłynie pozytywnie na rozwój regionu.

Analizując czynniki uwarunkowań technicznych wzięto pod uwagę stan techniczny dróg gminnych i powiatowych. Z przedstawionych danych, znajdujących się w poniższym zestawieniu, można najogólniej powiedzieć, iż stan dróg publicznych w Gminie Będzino jest zadowalający. Jednakże na uwagę zasługują zdecydowanie mniejsze skupiska ludności, gdzie drogi przejazdowe, głównie wewnętrzne są w złym i niezadowalającym stanie. Do takich sołectw należą: Dobrzyca, Kiszkowo, Strachomino, Smolne, Strzeżenice oraz Wierzchomino. Określając stan nawierzchni dróg wzięto pod uwagę całość kilometrową dróg łączących miejscowości. Określenie nawierzchni jako złej odnosi się niekiedy do pewnych fragmentów i odcinków, a nie zdecydowanie większej liczby kilometrów danych tras.

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

Tabela 24 Stan dróg w podziale na sołectwa

Lp.	Sołectwa	Liczba ludności	Długość dróg gminnych w km	Stan nawierzchni	Długość dróg powiatowych w km	Stan nawierzchni	Długość dróg w km	Stan nawierzchni
1	Będzino	494	3,1	zły	0,6	zadawalający	3,69	zły
2	Będzinko	317	7,4	zadawalający	1,9	zadawalający	9,28	zadawalający
3	Dobieszawiec	232	5,8	zadawalający	0,8	zadawalający	6,57	zadawalający
4	Dobre	416	-	zadawalający	3,3	zadawalający	3,31	zadawalający
5	Dobrzyca	771	-	zły	5	zły	5	zły
6	Kiszkowo	243	3,2	zadawalający	3,31	zły	6,55	zły
7	Kładno	178	0,8	zadawalający	2,1	zadawalający	2,9	zadawalający
8	Komory	50	1,5	dobry	-	-	-	dobry
9	Łekno	360	-	-	4,35	zadawalający	4,35	zadawalający
10	Łopienica	183	-	-	3,8	dobry	3,8	dobry
11	Stojsław	449	-	-	1,4	zadawalający	1,4	zadawalający
12	Mścice	1733	6,2	zły	2,47	zadawalający	8,69	zły
13	Uliszki	50	1,9	zadawalający	1,55	zadawalający	3,42	zadawalający
14	Popowo	174	-	-	4,57	zadawalający	4,57	zadawalający
15	Skrzeszewo	79	2,93	dobry	-	-	2,93	dobry
16	Słowienkowo	161	1,92	zadawalający	-	-	1,92	zadawalający
17	Smolne	132	1,3	zły	5,63	zadawalający	6,93	zadawalający
18	Strachomino	272	-	zły	4,37	zły	4,37	zły

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

19	Strzepowo	286	-	-	3,1	dobry	3,1	dobry
20	Strzeżenice	236	2,75	zły	1,9	zadawalający	4,65	zły
21	Śmiechów	444	5,98	zadawalający	2,17	zadawalający	8,15	zadawalający
22	Tymień	895	0,69	zadawalający	-	-	0,69	zadawalający
23	Wierzchominko	93	5,4	zły	-	-	5,4	zły
24	Wierzchomino	274	0,35	zły	6,52	dobry	6,87	dobry

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Wskazane w tabeli drogi zostały przeanalizowane pod względem następujących czynników: jakość nawierzchni, chodniki, oświetlenie. Infrastruktura drogowa o wysokiej jakości nawierzchni, wyposażona w chodniki oraz oświetlenie otrzymywała ocenę „dobry”. Infrastruktura spełniająca charakteryzująca się przynajmniej dwoma czynnikami uzyskiwała ocenę zadawalający, a drogi, które spełniały jedynie jeden z czynników otrzymywały ocenę „zły”. Następnie dokonywano analizy czynników w obszarze dróg gminnych i powiatowych, jeżeli występowały na danym obszarze. W przypadku wystąpienia tylko jednego rodzaju drogi na danym obszarze, końcowo przypisywana była ocena przydzielona infrastrukturze drogowej. W przypadku dwóch rodzajów dróg, wystąpienie dwóch odmiennych ocen, np. „zły” i „zadawalający”, przydzielano finalnie ocenę „zły”.

Zły stan dróg czy też brak oświetlenia, chodników i ławek może w znaczącym stopniu wpływać na degradację wyżej wymienionych terenów nie tylko pod względem ekonomicznym czy technicznym, ale przede wszystkim pod względem społecznym. Brak możliwości bezpiecznego poruszania się na terenie miasta determinuje niską aktywizację mieszkańców, a tym samym jeszcze bardziej może obniżyć aktywność osób starszych, które mogłyby uczestniczyć w organizowanych dla nich spotkaniach. Jednocześnie może to być powód obniżający motywację do organizacji działań dla najmłodszego pokolenia, które w przyszłości będzie odpływało ze wsi do miejskich aglomeracji.

Istnieje zatem potrzeba stworzenia odpowiednich warunków technicznych, które pozwoliłyby na integrację społeczności, również integrację społeczności z sąsiadującymi miejscowościami – wtedy ich wspólny potencjał kulturowy i społeczny mógłby być lepiej wykorzystany w działaniach procesu rewitalizacyjnego.

PODSUMOWANIE

Podsumowując uzyskane wyniki prowadzonej analizy w obszarze uwarunkowań społecznych, gospodarczych, przestrzenno- funkcjonalnych, środowiskowych i technicznych należy podkreślić, iż do obszarów posiadających największe deficyty w obszarze uwarunkowań społecznych zaliczają się sołectwa Łopienica, Strachomino, Tymień, Wierzchomino oraz Wierzchominko.

Należy podkreślić, iż zaliczenie obszaru zdegradowanego do obszaru wymagającego rewitalizacji powinno wynikać z występujących sytuacji kryzysowych w wielu oddziaływujących na siebie uwarunkowaniach, dlatego do obszaru rewitalizacji zaliczone zostały ostatecznie obszary zamieszkałe w ramach następujących sołectw:

- Łopienica;
- Strachomino;
- Tymień;
- Wierzchomino;
- Wierzchominko.

Powyższe obszary posiadają znaczną koncentrację problemów gospodarczych, co wynika bezpośrednio z zakwalifikowania ich do posiadających uwarunkowania charakterystyczne dla obszaru popegeerowskiego, który warunkuje występowanie problemów w zakresie trudności z aktywizacją mieszkańców. Osobom zamieszkującym niniejsze obszary brakuje determinacji do zakładania działalności gospodarczych oraz podejmowania aktywności mających na celu przeciwdziałanie problemom finansowym i związanym z aktywnością zawodową. Dodatkowo na tych obszarach występuje znaczna koncentracja problemów w zakresie uwarunkowań przestrzenno - funkcjonalnych i technicznych, co dodatkowo zwiększa efekt marginalizacji społecznej. Podkreślenia wymaga występowanie na obszarze Gminy Będzino deficytów w zakresie infrastruktury technicznej, co wynika

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022

z analiz dokonywanych przez Urząd Marszałkowski w ramach wyznaczenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji. Należy pamiętać, iż degradacja techniczna utrudnia proces wyprowadzenia obszaru z sytuacji kryzysowej i wpływa na utrwalenie marginalizacji społecznej mieszkańców obszaru. W związku z tym w toku rozważania działań, które zostaną zrealizowane w ramach prowadzonego procesu wyprowadzania obszaru z sytuacji kryzysowej, konieczne będzie podjęcie działań mających na celu odnowę infrastruktury technicznej, tak aby możliwe było wyprowadzenie obszaru z sytuacji kryzysowej w obszarze degradacji społecznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej.

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

Tabela 25 Wyliczenia wskaźnikowe obszaru zdegradowanego w kontekście ogólnego IMD

Lp.	Sołectwa	Liczba ludności	Wskaźniki				IMD
			IMD Społeczne	Gospodarcze	Przestrzenno-funkcjonalne	Techniczne	
1	Będzino	494	14			22	
2	Będzinko	317	14			23	
3	Dobiesławiec	232	17			21	
4	Dobre	416	19			25	
5	Dobrzyca	771	13			25	
6	Kiszkowo	243	14			22	
7	Kładno	178	17			23	
8	Komory	50	12			15	
9	Łekno	360	12			18	
10	Łopienica	183	28			33	
11	Stojsław	449	12			18	
12	Mścice	1733	13			21	
13	Uliszki	50	13			17	
14	Popowo	174	15			19	
15	Skrzeszewo	79	11			16	
16	Słowienkowo	161	16			22	
17	Smolne	132	14			20	
18	Strachomino	272	20			32	

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

19	Strzepowo	286	17			25
20	Strzeżenice	236	13			18
21	Śmiechów	444	12			21
22	Tymień	895	20			29
23	Wierzchominko	93	19			31
24	Wierzchomino	274	23			31

METODOLOGIA INDEX OF MULTIPLE DEPRIVATION:

Index od Multiple Deprivation został wyliczony poprzez zsumowanie wartości uzyskiwanych przez obszary w poszczególnych uwarunkowaniach, przy czym kolor czerwony oznacza wysoki stopień poziomu degradacji na wskazanym obszarze, uwzględniając konkretne uwarunkowanie, a kolor zielony niski stopień degradacji, uwzględniając dane uwarunkowanie.

Metoda przyznawania punktów oparta była na zsumowaniu punktów w poszczególnych uwarunkowaniach, dla danego obszaru badawczego, przy uwzględnieniu, iż bazową wartością były wskaźniki uzyskane przez obszar w uwarunkowaniu społecznym, a w następnych uwarunkowaniach sumowane były poszczególne kolory – zielony (1 punkt), a kolor czerwony (3 punkty) oraz za każdy kolejny obszar oznaczony kolorem czerwonym dodatkowo doliczono 1 pkt [1 obszar = 3 pkt, 2 obszary = 7 pkt, 3 obszary = 12 pkt, itd]

Obszary, które uzyskały powyżej 27 pkt zostały uznane za obszary degradowane, wymagające podjęcia działań rewitalizacyjnych.

W Gminie Będzino do niniejszych obszarów należy zaliczyć miejscowości Łopienica, Strachomino, Tymień, Wierzchomino i Wierzchominko.

Podsumowując obszary rewitalizacji, które zostały wskazane w ramach prowadzonej analizy wskaźnikowej należy podkreślić, iż wyróżnione podobszary rewitalizacji zajmują powierzchnię 868,9 ha oraz zamieszkuje je 1717 osób. Biorąc pod uwagę łączną powierzchnię gminy, która wynosi 16548,5 ha oraz liczbę mieszkańców na poziomie 8522 osób, obszar rewitalizacji spełnia wymogi Wytocznych dot. rewitalizacji. Wyznaczona powierzchnia stanowi 5,25% obszaru gminy, a liczba ludności zamieszkującej obszar wynosi 20,1% mieszkańców gminy.

Wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje wszystkie tereny zamieszkałe, wchodzące w skład sołectwa, na który składa się obręb miejscowości oraz osad będących częścią sołectwa. W toku dokonywania kompleksowej diagnozy, należy zwrócić szczególną uwagę na podobszary rewitalizacji, które posiadają uwarunkowania wpływające na możliwość podjęcia działań rewitalizacyjnych. Podobszary rewitalizacji zostały wyznaczone w odniesieniu do przeprowadzonej analizy wskaźnikowej. Następnie poprzez analizę działek objętych zabudową mieszkalną oraz w odniesieniu do konsultacji z pracownikami ośrodka pomocy społecznej, wyznaczono obszary rewitalizacji obejmujące konkretne obszary w poszczególnych sołectwach. Wyznaczone obszary zostały skonsultowane z Zespołem ds. Rewitalizacji w zakresie możliwości realizacji działań rewitalizacyjnych oraz konieczności realizacji celów rewitalizacji. Ostateczny obszar został jeszcze skonsultowany z Wójtem, a niniejsze działanie miało na celu określenie możliwości realizacji celów strategicznych rozwoju gminy na danym obszarze. Czterostopniowy system analiz oraz konsultacji pozwolił na wyznaczenie konkretnych obszarów rewitalizacji w analizowanych statystycznie jednostkach, będących sołectwami. Ponadto wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje tereny przyległe do zamieszkałych, na których przewiduje się prowadzenie działań rewitalizacyjnych lub stanowi on obszar objęty oddziaływaniem planowanych do realizacji działań. Do obszaru rewitalizacji zakwalifikowano również drogi dojazdowe łączące obszary zamieszkałe, tak aby możliwe było zwiększenie efektów realizowanych działań rewitalizacyjnych.

Obraz 17 Zdjęcie z podobszaru rewitalizacji

Źródło: www.bedzino.pl

Tabela 26 Uwarunkowania społeczne na podobszarze rewitalizacji Łopienica

Wskaźnik							
Zasiłki stałe /100 mieszkańców	Zasiłki okresowe / 100 mieszkańców	Zasiłki celowe / 100 mieszkańców	Pomoc na dożywianie dzieci / 100 mieszkańców	Zadłużenie lokali powyżej 3 m-cy / 100 mieszkańców	Wiek przedprodukcyjny / 100 mieszkańców	Wiek poprodukcyjny / 100 mieszkańców	Bezrobocie / 100 mieszkańców
Wielkość koncentracji problemów							
0,01	0,05	0,05	0,04	0,06	0,11	0,10	0,10

Analizując uwarunkowania społeczne na podobszarze Łopienica należy podkreślić, iż niniejsza miejscowość charakteryzuje się znaczną liczbą osób korzystających z pomocy społecznej w zakresie zasiłków oraz dożywiania dzieci. Niniejszy problem dotyczy osób długotrwale wykluczonych, którzy posiadają trudności w odnalezieniu się na rynku pracy, ze względu na niskie kompetencje zawodowe oraz brak doświadczenia zawodowego. Dodatkowym problemem jest brak możliwości zaktywizowania niniejszych osób na obszarze gminy, a usytuowanie miejscowości w znacznej odległości od stolicy gminy oraz Ustronia Morskiego i Koszalina wpływa na znaczną trudność w zakresie uzyskania możliwości zatrudnienia. Należy również zwrócić uwagę, iż wysoki poziom bezrobocia jest pochodną sytuacji związanej z upadkiem PGR-u w Tymieniu, który był miejscem zatrudnienia znacznej liczby mieszkańców sołectwa Łopienica. W związku z powyższym mieszkańcy tego obszaru wymagają szczególnych działań

aktywizacyjnych, które pozwoliłyby im na otrzymanie pracy w bezpośredniej bliskości miejsca zamieszkania.

Podobszar rewitalizacji Strachomino charakteryzuje się najważniejszym potencjałem, który stanowi jezioro w Strachominie posiadające ogromny potencjał rekreacyjny i turystyczny oraz możliwość podejmowania działań mających na celu aktywizowanie społeczności lokalnej oraz przeciwdziałanie problemom społecznym poprzez organizację wyspecjalizowanych działań. Organizacja pozarządowa z Kołobrzegu działająca lokalnie i społecznie w zakresie profilaktyki z osobami uzależnionymi zajmuje się głównie w swojej działalności statutowej wędkarstwem i może stanowić podstawę do podejmowania aktywności mającej na celu przeciwdziałanie problemom społecznym. W Strachominie znajdują się zabytki wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków, a należą do nich: stajnia folwarczna, obora folwarczna, szkoła, dwa domy, cmentarz kościelny oraz park dworski.

Na terenie sołectwa Strachomino występuje wysoki wskaźnik osób korzystających z zasiłków społecznych. Ponadto występuje stosunkowo niski wskaźnik przedsiębiorczości, jak również stwierdzono zły stan dróg wpływający na pogłębianie wykluczenia społecznego. Ze względu na występowanie deficytu w infrastrukturze technicznej, która jest jednym ze znacznych deficytów występujących na obszarze rewitalizacji, konieczne jest podjęcie działań mających na celu marginalizację niniejszego deficytu. Niniejszy podobszar cechuje się występowaniem zjawisk kryzysowych w obszarze wykluczenia społecznego, ale również możliwością podjęcia działań aktywizujących społeczność lokalną i wykorzystania potencjałów lokalnych. **Powierzchnia obszaru rewitalizacji Strachomina** wynosi 148,7 ha oraz zamieszkiwany jest przez 272 osoby.

Obraz 18 Zdjęcie z podobszaru rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie spacerów studyjnych

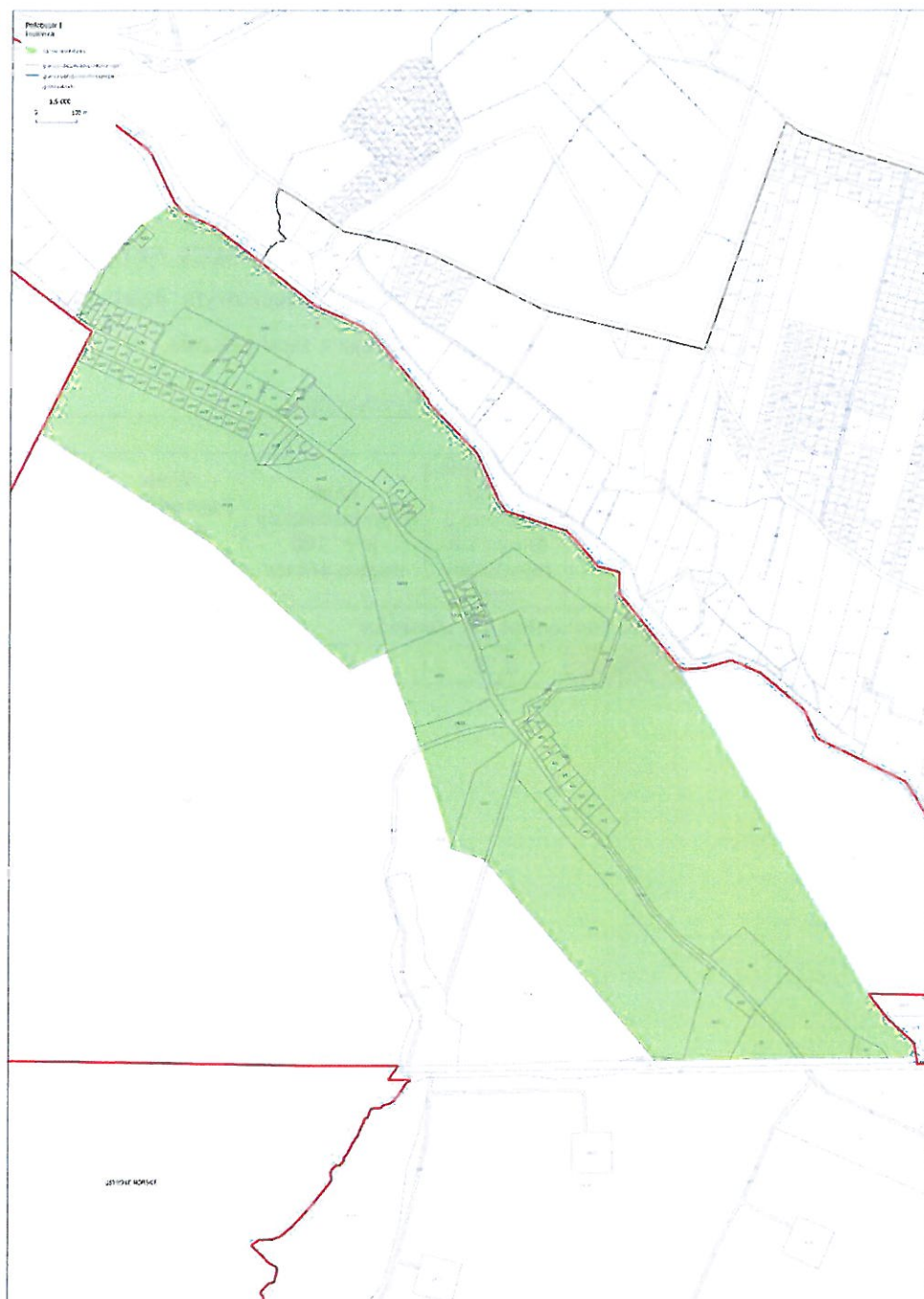
Rozpatrując poszczególne uwarunkowania społeczne na podobszarze rewitalizacji Strachomino zauważalne jest średnie skoncentrowanie problemów w obszarze społecznym, które rozpatrywane są w oparciu o wskaźniki korzystania z pomocy społecznej, bezrobocia oraz wieku mieszkańców jako determinanty obciążenia w zakresie rozwoju obszaru. Główną determinantą koncentracji negatywnych zjawisk na obszarze sołectwa jest usytuowanie obszaru w dalszej odległości od drogi krajowej oraz centrum gminy. Osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych mają trudności w dotarciu do obszarów koncentracji działalności gospodarczych, tak aby mogły podjąć zatrudnienie. Ponadto wymagają zaktywizowania w zakresie możliwości zdobycia kwalifikacji zawodowych. Jednocześnie kluczowym działaniem byłaby możliwość prowadzenia aktywizacji w bezpośrednim obszarze ich miejsca zamieszkania.

Tabela 27 Uwarunkowania społeczne na podobszarze rewitalizacji Strachomino

Wskaźnik							
Zasiłki stałe /100 mieszkańców	Zasiłki okresowe / 100 mieszkańców	Zasiłki celowe / 100 mieszkańców	Pomoc na dożywanie dzieci / 100 mieszkańców	Zadłużenie lokali powyżej 3 m-cy / 100 mieszkańców	Wiek przedprodukcyjny / 100 mieszkańców	Wiek poprodukcyjny / 100 mieszkańców	Bezrobocie / 100 mieszkańców
Wielkość koncentracji problemów							
0,00	0,06	0,03	0,05	0,08	0,21	0,19	0,09

Mapa 3 Podobszar rewitalizacji Łopienica

Podobszar rewitalizacji Tymienia stanowi obszar, który zamieszkują 973 osoby, a jego powierzchnia wynosi 96,8 ha. Stanowi on obszar o wysokim potencjale gospodarczym, ponieważ zlokalizowany jest przy drodze krajowej numer 11, chociaż ze względu na deficyty w obszarze przestrzenno - funkcjonalnym oraz technicznym i środowiskowym utrudnione jest prowadzenie na jego terenie aktywności gospodarczej oraz pozyskanie inwestorów. Dodatkowo miejscowość Tymień jest obszarem na którym zlokalizowany był Kombinat PGR, który był miejscem pracy większości mieszkańców. Ze względu na upadek niniejszego zakładu pracy doszło do znacznego wykluczenia społecznego mieszkańców, a niniejszy obszar zalicza się do stref popegeerowskich, posiadających znaczny stopień wykluczenia oraz bierności zawodowej mieszkańców, co dodatkowo wpływa na trudność w podejmowaniu działalności aktywizacyjnej. Biorąc pod uwagę znaczną degradację techniczną, sprawia to, iż podejmowanie jakiegokolwiek działań mających prowadzić do wyprowadzenia obszaru z sytuacji kryzysowej jest bardzo utrudnione.

Podsumowując proces koncentracji zjawisk kryzysowych należy przytoczyć fragment opracowania dr Wincentego Raczkowskiego, który stwierdza, iż „Droga krzyżowa” PGR była oczywista: 1. ponieważ dochody nie pokrywały wydatków banki blokowały konta. Około 87% PGR utraciło zdolność kredytową gdyż zadłużenie przekraczało 140 % środków obrotowych.

2. aby móc wypłacać wynagrodzenia oraz nabywać środki do utrzymywania upraw i hodowli sprzedawano produkty za gotówkę. Kierownictwo i załogi PGR nie przyjmowały do wiadomości iż przejście na zasady wolnorynkowe jest ostateczne i trwałe. Łudzono się iż „ Państwo nie dopuści do trwałego bezrobocia, nie długo to potrwa”. Tak więc starano się przeczekać „ najgorsze” metodą wyprzedaży gotówkowej.

3. z czasem zaszła konieczność wyprzedaży zwierząt hodowlanych i maszyn co skutkowało ogłoszeniem upadłości całego PGR. Pozostałości po Kombinacie PGR w Tymieniu przejęty zostały przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa (AWRSP) z siedzibą w Koszalinie której zadaniem było znalezienie dzierżawców lub nabywców zasobów po miejscowym PGR.

Wraz z kombinatem zlikwidowano przedszkole. Powstało Przedsiębiorstwo Rolne "ROL-TYM" Sp z o o które gospodarowało do roku 2005 po czym zostało postawione w stan likwidacji i od tego czasu nie ma w Tymieniu wielkoobszarowego gospodarstwa rolnego. Od tego czasu mają miejsce niekontrolowane podziały terenów rolnych, ich degeneracja i nieprawidłowe zagospodarowanie zwłaszcza długoletnie ugorowanie. Obiekty po PGR, za wyjątkiem budynku magazynowego, popadły w ruiny i zostały w roku 2012 rozebrane i pokruszone. Na części terenów dawnego PGRu znajduje się obecnie Park Wiatrowy Tymień⁵.

⁵ <http://www.rawin.strefa.pl/Pliki/Tymien.pdf>

Mapa 5 Podobszar rewitalizacji Tymień

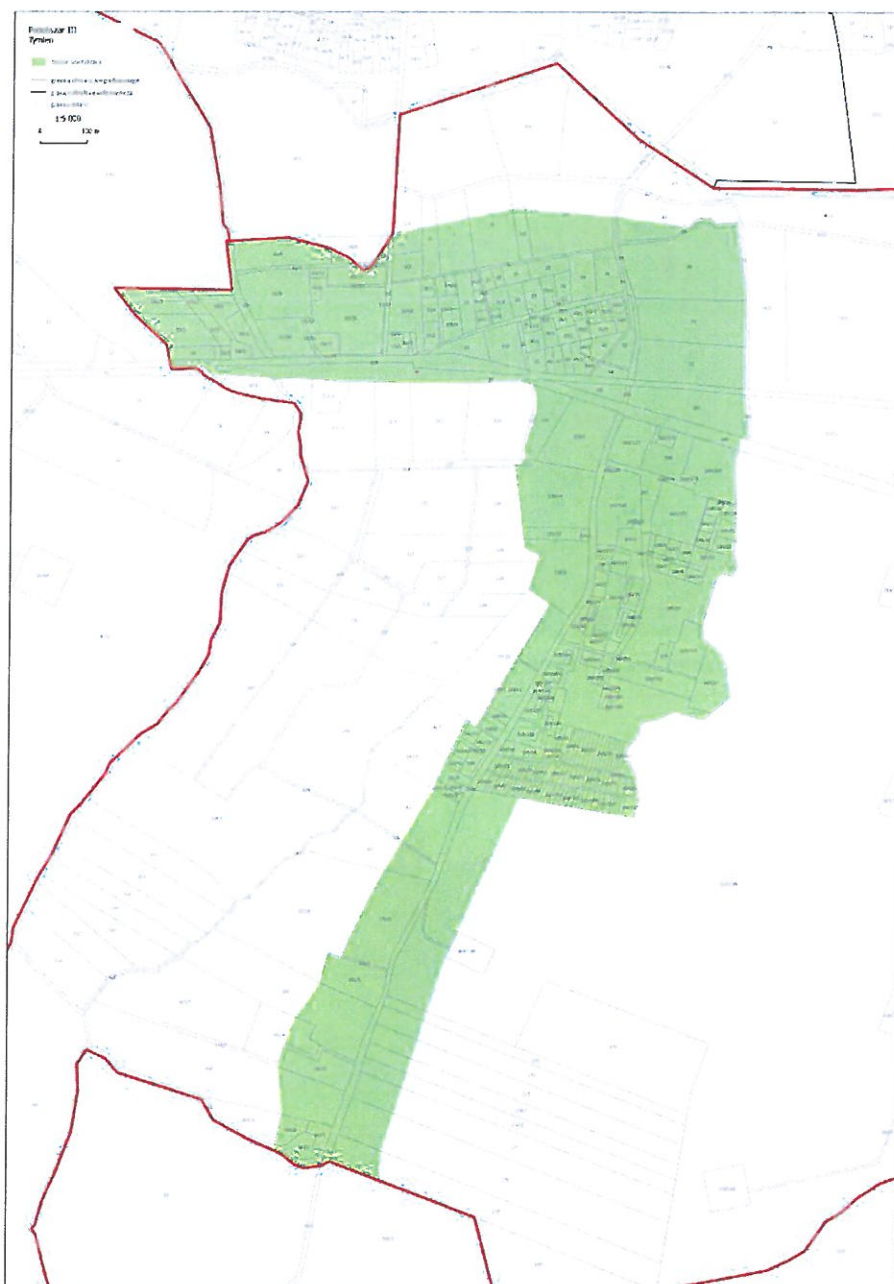

Tabela 28 Uwarunkowania społeczne na podobszarze rewitalizacji Tymień

Wskaźnik							
Zasiłki stałe / 100 mieszkańców	Zasiłki okresowe / 100 mieszkańców	Zasiłki celowe / 100 mieszkańców	Pomoc na dożywanie dzieci / 100 mieszkańców	Zadłużenie lokali powyżej 3 m-cy / 100 mieszkańców	Wiek przedprodukcyjny / 100 mieszkańców	Wiek poprodukcyjny / 100 mieszkańców	Bezrobocie / 100 mieszkańców
Wielkość koncentracji problemów							
0,01	0,04	0,03	0,03	0,07	0,12	0,23	0,10

Obraz 19 Zdjęcie z podobszaru rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie spacerów studyjnych

Obraz 20 Zdjęcie z podobszaru rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie spacerów studyjnych

Obraz 21 Zdjęcie z podobszaru rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie spacerów studyjnych

Obraz 22 Zdjęcie z podobszaru rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie spacerów studyjnych

Podobszar Wierzchominka zamieszkują 93 osoby oraz stanowi on powierzchnię 286,7 ha. W Wierzchominku znajduje się świetlica wiejska, która stanowi potencjał dla społecznej aktywizacji mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem osób wymagających aktywizacji ze względu na długotrwałe wykluczenie. Wierzchomino to wieś, gdzie znajdują się zabytki wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków a należą do nich między innymi wieża ciśnień, park dworski, cmentarz, domy, spichlerz, dom folwarczny, szkoła oraz stodoła folwarczna.

Na terenie sołectwa Wierzchominko występuje wysoki wskaźnik osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. Ponadto występuje stosunkowo niski wskaźnik przedsiębiorczości, a także budynków wybudowanych przed 1945 rokiem, a także zły stan dróg.

Obraz 23 Zdjęcie z podobszaru rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie spacerów studyjnych

Obraz 24 Zdjęcie z podobszaru rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie spacerów studyjnych

Tabela 29 Uwarunkowania społeczne na podobszarze rewitalizacji Wierzchominko

Wskaźnik							
Zasiłki stałe /100 mieszkańców	Zasiłki okresowe / 100 mieszkańców	Zasiłki celowe / 100 mieszkańców	Pomoc na dożywanie dzieci / 100 mieszkańców	Zadłużenie lokali powyżej 3 m-cy / 100 mieszkańców	Wiek przedprodukcyjny / 100 mieszkańców	Wiek poprodukcyjny / 100 mieszkańców	Bezrobocie / 100 mieszkańców
Wielkość koncentracji problemów							
0,00	0,02	0,02	0,03	0,09	0,12	0,25	0,10

Analizując uwarunkowania dotyczące problemu związanego z występowaniem znacznego stopnia deprivacji na obszarze Wierzchominko należy zwrócić uwagę na położenie miejscowości oraz zły stan dróg. Obecnie kluczowym aspektem rozwoju obszarów jest ich utrudniona dostępność komunikacyjna wynikająca ze zdegradowanej infrastruktury drogowej. Brak odnowienia infrastruktury będzie wpływał na trwałe wykluczenie obszaru, przyczyniając się do utrzymania wysokiego stopnia bezrobocia oraz niemożności aktywizacji seniorów i mieszkańców, ze względu na utrudnione możliwości komunikacyjne.

Mapa 6 Podobszar rewitalizacji Wierchominko

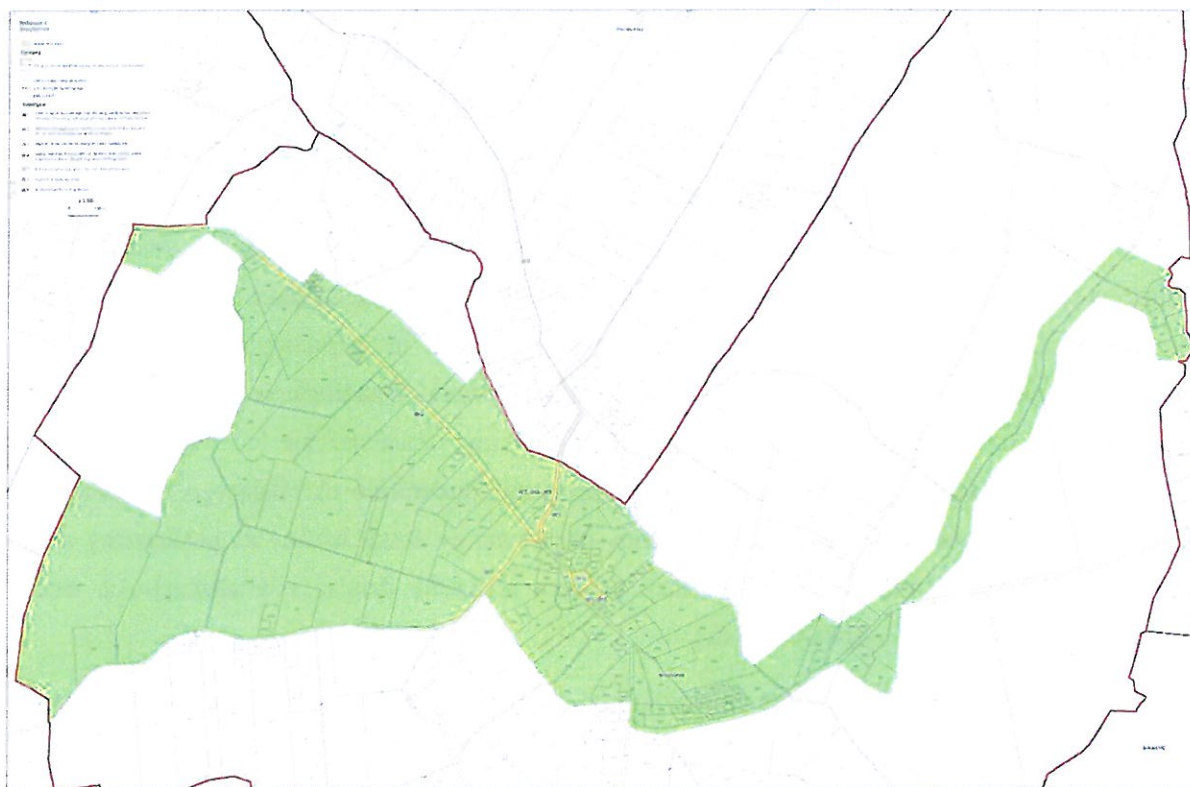
Podobszar Wierchomina zamieszkuje 274 mieszkańców oraz zajmuje powierzchnię 415,2 ha. Wierchomino to wieś, gdzie znajdują się zabytki wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków a są to: kościół, obora folwarczna, cmentarz kościelny, cmentarz ewangelicki, park dworski. Między innymi na terenie tej wsi funkcjonuje Stowarzyszenie Lepsze Jutro, które działa na rzecz osób z niepełnosprawnościami i dostrzega potrzebę integrowania swoich podopiecznych ze środowiskiem zewnętrznym: osobami zdrowymi i innymi niepełnosprawnymi z innych placówek. Na terenie sołectwa Wierchomino występuje wysoki wskaźnik osób korzystających ze świadczeń społecznych, szczególnie tych przyznawanych z tytułu bezrobocia oraz wysoki wskaźnik osób bezrobotnych. Ponadto występuje stosunkowo niski wskaźnik przedsiębiorczości, a także budynki wybudowane przed 1945 rokiem. Analizując przyczynę występowania problemów w obszarze społecznym, można dostrzec koncentrację problemów, która wynika z oddalenia od centrum gminy jako miejsca aktywności zawodowej oraz obszaru, na którym prowadzona jest najbardziej rozwinięta aktywność społeczno- kulturalna. Ponadto niniejszy obszar charakteryzuje się również wysoką koncentracją osób długotrwale wykluczonych, którzy nie odnaleźli się na rynku pracy po upadku PGR-ów. W związku z powyższym konieczne jest skoncentrowanie aktywizacji na obszarze miejscowości, tak aby osoby długotrwale wykluczone oraz posiadające znaczny stopień trudności z dojazdem do pracy, mogły zostać zaktywizowane bezpośrednio w miejscu zamieszkania.

Tabela 30 Uwarunkowania społeczne na podobszarze rewitalizacji Wierzchomino

Wskaźnik							
Zasiłki stałe /100 mieszkańców	Zasiłki okresowe / 100 mieszkańców	Zasiłki celowe / 100 mieszkańców	Pomoc na dożywanie dzieci / 100 mieszkańców	Zadłużenie lokali powyżej 3 m-cy / 100 mieszkańców	Wiek przedprodukcyjny / 100 mieszkańców	Wiek poprodukcyjny / 100 mieszkańców	Bezrobocie / 100 mieszkańców
Wielkość koncentracji problemów							
0,01	0,05	0,06	0,05	0,07	0,22	0,11	0,10

Mapa 7 Podobszar rewitalizacji Wierzchomino

Rozdział IV. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Niniejszy rozdział opisuje wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji).

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane na wskazanym obszarze rewitalizacji doprowadzą do przeciwdziałania problemom społecznym, gospodarczym, technicznym i środowiskowym. Wpłyną również na przeciwdziałanie zjawiskom kryzysowym, które zidentyfikowane zostały w ramach procesu partycypacji społecznej.

Poprzez zaplanowane do realizacji projekty rewitalizacyjne możliwe będzie osiągnięcie eliminacji zjawisk kryzysowych występujących na podobszarach rewitalizacji. Kluczowe jest wskazanie możliwości zapewnienia osobom starszym odpowiednich form integracji ze społecznością lokalną oraz przeciwdziałania wykluczeniu osób zamieszkujących obszary popegeerowskie, ze szczególnym uwzględnieniem osób wykluczonych oraz starszych. Zakłada się realizację niniejszych przedsięwzięć z organizacjami pozarządowymi przynależnymi do kościoła, co wpływa na zwiększenie ich efektywności, ze względu na wykorzystanie aspektu religijności mającego silne nasilenie na obszarze wiejskim. Kluczowa wizja odnowy obszaru identyfikowana jest również na poziomie uwarunkowań środowiskowych i możliwości przeciwdziałania zanieczyszczeniu środowiska, które szczególnie dostrzegalne jest na obszarze Tymienia. W tym przypadku, poprzez realizację zadań infrastrukturalnych, możliwa będzie eliminacja negatywnego oddziaływania na środowisko, ale również umożliwienie mieszkańcom dostępu do odnowionej infrastruktury, spełniającej odpowiednie normy i zmniejszenie ich wykluczenia w tym obszarze. Należy podkreślić, iż ze względu na postanowienia dokumentu określającego Specjalne Strefy Włączenia w Województwie Zachodniopomorskim, obszar gminy został uznany za posiadający znaczne deficyty w obszarze infrastruktury technicznej. Poprzez realizację działań rewitalizacyjnych możliwe będzie wyeliminowanie stwierdzonych deficytów.

W ramach zaplanowanej wizji obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji zauważalne jest również wykorzystanie potencjałów istniejących na obszarze, takich jak międzynarodowy szlak rowerowy, a także szereg działań związanych z tożsamością lokalną obszaru, do których zaliczają się hodowle pszczół oraz wytwarzanie przez mieszkańców różnych produktów, których składnikiem jest miód. W oparciu o powyższe potencjały, planuje się realizowanie działań mających na celu włączenie społeczności lokalnej oraz realizację wielu działań mających na celu rozwiązanie problemów społecznych występujących na obszarze rewitalizacji. Podsumowując należy zwrócić uwagę na analizę SWOT, która prezentuje mocne i słabe strony podobszarów, a także szanse i zagrożenia związane z realizacją wizji odnowy podobszaru. Można podkreślić, iż przeprowadzenie zaplanowanych działań wyeliminuje problemy występujące na podobszarach rewitalizacji, które pośrednio wynikają z uwarunkowań popegeerowskich. Możliwe będzie włączenie do działalności społecznej wielu wykluczonych mieszkańców, obniżenie negatywnych zjawisk środowiskowych, zapewnienie dostępu mieszkańców do infrastruktury, co przyczyni się do odnowy gospodarczej i społecznej.

Tabela 31 Analiza SWOT obszaru rewitalizacji Gminy Będzino

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Występujące potencjały w zakresie szlaku rowerowego oraz jeziora	Brak działań aktywizacyjnych realizowanych na szczególnie zdegradowanym obszarze rewitalizacji
Aktywne organizacje pozarządowe związane z instytucjami kościelnymi, na obszarze rewitalizacji	Wysoki stopień zanieczyszczenia generowany przez infrastrukturę zlokalizowaną na obszarze rewitalizacji
Położenie obszaru rewitalizacji w pobliżu Koszalina jako centrum gospodarczego regionu wschodniej części województwa	Brak dostępu mieszkańców do zaspokojenia podstawowych potrzeb, jakimi są odpowiedniej jakości drogi na obszarze rewitalizacji
Położenie przy drodze krajowej 11, która stanowi dla turystów trasę dojazdową nad morze	Niewykorzystywanie potencjałów zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji
Wysoki potencjał w zakresie organizacji imprez kulturalnych oraz mających na celu włączenie osób wykluczonych	Brak działań podejmowanych na rzecz seniorów, pomimo wzrostu ich liczebności i konieczności podjęcia działań aktywizacyjnych
Doświadczenie Urzędu Gminy w zakresie realizacji projektów dofinansowanych ze źródeł zewnętrznych	Niski współczynnik przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji
SZANSE	ZAGROŻENIA
Odnowa infrastruktury stanowiącej potencjał obszaru rewitalizacji, który przyczyni się do niwelacji negatywnych zjawisk społecznych	Niewystarczające środki własne gminy na realizację projektów infrastrukturalnych oraz projektów społecznych
Realizowanie działań w zakresie aktywizacji mieszkańców	Trudności związane z realizacją działań mających na celu rozwój ekonomii społecznej
Budowa drogi ekspresowej S6	Niechęć osób wykluczonych do zaangażowania się w procesy aktywizacji społecznej
Pozyskiwanie środków ze źródeł krajowych oraz środków unijnych (Regionalny Program Operacyjny oraz programy krajowe)	Wzrost ilości seniorów, którzy będą wymagali skoncentrowanych działań opiekuńczych oraz aktywnego spędzania czasu wolnego

Źródło: Opracowanie własne

Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji zrealizowana zostanie poprzez cele ogólne i szczegółowe oraz przedsięwzięcia Programu. Warunkiem realizacji Programu będzie włączenie elementu społecznego w działania infrastrukturalne na obszarze rewitalizowanym. Tak uporządkowana analiza stanowi podstawę sformułowania celów i przedsięwzięć, które z kolei powinny być zinstrumentalizowane w postaci wiązki celów ogólnych Programu.

Celem realizacji działań rewitalizacyjnych będzie zapobieżenie rozprzestrzenianiu się zjawisk kryzysowych zidentyfikowanych podczas konsultacji społecznych z interesariuszami rewitalizacji oraz w ramach przeprowadzonej diagnozy, która pozwoliła wskazać największe deficyty występujące na obszarze rewitalizacji.

Tabela 32 Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

MISJA PROGRAMU REWITALIZACJI	
Zniwelowanie problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych i technicznych występujących na obszarze rewitalizacji poprzez podjęcie działań mających na celu przeciwdziałanie deficytom wynikającym z popegeerowskiego charakteru obszaru	
WIZJA 1	Odnowiona infrastruktura wpływa na podniesienie jakości życia mieszkańców, poprzez zniwelowanie negatywnych czynników wpływających na brak możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb mieszkańców.
WIZJA 2	Organizowane cyklicznie wydarzenia powodują obniżenie skali zjawisk kryzysowych oraz wpływają na zaangażowanie osób wykluczonych i włączenie ich do aktywności na rzecz społeczności lokalnej.
WIZJA 3	Realizowane działania mające na celu zaktywizowanie seniorów wpływają na zwiększenie ich stopnia integracji ze społecznością lokalną oraz przeciwdziałanie wykluczeniu tej grupy osób.

Źródło: Opracowanie własne

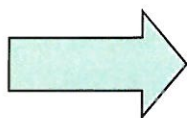
Rozdział V. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk

Niniejszy rozdział opisuje cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk

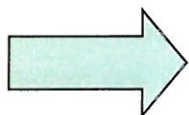
Wyznaczone cele określają rezultaty o najważniejszym znaczeniu w długiej perspektywie, a jednocześnie wyznaczają kierunki działań co do przedsięwzięć właściwych dla koncepcji realizacji celu ogólnego rewitalizacji, zaś przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji ich konkretyzację, możliwą do podjęcia interwencji w danym obszarze. Poniżej wskazano cel główny i cele szczegółowe w Programie.

Marginalizowanie deficytów występujących na obszarze rewitalizacji wraz z przeciwdziałaniem nasilaniu się zjawisk kryzysowych i dalsze wykluczania społeczności lokalnej obszarów kryzysowych

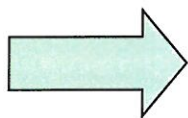
Cele odnoszą się wprost do diagnozy obszaru i wizji obszaru rewitalizacji:

Cel szczegółowy 1. Niwelowanie deficytów występujących na obszarach popegeerowskich

Cel szczegółowy 2. Aktywizacja osób wykluczonych poprzez wykorzystanie aktywnych form.

Cel szczegółowy 3. Aktywizacja seniorów oraz przeciwdziałanie zjawiskom kryzysowym.

Realizacja Programu przyczyni się do urzeczywistnienia misji zapisanej w dokumentach strategicznych Gminy Będzino oraz Powiatu Koszalińskiego poprzez działania mające na celu wykorzystanie potencjałów społecznych mieszkańców oraz wzrost efektywności gospodarowania zasobami, mający na celu zwiększenie wykorzystania potencjału gospodarczego gminy. Podejmowanie niniejszych działań jest szczególnie ważne ze względu na konieczność wyprowadzenia z kryzysu obszaru popegeerowskiego, na którym koncentracja deficytów następuje w wielu sferach. Możliwość efektywniejszego wykorzystania walorów przestrzeni geograficznej gminy wpłynie na zwiększenie efektywności działań rozwojowych gminy w obszarze społecznym oraz kulturowym. Niniejsze działania umożliwią prowadzenie procesów

reintegracji mieszkańców oraz zapewnienia dostępu atrakcyjnych oraz zwiększających potencjał obszaru, działań animacyjnych, wpływających na podniesienie jakości życia mieszkańców.

Dodatkowym efektem będzie położenie nacisku na jakościowy wymiar procesów rozwojowych oraz zbudowanie trwałych podstaw do zwiększania wykorzystania potencjału gminy. Program rewitalizacji ma stać się narzędziem redukcji barier, ożywienia terenów zdegradowanych poprzez poprawę ich dostępności, redukcję uciążliwości ekologicznych, poprawę bezpieczeństwa publicznego. Służyć będzie wzmocnieniu lokalnych, endogenicznych potencjałów ekonomicznych i społecznych obszarów, które zostaną objęte interwencją oraz terenów zurbanizowanych i terenów je otaczających. Ten wymiar może odbywać się poprzez wspieranie rozwoju lokalnych, małych i średnich przedsiębiorstw, poprawę jakości oferty edukacyjnej i kulturalnej skierowanej do środowisk zagrożonych wykluczeniem, czy wreszcie poprawę standardów mieszkaniowych w istniejących zasobach.

Podsumowując cele określone w programie rewitalizacji, podkreślenia wymaga konieczność przeciwdziałania nasilającym się deficytom w trzech obszarach:

- Koncentracji problemów na obszarze popegeerowskim, który w znacznym stopniu podlega niekorzystnym uwarunkowaniom;
- Wysokiego stopnia długotrwałego wykluczenia społecznego osób;
- Marginalizacji seniorów oraz niemożności podejmowania działań mających na celu ich aktywizację ze względu na brak odpowiedniej infrastruktury i jednostek.

Cele zaplanowane w programie rewitalizacji pozwalają na podjęcie działań mających możliwość ograniczenia niekorzystnych trendów społecznych na obszarze uznanym za zdegradowany oraz realizację działań mających na celu przeciwdziałanie nasilaniu negatywnych uwarunkowań w obszarze gospodarczym, przestrzenno - funkcjonalnym, środowiskowym i technicznym.

Rozdział VI. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy

Niniejszy rozdział zawiera opis powiązań Programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy, w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych, a także opis powiązań z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu.

W poniższym rozdziale uzasadniono odniesienie do dokumentów strategicznych i planistycznych Gminy, potrzebę i zaznaczenie działań rewitalizacyjnych na danym obszarze Gminy. W opracowaniu Programu dokonano analizy aktualnych dokumentów strategicznych Gminy Będzino z wcześniej opracowanymi dokumentami planistycznymi na poziomie lokalnym, powiatowym i regionalnym. Elementem określającym cele gospodarki przestrzennej, a zarazem politykę Gminy jest *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego*. W dokumencie tym wskazano kierunki rozwoju gminy, które będą spójne z celami Programu rewitalizacji. W ramach prac analitycznych dokonano analizy spójności planowanych celów Programu z ww. Studium. Analizie poddano również *Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będzino*, wskazując spójność celów programu rewitalizacji z przedmiotowym dokumentem sektorowym gminy.

Poprzez przeprowadzoną analizę wykazano spójność w odniesieniu do przedsięwzięć oraz projektów, które powiązane są z celami programu, a także dokumentami strategicznymi na poziomie gminy. Odnosząc się do zapisów celu pierwszego, który zakłada niwelowanie deficytów występujących na obszarach popegeerowskich, powiązany jest on z zapisami Strategii Rozwoju Gminy Będzino w obszarze poprawy warunków życia mieszkańców, a nawiązując do założeń projektowych, należy dostrzec, iż rozwój form zapewniających aktywizację mieszkańców będzie przyczyniał się do zniwelowania deficytów oraz poprawy warunków życia mieszkańców. Odnowa obiektów, a następnie możliwość realizacji stałych działań aktywizacyjnych w ramach przedsięwzięcia pierwszego i drugiego, przyczynią się do przeciwdziałania wykluczeniu, bezrobociu i ubóstwu, co jest zgodne z zapisami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będzino. Konieczność podniesienia jakości życia mieszkańców zakłada również Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego. Zapisy tego dokumentu zakładają również modernizację infrastruktury technicznej, która jest podstawą zaplanowanych przedsięwzięć w ramach wszystkich celów, jednakże służy możliwości zapewnienia działań aktywizacyjnych mieszkańców, tak aby możliwe było marginalizowanie negatywnych zjawisk społecznych na obszarze rewitalizacji. Należy podkreślić, iż w ramach prowadzonej aktywności, kluczowe staje włączenie osób długotrwale wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem, takich jak seniorzy. Niniejszy proces będzie realizowany z wykorzystaniem aktywnych form włączenia mieszkańców, takich jak spółdzielczość socjalna, a także kluby seniora. Realizacja tych przedsięwzięć jest zgodna z celami strategicznymi zapisanymi w Strategii Rozwoju Gminy Będzino oraz Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będzino, gdyż służy wzmocnieniu przedsiębiorczości, ale przede wszystkim poprawie warunków życia mieszkańców i umożliwienia seniorom udziału w życiu społecznym. Koncentracja uwagi na osobach wykluczonych oraz

wymagających działań aktywizacyjnych jest zgodna z zapisami dokumentów strategicznych, które zakładają możliwość odnowy infrastruktury technicznej, służącej realizacji celów społecznych. Niniejszy proces będzie miał miejsce w odniesieniu do wszystkich przedsięwzięć zawartych w programie rewitalizacji.

Analizując cele strategiczne dokumentów regionalnych i krajowych, należy przede wszystkim zwrócić uwagę na zapisy Strategii Rozwoju Powiatu Koszalińskiego oraz Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego. Zaplanowane do realizacji przedsięwzięcia wpłyną na realizację celów strategicznych, ponieważ będą prowadziły do odnowy technicznej obiektów, które następnie będą służyły realizacji celów społecznych. Możliwość niwelowania deficytów występujących na obszarze gminy wpływa na realizację celu prowadzącego do wzrostu jakości kapitału ludzkiego oraz budowania otwartej i konkurencyjnej społeczności. Rozwój ekonomii społecznej, a także tworzenie nowych miejsc pracy związanych z działaniami realizowanymi na rzecz odnowy środowiska przyrodniczego gminy wraz z podniesieniem racjonalności gospodarki zasobami środowiskowymi, doprowadzi również do realizacji celów strategicznych zgodnych z dokumentami regionalnymi. Kluczowe w tym względzie są działania związane z edukacją ekologiczną oraz modernizacją infrastruktury, która przyczyni się do wzrostu bezpieczeństwa ekologicznego powiatu. Odnosząc się do celów strategicznych związanych z aktywizacją osób wykluczonych oraz seniorów ważne staje się nawiązanie do celów na poziomie regionalnym, które związane są z odnową infrastruktury drogowej, niezbędnej do wyprowadzenia obszaru z kryzysu oraz możliwości trwałego zaktywizowania mieszkańców poprzez realizowanie działań prowadzących do trwałego wzrostu tożsamości społecznej mieszkańców oraz ich identyfikacji z gminą. Organizowanie stałych przedsięwzięć aktywizacyjnych oraz zwiększanie zatrudnienia, które bezpośrednio powiązane będzie z realizowanymi wydarzeniami, wpłynie na trwałe zaktywizowanie mieszkańców i możliwość przeciwdziałania ich wykluczeniu.

Ostatnim elementem analizy spójności Programu było zbadanie celów kluczowych dokumentów strategicznych odnoszących się do rewitalizacji na poziomie krajowym, który w odniesieniu do Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju zakłada poprawę spójności wewnętrznej, prowadzącej do rozwoju obszarów wiejskich gminy. Wagę rozwoju obszarów wiejskich, do których zalicza się Gmina Będzino, podkreślono w Strategii Rozwoju Kraju. Realizacja przedsięwzięć doprowadzi również do wzrostu jakości kapitału społecznego, gdyż będzie to możliwe poprzez realizację zaplanowanych działań aktywizacyjnych, przyczyniających się również do zwiększenia aktywności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Niniejsze założenia dostrzegalne są również w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, która zakłada realizację działań sprzyjających odnowie obszarów wiejskich, poprzez niwelowanie barier powodujących zapóźnienie gospodarcze, społeczne i przestrzenne na obszarach wiejskich. Zaplanowane w programie rewitalizacji przedsięwzięcia prowadzą do realizacji celów zapisanych w dokumentach lokalnych, regionalnych oraz krajowych i są z nimi w pełni zgodne.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022

Tabela 33 Zgodność celów Programu z lokalnymi dokumentami strategicznymi Gminy Będzino

CELE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY BĘDZINO DO ROKU 2022			
Dokumenty strategiczne Gminy Będzino	Cel 1. Niwelowanie deficytów występujących na obszarach popegeerowskich	Cel 2. Aktywizacja społeczna osób wykluczonych poprzez wykorzystanie aktywnych form	Cel 3. Aktywizacja seniorów oraz przeciwdziałanie zjawiskom kryzysowym
<i>Strategia Rozwoju Gminy Będzino na lata 2016 - 2022</i>	CEL STRATEGICZNY: Poprawa warunków życia mieszkańców	CEL STRATEGICZNY: Wzmocnienie rolnictwa, przedsiębiorczości i atrakcyjności inwestycyjnej oraz wzrost zatrudnienia dla zwiększenia konkurencyjności gospodarczej obszaru	CEL STRATEGICZNY: Poprawa warunków życia mieszkańców
<i>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będzino na lata 2015 - 2020</i>	Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom	Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego	Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego
<i>Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego</i>	Podniesienie jakości życia mieszkańców gminy, w tym poszczególnych jednostek osadniczych poprzez zapewnienie właściwego stopnia wyposażenia w usługi lokalne i ponadlokalne	Podniesienie standardu zamieszkania poprzez realizację infrastruktury technicznej, zgodnie z przyjętymi kierunkami rozwoju	Podniesienie standardu zamieszkania poprzez realizację infrastruktury technicznej, zgodnie z przyjętymi kierunkami rozwoju

Źródło: Opracowanie własne

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

Tabela 34 Zgodność celów Programu z dokumentami strategicznymi regionalnymi i krajowymi

CELE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY BĘDZINO DO ROKU 2022			
Dokumenty strategiczne o znaczeniu ponadlokalnym	Cel 1. Niwelowanie deficytów występujących na obszarach popegeerowskich	Cel 2. Aktywizacja społeczna osób wykluczonych poprzez wykorzystanie aktywnych form	Cel 3. Aktywizacja seniorów oraz przeciwdziałanie zjawiskom kryzysowym
<i>Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020</i>	<p>Cel strategiczny nr 5 „Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności”</p> <p>Cel strategiczny nr 4 „Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami”</p>	<p>Cel strategiczny nr 5 „Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności”</p> <p>Cel strategiczny nr 6 „Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu”</p>	<p>Cel strategiczny nr 6 „Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu”</p>
<i>Strategia Rozwoju Powiatu Koszalińskiego 2017 - 2020</i>	<p>4.1.1. Wzrost jakości kapitału ludzkiego</p> <p>4.4.1. Edukacja ekologiczna</p> <p>4.4.2. Wzrost bezpieczeństwa ekologicznego powiatu</p> <p>4.3.2. Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości</p>	<p>4.1.1. Wzrost jakości kapitału ludzkiego</p> <p>4.2.1. Poprawa dostępu do infrastruktury drogowej</p>	<p>4.1.1. Wzrost jakości kapitału ludzkiego</p> <p>4.2.1. Poprawa dostępu do infrastruktury drogowej</p>
<i>Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030)</i>	<p>Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału</p>	<p>Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału</p>	<p>Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału</p>

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022

<p>Strategia Rozwoju Kraju 2020 (ŚSRK)</p>	<p>III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmocnienia potencjału obszarów wiejskich</p>	<p>III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym</p>	<p>III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym</p>
<p>Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności (2013)</p>	<p>Cel 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych</p>	<p>Cel 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju</p>	<p>Cel 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju</p>
<p>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie. Cele KSRR w układzie trzech wymiarów strategii</p>	<p>Cel 2 SPÓJNOŚĆ Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna Cel 2 SPÓJNOŚĆ Zapóznione obszary wiejskie – restrukturyzacja społeczna i gospodarcza i przestrzenna</p>	<p>Cel 2 SPÓJNOŚĆ Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna Cel 2 SPÓJNOŚĆ Zapóznione obszary wiejskie – restrukturyzacja społeczna i gospodarcza i przestrzenna</p>	<p>Cel 2 SPÓJNOŚĆ Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna</p>

Źródło: Opracowanie własne

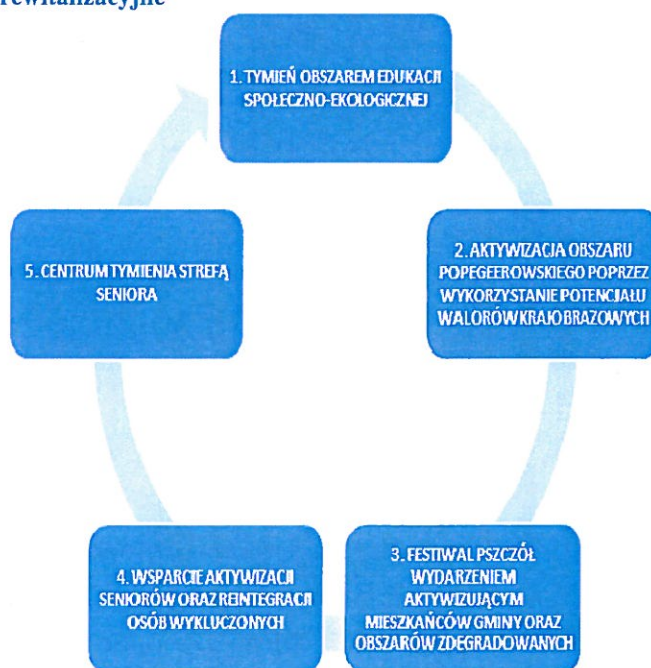

Rozdział VII. Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Niniejszy rozdział opisuje listę planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji oraz charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową.

Zgodnie z Wytycznymi dot. rewitalizacji w Programie opisano główne i pozostałe projekty rewitalizacyjne składające się na poniższe przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Pozostałe projekty rewitalizacyjne są dodatkowymi przedsięwzięciami w rozumieniu Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, które wydano przez Ministra Rozwoju. Obejmują one zarówno projekty społeczne, jak i projekty „twarde”, które finansowane będą ze środków zewnętrznych oraz środków własnych gminy lub innych beneficjentów. Wymienione przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały poddane analizie pod względem oddziaływania oraz potencjału integracji z projektami społecznymi. Program rewitalizacji złożony z wielu różnorodnych projektów jest konstrukcją warunkującą osiągnięcie kompleksowości interwencji. Oczekuje się wzajemnego powiązania oraz synergii projektów rewitalizacyjnych. Nie oznacza to obowiązku w każdym przypadku jednoczesnej realizacji projektów, lecz synchronizację efektów ich oddziaływania na sytuację kryzysową.

Obraz 25 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Źródło: Opracowanie własne

Podejmowane w ramach projektu rewitalizacyjnego przedsięwzięcia stanowią odpowiedź na konkretne problemy zidentyfikowane na etapie diagnozy obszaru zdegradowanego przedstawionej w programie rewitalizacji. W poniższych opisach wykazano logikę powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami podejmowanymi w ramach kompleksowej interwencji: Analiza wyników konsultacji społecznych

przedstawiona w *Rozdziale III. Diagnoza obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji* warunkowała wybór projektów rewitalizacyjnych zaszergowanych do grupy projektów głównych i pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Inne projekty rewitalizacyjne są dodatkowymi przedsięwzięciami w rozumieniu Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Projekty te wpłyną na realizację celów rewitalizacji poprzez szeroki wachlarz zaplanowanych działań. Przyczynią się do eliminacji lub ograniczenia negatywnych zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji, powodując wzmocnienie wzajemnych efektów i ich maksymalizację tzw. efekt synergii. Pozostałe projekty rewitalizacyjne wpłyną pozytywnie w szczególności na aktywizację i integrację społeczną mieszkańców obszarów rewitalizowanych, tworzenie miejsc integracji społecznej mieszkańców obszarów rewitalizowanych, ożywienie gospodarcze obszarów rewitalizowanych oraz ożywienie kulturalne i edukacyjne obszarów rewitalizowanych. Pojawiający się, dzięki komplementarności realizowanych projektów rewitalizacyjnych, efekt synergii przyczyni się do szybszego i bardziej efektywnego uzyskania oczekiwanych rezultatów Programu rewitalizacji. Realizacja głównych projektów rewitalizacyjnych przełoży się bezpośrednio do osiągnięcia zakładanych celów Programu (zob. Rozdział VII. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające *zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk*). Działania o charakterze społecznym polegać będą zatem na wzmocnieniu działań prowadzonych w obszarze przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu mieszkańców na obszarach rewitalizacji oraz rozwiązaniu stwierdzonych deficytów, szczególnie na obszarze popegeerowskim. Ważne działania będą również realizowane w obszarze mającym na celu przeciwdziałanie deficytom w obszarze uwarunkowań gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych, które pogłębiają negatywne zjawiska mające miejsce na obszarze rewitalizacji.

1. TYMIEN OBZAREM EDUKACJI SPOLECZNO-EKOLOGICZNEJ			
GMINA BĘDZINO			
Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego			
Nazwa wnioskodawcy			
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących			
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Obszar rewitalizacji TYMIEN		
Odziaływanie przedsięwzięcia	☒ Sfera społeczna ☐ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☒ Sfera środowiskowa ☐ Sfera techniczna		
Cel (cele projektu)	Zwiększenie aktywności mieszkańców obszarów popegeerowskich poprzez realizację działań zmierzających do wykorzystania potencjału obszaru społecznego wykluczenia. Niwelowanie deficytów w obszarach problemowych występujących na terenach popegeerowskich. <i>Cel 1. Niwelowanie deficytów występujących na obszarach popegeerowskich</i>		
Cele programu rewitalizacji			
Główne projekty rewitalizacyjne	1.1. Adaptacja pomieszczeń Zespołu Szkół wraz z wyposażeniem na potrzeby prowadzenia działań aktywności społecznej na obszarach popegeerowskich.		
	Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu
	Gmina Będzino/ prywatny wykonawca w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego (fakultatywnie)	Wysoki stopień dezintegracji społecznej ze względu na rozwiązanie tereny popegeerowskie. Brak możliwości realizacji działań w sferze edukacyjnej, edukacyjnej i ekologicznej wynikający z niedostosowania terenu pod kątem funkcjonalnym i technicznym. Brak możliwości aktywizacji osób wykluczonych społecznie ze względu na	Wdrożenie modelowych 1. Termomodernizacja z zakresu budynku szkoły 2. Dostosowanie i doposażenie pomieszczeń w szkole na cele społecznych - żłobki i przedszkola. 3. Edukacja ekologiczna dla młodzieży zawodową.

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

uwarunkowania funkcjonalne i techniczne.			
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Tymień	4 000 000,00 zł	<u>Wskaźniki produktu:</u> Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 Liczba aktywowanych osób wykluczonych społecznie – 30 <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Stopień zwiększenia dostępności osób wykluczonych społecznie do możliwości aktywizacji – 50%	Sprawozdanie końcowe beneficjenta
1.2. Modernizacja oczyszczalni ścieków wraz z dostosowaniem jej do pełnienia funkcji edukacyjnych.			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Gmina Będzino/ ewentualnie prywatny wykonawca w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego	Niemożliwość aktywizacji mieszkańców oraz osób wykluczonych w obszarze społecznym i edukacyjnym oraz zawodowym, ze względu na brak odpowiedniej infrastruktury technicznej. Negatywny wpływ technicznej społeczności lokalnej na generowanie szkodliwych substancji.	Marginalizacja negatywnego wpływu infrastruktury oczyszczających ścieki. Utworzenie punktów edukacyjnych w obszarze edukacyjnych procesów fizykochemicznych. Możliwość prowadzenia warsztatów ekologicznej dla młodzieży z wykluczonych społecznie na potrzeby nadzoru nad obiektem.	1. Modernizacja instalacji oczyszczających ścieki. 2. Utworzenie punktów edukacyjnych z zakresu procesów fizykochemicznych. 3. Prowadzenie cyklicznych warsztatów ekologicznej dla młodzieży z wykluczonych społecznie na potrzeby nadzoru nad obiektem.
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Tymień	6 000 000,00 zł	<u>Wskaźniki produktu:</u> Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Stopień obniżenia negatywnego wpływu infrastruktury technicznej na społeczność lokalną – 80%	Sprawozdanie końcowe beneficjenta

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

Pozostałe projekty rewitalizacyjne	Brak projektów uzupełniających.
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	<p>Tymień to tereny popegeerowskie, na których występuje wysoka degradacja pod względem społecznym, co negatywnie wpływa na pozostałe sfery życia mieszkańców. Brak aktywności społecznej przekłada się na brak aktywności w sferze gospodarczej i zawodowej. Wpływa to również negatywnie na postawy proekologiczne, a to prowadzi do zaniechania działań na rzecz środowiska.</p> <p>Równie ważnym problemem jest brak aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców oraz osób wykluczonych społecznie. Ponadto zły stan obiektów i urządzeń technicznych lokalnej oczyszczalni ścieków po wielu latach eksploatacji bez gruntownej modernizacji nie gwarantuje uzyskania stabilnej i efektywnej pracy oczyszczalni ścieków, a jej funkcjonowanie jest bardzo uciążliwe dla mieszkańców Tymienia – jej praca, szczególnie w okresie letnim powoduje znaczną emisję odorów, które daje się odczuć z rowu do którego odprowadzane są nie w pełni oczyszczone ścieki. W dokumencie wydanym przez Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, a dotyczącym „Specjalnej Strefy Włączenia na obszarze województwa zachodniopomorskiego oraz planowanych kierunków interwencyjnych” określono występowanie deficytów w obszarze infrastruktury technicznej, co stanowi problem konieczny do rozwiązania w ramach działań rewitalizacyjnych. Należy również zwrócić uwagę na brak kształtowania na obszarze rewitalizacji postaw proekologicznych, aktywizujących dzieci i młodzież a także osoby wykluczone społecznie. Jest to szczególnie ważne na obszarze popegeerowskim, który posiada deficyty w zakresie aktywizacji mieszkańców, a w szczególności osób wykluczonych społecznie.</p>
Planowany okres realizacji	2017 – 2021
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	10 000 000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania	RPO WZ 2014 – 2020, działanie 9.3 Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich RPO WZ 2014 – 2020, działanie 2.5 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej RPO WZ 2014 – 2020, działanie 3.6 Wsparcie rozwoju systemów oczyszczania ścieków RPO WZ 2014 – 2020, działanie 6.6 Programy zapewnienia i zwiększenia dostępu do opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 RPO WZ 2014 – 2020, działanie 4.3 Ochrona różnorodności biologicznej.

2. AKTYWIZACJA OBSZARU POPEGEEROWSKIEGO POPRZEZ WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU WALORÓW KRAJOBRAZOWYCH			
Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	GMINA BĘDZINO		
Nazwa wnioskodawcy	GMINY OSRODEK KULTURY STOWARZYSZENIE LEPSZE JUTRO		
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Obszar rewitalizacji ŁOPIENICA		
Odziaływanie przedsięwzięcia	☒ Sfera społeczna ☒ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☒ Sfera środowiskowa ☐ Sfera techniczna		
Cel (cele) projektu	Aktywizacja osób wykluczonych na obszarach popegeerowskich w obszarze aktywności zawodowej oraz zwiększenia ich zaangażowania społecznego. Wykorzystanie potencjału gospodarczego obszaru na rzecz włączenia osób wykluczonych do społeczności lokalnej.		
Cele programu rewitalizacji	<i>Cel 1. Niwelowanie deficytów występujących na obszarach popegeerowskich</i>		
Główne projekty rewitalizacyjne	2.1. Wykorzystanie potencjału międzynarodowego szlaku rowerowego poprzez adaptację przestrzenno - funkcjonalną oraz gospodarczą soteżki przyrodniczej pn. „Walory Gminy Będzino”.		
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Gmina Będzino	Widoczny brak integracji Wykorzystanie miejsc 1. Modernizacja nawierzchni mieszkańców w wyniku braku atrakcyjnych zlokalizowanych ścieżki oraz jej utwardzenie. wspólnej przestrzeni do na terenie gminy na potrzeby 2. Utwardzenie oraz aktywizacji społecznej. Brak zwiększenia zaangażowania wykonanie elementów małej wykorzystania potencjału jak i osób wykluczonych oraz architektury (ławki, wiata, daje międzynarodowy szlak możliwości przeciwdziałania utwardzenie terenu) rowerowy dla celów rozwoju problemom społecznym oraz 3. Stworzenie miejsc postojowych dla rowerów oraz przedsiębiorczości i postaw zawodowym. przedsiębiorczych, a tym samym niewykorzystany potencjał dla rozwoju turystyki pod względem funkcjonalnym. Brak wykorzystania potencjału		

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

	terenu w celach edukacyjnych dla mieszkańców i osób z zewnątrz.			
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru	
Łopienica	120 000,00 zł	Wskaźniki produktu: Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 2ha Wskaźniki rezultatu: Stopecień zainteresowania mieszkańców zrewitalizowanym obszarem – 60%	Sprawozdanie beneficjenta, ankietyowe badania	
2.2. Organizacja pikników rodzinnych oraz warsztatów integracyjnych dla mieszkańców obszarów popegeerowskich.				
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania	
Gminny Ośrodek Kultury, Gmina Będzino, Stowarzyszenie Lepsze Jutro	Degradacja terenu ze względu społecznych nadziałań integrujących terenach popegeerowskich. Brak możliwości prowadzenia działań aktywizujących mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem wykluczonych na obszarze rewitalizacji, ze względu na niedostosowanie infrastruktury. Brak imprez kulturalnych na terenie gminy ze względu na brak odpowiednio przygotowanej do tych celów infrastruktury.	Prowadzenie aktywnych nadziałań integrujących terenach popegeerowskich. społeczność lokalną, ze szczególnym uwzględnieniem wykluczonych mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem wykluczonych na obszarze rewitalizacji.	1. Organizacja przeglądu piosenki 2. Organizacja wydarzenia opartego na wspólnym grillowaniu. 3. Organizacja wydarzeń aktywizujących mieszkańców obszarów rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem aktywizacji osób długotrwale wykluczonych.	
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru	
Łopienica	10 000,00 zł	Wskaźniki produktu: Liczba zaktywizowanych osób wykluczonych - 15 Wskaźniki rezultatu: Osoby zainteresowane uczestnictwem w organizowanych wydarzeniach – 150	Sprawozdanie beneficjenta	
2.3. Stworzenie spółdzielni socjalnej.				

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Bezrobotni z terenu Gminy Będzino	Niemożność aktywizacji mieszkańców oraz osób długotrwale wykluczonych w sferze społecznej ze względu na brak odpowiedniej infrastruktury społecznej. Brak wykształconych i proekologicznych świadomości i walorów zamieszkałych terenów przez mieszkańców.	Aktywizacja zawodowa osób długotrwale wykluczonych oraz przeciwdziałanie problemem społecznym na obszarze rewitalizacji.	1. Założenie spółdzielni społecznej. 2. Realizacja zadań związanych z utrzymaniem ścieżki oraz realizacją procesu edukacji ekologicznej.
Miejsce realizacji Łopienica	Szacunkowa wartość 120 000,00 zł	Produkty i rezultaty <u>Wskaźniki produktu:</u> Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie – 1 <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Liczba nowo utworzonych miejsc pracy – 5	Sposób pomiaru Sprawozdanie końcowe beneficjenta
2.4. Zagospodarowanie centrum wsi Łopienica na cele aktywizacji osób wykluczonych.			
Nazwa wnioskodawcy Gmina Będzino	Opis problemu Niemożność aktywizacji mieszkańców oraz osób długotrwale wykluczonych w obszarze zawodowym ze względu na brak odpowiedniej infrastruktury technicznej. Występuje tutaj wysoki odsetek osób bezrobotnych. Brak odpowiedniego miejsca dla organizacji warsztatów aktywizacji społecznej i zawodowej.	Cel projektu Aktywizacja zawodowa osób długotrwale wykluczonych oraz przeciwdziałanie problemem społecznym na obszarze rewitalizacji.	Zadania 1. Utwardzenie terenu. 2. Stworzenie miejsca integracji. 3. Zakup niezbędnego wyposażenia aktywizacji zawodowej. 4. Budowa wiaty służącej do organizacji imprez integracyjnych. 5. Organizacja warsztatów oraz zajęć.
Miejsce realizacji Łopienica	Szacunkowa wartość 150 000,00 zł	Produkty i rezultaty <u>Wskaźniki produktu:</u> Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 3ha	Sposób pomiaru Sprawozdanie końcowe beneficjenta, badanie

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

		Wskaźniki rezultatu: Zwiększenie dostępu osób wykluczonych do aktywizacji – 60%	ankietowe
Pozostałe projekty rewitalizacyjne	Brak projektów uzupełniających.		
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	<p>Na terenie sołectwa Łopienica występuje wysoki wskaźnik osób korzystających ze świadczeń społecznych oraz wysoki wskaźnik osób bezrobotnych. Ponadto występuje stosunkowo niski wskaźnik przedsiębiorczości.</p> <p>Jest to teren popegeerowski, który jest charakterystyczny ze względu na pasywne postawy mieszkańców wobec życia społecznego, co wraz z niedostosowanym funkcjonalnie terenem determinuje się długofalową dezintegrację społeczną. Duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej determinuje powstanie sytuacji kryzysowych w innych sferach na danym terenie. Problemem zatem jest brak działań w ramach różnych aktywności skierowanych do osób wykluczonych bądź też zagrożonych wykluczeniem, a do takich należą na terenie gminy osoby bezrobotne oraz korzystające z pomocy społecznej. Sferą, na którą mogą przełożyć się problemy natury społecznej jest sfera środowiskowa. Brak świadomości ekologicznej oraz brak wiedzy na temat lokalnych walorów przyrodniczych może z kolei przyczynić się do powiększania się wśród mieszkańców braku przynależności do społeczności lokalnej.</p> <p>Występuje tutaj niski wskaźnik przedsiębiorczości w porównaniu z innymi miejscowościami. To prowadzi z kolei do braku możliwości kształtowania postaw przedsiębiorczych, co w efekcie nie przyczynia się do rozwoju tego terenu. Osoby, które zakładają działalność gospodarczą przyczyniają się jednocześnie do tworzenia nowych miejsc pracy. Jednakże bez poprawienia infrastruktury technicznej, czyli zadbania o dobry, bezpieczny pod względem technicznym teren, właściwe oświetlenie, zachęcanie zewnętrznych inwestorów do prowadzenia swojej działalności na terenie zdefiniowanym jako zdegradowany, może być również trudne.</p>		
Planowany okres realizacji	2018 – 2020		
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	400 000,00 zł		
Przewidywane źródła finansowania	RPO WZ 2014 – 2020, działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich; RPO WZ 2014-2020, działanie 7.4 Tworzenie miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej m.in poprzez wsparcie na tworzenie przedsiębiorstw społecznych (w szczególności spółdzielni socjalnych); RPO WZ 2014 – 2020, działanie 4.9 Rozwój zasobów endogenicznych; Budżet gminy oraz budżet sołectki Program Społecznik; „Działaj lokalnie” Środki z OWES w Koszalinie POWER		

3. FESTIWAL PSZCZÓŁ WYDARZENIEM AKTYWIZUJĄCYM MIESZKAŃCÓW GMINY ORAZ OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH			
Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	GMINA BĘDZINO		
Nazwa wnioskodawcy	GMINNY OŚRODEK KULTURY STOWARZYSZENIE WĘDKARSKIE KARAŚ		
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	Obszar rewitalizacji STRACHOMINO		
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	☒ Sfera społeczna ☒ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☐ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna		
Odziaływanie przedsięwzięcia	Organizacja wydarzeń lokalnych włączających społeczność lokalną oraz wpływających na aktywizację społeczną osób wykluczonych. Zaangażowanie osób wymagających wsparcia w działalność społeczną i zawodową. <i>Cel 2. Aktywizacja społeczna osób wykluczonych poprzez wykorzystanie aktywnych form.</i>		
Cel (cele) projektu	Organizacja „Festiwalu pszczół” jako imprezy integrującej tożsamościowo mieszkańców gminy.		
Cele programu rewitalizacji	3.1. Organizacja „Festiwalu pszczół” jako imprezy integrującej tożsamościowo mieszkańców gminy.		
Główne projekty rewitalizacyjne	Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Zadania
	Gminny Ośrodek Kultury, Gmina Będzino	Brak działań aktywizujących lokalną społeczność w tym osoby wykluczone ze względu na infrastrukturę edukacyjnych na miejscowości ze względu na niedostosowaną techniczną. Trudność w kształtowaniu lokalnych symboli w	Zwiększenie aktywności mieszkańców w tym zaangażowanie zamieszkujejących kryzysowe, na których koncentracja edukacyjnych z zakresu warsztatów pszczelarstwa. 1. Prowadzenie animacji dla mieszkańców w tym obszarach „Festiwalu pszczół” jako obszary symbolu obszaru rewitalizacji. 2. Organizacja warsztatów pszczelarstwa. 3. Organizacja warsztatów pszczelarstwa. 4. Przygotowanie wydarzeń animacyjnych dla dzieci. 5. Przeprowadzenie konkursów pszczelarstwa. 6. Stworzenie symboli

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

funkcjonalne.		obrazujących mieszkańców.	tożsamość
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Strachomino	60 000,00 zł	Wskaźniki produktu: Liczba zaktywizowanych społecznie osób wykluczonych - 15 Wskaźniki rezultatu: Osoby zainteresowane uczestnictwem w organizowanych wydarzeniach – 100	Sprawozdanie beneficjenta końcowe
3.2. Modernizacja i doposażenie świetlicy na cele aktywizacji społecznej i zawodowej.			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Gmina Będzino	Brak możliwości realizacji i dofinansowania działań aktywizacji społecznej i zawodowej kategorii osób wykluczonych ze względu na niedostosowaną infrastrukturę techniczną. Postępująca dezintegracja społeczna, która jest efektem wielu problemów społecznych na terenie miejscowości. Brak interesujących aktywności, które mogłyby rozwijać lokalną tożsamość.	Zwiększenie aktywności mieszkańców wraz z wykształceniem osób zaangażowanych w zamieszkiwanie obszarów kryzysowych, na których koncentracja występuje deficytów.	1. Termomodernizacja obiektu wraz z wykształceniem osób 2. Modernizacja stolarki oraz instalacji. 3. Modernizacja wnętrza obiektu. 4. Adaptacja sal na potrzeby prowadzenia działań aktywizacyjnych z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej. 5. Stworzenie Sali multimedialnej edukacji dla osób wykluczonych cyfrowo. 6. Stworzenie Sali tanecznej. 7. Realizacja cyklicznych działań animacyjnych.
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Strachomino	500 000,00 zł	Wskaźniki produktu: Liczba wpartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 Wskaźniki rezultatu: Zwiększenie zaangażowania mieszkańców aktywnością społeczną – 50%	Sprawozdanie końcowe beneficjenta, badania ankietowe

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

3.3. Stworzenie strefy aktywności sportowej.			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Gmina Będzino	Występowanie zdegradowanej infrastruktury, która nie może odgrywać aktywnej roli w procesie aktywizacji mieszkańców ze względu na swoje niedostosowanie do potrzeb. Brak odpowiednich warunków do prowadzenia działalności aktywizacji społecznej, zdrowotnej i sportowej. Brak aktywności służącej kreowaniu postaw prolokalnych.	Zwiększenie integracji mieszkańców wraz z możliwością zaangażowania społecznych osób na wykluczonych społecznie do ich rzecz integracji ze społecznością lokalną.	1. Utworzenie mini-boiska służącego jako miejsce rozgrywek sportowych. 2. Stworzenie miejsca rekreacji zewnętrznej (siłowni zewnętrznych, stałej infrastruktury sportowej). 3. Organizowanie cyklicznych zawodów sportowych. 4. Organizowanie konkurencji sportowych w ramach „Festiwalu pszczół”.
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Strachomino	100 000,00 zł	Wskaźniki produktu: Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 3ha Wskaźniki rezultatu: Ilość zorganizowanych wydarzeń aktywności społecznej - 10	Sprawozdanie beneficjenta końcowe
3.4. Połączenie drogowe Strachomino – Tymień szansą na lepszy rozwój dzieci.			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Gmina Będzino	Brak odpowiednich warunków technicznych zapewniających bezpieczeństwo mieszkańców. Istniejąca degradacja infrastruktury technicznej pozwala na korzystanie z działań aktywizujących w ramach pozaszkolnej.	Zniwelowanie deficytu w obszarze wykluczenia infrastrukturalnego oraz zwiększenia bezpieczeństwa osób zamieszkujących tereny o znaczącej koncentracji problemów społecznych.	1. Utwardzenie drogi; 2. Wyrównanie płyt betonowych; 3. Przebudowa części drogi najbardziej zdegradowanej.
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Strachomino	700 000,00 zł	Wskaźniki produktu: Powierzchnia obszarów objętych	Sprawozdanie beneficjenta, badania końcowe

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

		rewitalizacja – 3ha Wskaźniki rezultatu: Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców – 80%	ankietowe
Pozostałe projekty rewitalizacyjne	3.5. Budowa oświetlenia wzdłuż drogi. W ramach projektu wykonana zostanie budowa oświetlenia drogi, tak aby możliwe było bezpieczne poruszanie się osób. Niniejsze działanie jest zgodne z celem rewitalizacyjnym, ponieważ zwiększa bezpieczeństwo pieszych, co jest szczególnie ważne w sytuacji zapewnienia dostępności do obiektów dla mieszkańców dwóch miejscowości.		
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Na terenie sołectwa Strachomino występuje wysoki wskaźnik osób korzystających z zasiłków społecznych. Ponadto występuje stosunkowo niski wskaźnik przedsiębiorczości, jak również stwierdzono zły stan dróg. Zapewnienie w działaniach rewitalizacyjnych działań na rzecz aktywizacji zawodowej, społecznej i edukacyjnej mieszkańców mogłoby się przyczynić do ich ponownego włączenia do życia w społeczności lokalnej. Jednocześnie należy zadbać o odpowiednią dla działań aktywizacyjnych infrastrukturę, ponieważ potrzebne są zarówno odpowiednie warunki, jak i przestrzeń, aby móc zaproponować mieszkańcom wspólne działania, atrakcyjne spędzanie czasu. Należy szczególnie się odnieść do osób starszych, ponieważ skierowane do nich specjalnie działania aktywizacyjne przyczynią się w przyszłości do reintegracji społecznej i zapobiegną dalszej izolacji społecznej osób wykluczonych społecznie bądź też tym wykluczeniem zagrożonych.		
Planowany okres realizacji	Dodatkowo niewykorzystanie potencjału jakim są organizacje pozarządowe skutkować może w przyszłości zmniejszeniu motywacji mieszkańców do organizacji działań na rzecz społeczności lokalnej. Istniejące stowarzyszenia nie dysponują odpowiednimi warunkami przestrzennymi i funkcjonalnymi do wdrażania swoich działań statutowych, które mają na celu aktywizować mieszkańców Gminy, w tym również te grupy społeczne, które są zagrożone wykluczeniem społecznym bądź też już są wykluczone społecznie.		
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	Niski wskaźnik przedsiębiorczości wpływa niekorzystnie na kształtowanie postaw przedsiębiorczych a tym samym na niewykorzystywanie walorów lokalnych do prowadzenia działalności gospodarczej z jednej strony, z drugiej strony brak aktywności przedsiębiorczej nie sprzyja rozwojowi lokalnego rynku pracy. 2019 - 2022		
Przewidywane źródła finansowania	1 540 000,00 zł RPO WZ 2014 – 2020, działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich; RPO WZ 2014 – 2020, działanie 2.5 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej; Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności Program Grantowy „Działaj Lokalnie”; Mikrogranty z KARR S.A.; Budżet gminy oraz budżety sołectkie; Program Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej.		

4. WSPARCIE AKTYWIZACJI SENIORÓW ORAZ REINTEGRACJI OSÓB WYKLUCZONYCH			
Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	GMINA BĘDZINO		
Nazwa wnioskodawcy	STOWARZYSZENIE LEPSZE JUTRO		
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY „RAZEM RADOŚNIEJ”		
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	OBSZAR REWITALIZACJI Wierzchomino Wierzchominko		
Odziaływanie przedsięwzięcia	☒ Sfera społeczna ☐ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzennie-funkcjonalna ☐ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna		
Cel (cele) projektu	Aktywizowanie osób zamieszkujących obszar kryzysowy ze szczególnym zapewnieniem stałego wsparcia mającego na celu wprowadzenie ich z sytuacji kryzysowej. Zwiększenie aktywności seniorów na obszarze rewitalizacji.		
Cele programu rewitalizacji	<i>Cel 3. Aktywizacja seniorów oraz przeciwdziałanie zjawiskom kryzysowym.</i>		
Główne projekty rewitalizacyjne	4.1. Modernizacja opuszczonego budynku starej szkoły na cele utworzenia mieszkań chronionych lub socjalnych oraz utworzenie Klubu Seniora.		
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Gmina Będzino	Brak możliwości realizacji Zapewnienie dostępu 1. Termomodernizacja działań aktywizujących osoby mieszkańców wymagających ewolucji budynku. wykluczone społecznie zepodjęcia 2. Wymiana stolarki oraz względu na brak odpowiedniej aktywizacyjnych, do form instalacji. 3. Modernizacja wnętrza infrastruktury technicznej zapewniającej możliwość 3. Modernizacja wnętrza Brak dostępu do infrastruktury stałej integracji oraz obiektu, poprzez kompleksową umacniającą rozwój przeciwdziałanie wykluczeniu i integracji społecznej. 4. Dostosowanie obiektu do potrzeb mieszkańców.	1. Termomodernizacja budynku. 2. Wymiana stolarki oraz form instalacji. 3. Modernizacja wnętrza obiektu, poprzez kompleksową przebudowę. 4. Dostosowanie obiektu do potrzeb mieszkańców.	
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Wierzchomino	900 000,00 zł	Wskaźniki produktu:	Sprawozdanie końcowe

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

		Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Stopeczność zwiększenia dostępności osób wykluczonych społecznie do możliwości aktywizacji – 30%	beneficjenta
4.2. Odnowa oraz wyposażenie obiektu dawnej szkoły na cele mieszkań chronionych lub społecznych oraz Klubu Seniora.			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Gmina Będzino, Stowarzyszenie Lepsze Jutro	Degradacja przestrzena budynków wpływająca na utrudniony proces wyrowadzania obszaru z proces degradacji społecznej. Brak integracji społecznej mieszkańcami miejscowości osobami wykluczonymi społecznie, a także brak integracji pomiędzy osobami należącymi do kategorii osób wykluczonych i tym samym brak możliwości wspólnego spędzania czasu i udziału w zajęciach edukacyjnych.	Zapewnienie dostępu dla mieszkańców wymagających sprzęt rehabilitacyjny. 2. Stworzenie pracowni rzemieślniczej, plastycznej. 3. Utworzenie Sali multimedialnej. 4. Stworzenie Sali sportowej. 5. Wyposażenie mieszkań społecznych i chronionych w niezbędny sprzęt. 6. Organizowanie stałych warsztatów dla seniorów oraz mieszkańców.	
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Wierzchomino	200 000,00 zł	<u>Wskaźniki produktu:</u> Liczba zaktzywizowanych osób wykluczonych społecznie – 20 <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Stopeczność zwiększenia dostępności osób wykluczonych społecznie do możliwości aktywizacji – 40%	Sprawozdanie końcowe beneficjenta
4.3. Stworzenie edukacyjno-rekreacyjnej ścieżki ekologicznej.			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Gmina Będzino	Niemozność aktywizacji mieszkańców oraz osób wykluczonych w obszarze	Włączenie mieszkańców obszarów wymagających wsparcia w zakresie	1. Utwardzenie ścieżki ekologicznej. 2. Zaadaptowanie przestrzeni

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

	<p>edukacji i rekreacji, ze względu na brak odpowiedniej infrastruktury technicznej. Brak obiektu służącego do realizacji gospodarczej wykorzystującej walory i potencjał gospodarczy zdegradowanego terenu.</p>	<p>zaprojektowanej rewitalizacji w procesie aktywizacji społecznej oraz przeciwdziałanie do pojawienia się kryzysowym.</p>	<p>rekreacyjnej. 3. Stworzenie miejsc postojowych przy których zlokalizowana będzie infrastruktura rekreacyjna.</p>
<p>Miejsce realizacji Wierzchomino</p>	<p>Szacunkowa wartość 150 000,00 zł</p>	<p>Produkty i rezultaty Wskaźniki produktu: Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 2ha Wskaźniki rezultatu: Stożek zwiększenia dostępności osób wykluczonych społecznie do możliwości aktywizacji – 50%</p>	<p>Sposób pomiaru Sprawozdanie końcowe beneficjenta</p>
<p>4.4 Zagospodarowanie przestrzeni przy obiekcie starej szkoły na cele organizacji festiwalu „Niepełnosprawny – Pełnosprawny”.</p>			
<p>Nazwa wnioskodawcy Stowarzyszenie Lepsze jutro, Środowiskowy Dom Samopomocy „Razem Radośniej”</p>	<p>Opis problemu Wysoki stopień dezintegracji społecznej. Brak możliwości realizacji aktywizujących działań z perspektywą na nieodpowiednią infrastrukturę zdegradowaną wpływa na niemożność atrakcyjnego spędzenia czasu wolnego oraz brak możliwości prowadzenia działań aktywizacyjnych w sferze społecznej i zawodowej dla osób wykluczonych. Degradacja przestrzeni wpływa na nasilenie się</p>	<p>Cel projektu Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców wraz z zaangażowaniem osób zamieszkujących obszary kryzysowe, na których występuje koncentracja deficytów.</p>	<p>Zadania 1. Utwardzenie terenu. 2. Zagospodarowanie przestrzeni zielonej poprzez stworzenie skwerów animacyjnych. 3. Organizowanie warsztatów animacyjnych i zawodowych. 4. Stworzenie miejsc rekreacji 5. Organizowanie festiwalu „Niepełnosprawny – Pełnosprawny”.</p>

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

	negatywnych zachowań społecznych, co dodatkowo zwiększa poziom wykluczenia		
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Wierzchomino	80 000,00 zł	<u>Wskaźniki produktu:</u> Liczba zaktywizowanych społecznie osób wykluczonych - 8 <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Osoby zainteresowane uczestnictwem w organizowanych wydarzeniach - 120	Sprawozdanie beneficjenta końcowe
4.5. Organizowanie imprez senioralnych na obszarze miejscowości.			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Gmina Będzino	Wysoka dezintegracja społeczna osób wykluczonych. Brak możliwości aktywizacji osób w wieku poprodukcyjnym w sferze społecznej oraz zawodowej.	Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców wraz z zaangażowaniem osób zamieszkujących obszary kryzysowe, na których występuje koncentracja deficytów.	1. Cykliczne organizowanie wydarzeń kulinarnych dla mieszkańców oraz osób wykluczonych. 2. Organizowanie warsztatów aktywizacji zawodowej w ramach edukacji kulinarnej. 3. Organizowanie cyklicznych rajdów pieszych.
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Wierzchomino Wierzchominko	50 000,00 zł	<u>Wskaźniki produktu:</u> Liczba zaktywizowanych społecznie osób wykluczonych - 10 <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Osoby zainteresowane uczestnictwem w organizowanych wydarzeniach - 80	Sprawozdanie beneficjenta końcowe
4.6. Modernizacja świetlicy w Wierzchominku wraz z zagospodarowaniem terenu.			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Gmina Będzino	Brak warunków na aktywną integrację i rozwój kultury ze względu na niedostosowaną infrastrukturę techniczną. Brak możliwości integracji osób wykluczonych społecznie z		1. Modernizacja wnętrza obiektu wraz z dostosowaniem do standardów sanitarnych. 2. Wyposażenie pomieszczeń kuchennych w niezbędny sprzęt.

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

	<p>mieszkańcami społeczności lokalnej ze względu na utrudnienia funkcjonalne i techniczne.</p>		<p>3. Przystosowanie budynku do potrzeb niepełnosprawnych. 4. Prowadzenie warsztatów kuchennych dla seniorów. 5. Stworzenie sali multimedialnej. 6. Adaptacja przestrzeni wokół świetlicy na potrzeby organizacji ogrodnictwa szkoleniowego. 7. Wyposażenie otoczenia w elementy małej architektury.</p>
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Wierzchomino	150 000,00 zł	<p><u>Wskaźniki produktu:</u> Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1</p> <p><u>Wskaźniki rezultatu:</u> Ilość zorganizowanych wydarzeń aktywności społecznej - 40</p>	<p>Sprawozdanie końcowe beneficjenta</p>
4.7. Odnowa drogi łączącej Wierzchomino z Wierzchominkiem.			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Gmina Będzino	<p>Brak możliwości korzystania z działań aktywizujących społeczność lokalną na uwzględnienie potrzeb i oczekiwań mieszkańców w wyniku złych warunkowań przestrzennych funkcjonalnych.</p>	<p>Zniwelowanie deficytu w obszarze wykluczenia infrastrukturalnego oraz zmniejszenie liczby osób zamieszkujących tereny o znaczącej koncentracji problemów społecznych.</p>	<p>1. Usunięcie starej nawierzchni. 2. Utwardzenie terenu. 3. Położenie nowej nawierzchni. 4. Wykonanie melioracji. 5. Uzupelnienie oświetlenia</p>
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Wierzchominko Wierzchomino	3 000 000,00 zł	<p><u>Wskaźniki produktu:</u> Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 4ha</p> <p><u>Wskaźniki rezultatu:</u></p>	<p>Sprawozdanie końcowe beneficjenta</p>

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

	Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców – 80%	poczucia bezpieczeństwa
Pozostałe projekty rewitalizacyjne	<p>4.8 Wykonanie melioracji drogi. (W ramach projektu wykonana zostanie melioracja drogi, tak aby możliwe było utrzymanie wysokiej jakości odnowionej infrastruktury drogowej. Zadaniem realizowanym w ramach projektu będzie odpowiednie wykonanie rowów melioracyjnych, tak aby wzrosło bezpieczeństwo osób poruszających się po drodze. Nimiejsze działanie jest zgodne z celem rewitalizacyjnym, ponieważ umożliwia zwiększenie aktywności seniorów poprzez zapewnienie dostępności do stworzonych obiektów.)</p> <p>4.9 Budowa oświetlenia przy drodze. (W ramach projektu wykonana zostanie budowa oświetlenia drogi, tak aby możliwe było bezpieczne poruszanie się osób. Nimiejsze działanie jest zgodne z celem rewitalizacyjnym, ponieważ zwiększa bezpieczeństwo pieszych, co jest szczególnie ważne w sytuacji zapewnienia dostępności do obiektów aktywności osobom starszym.)</p> <p>Na terenie Wierzchomina występuje wysoki wskaźnik osób korzystających ze świadczeń społecznych, szczególnie tych przyznawanych z tytułu bezrobocia oraz wysoki wskaźnik osób bezrobotnych. Ponadto występuje stosunkowo niski wskaźnik przedsiębiorczości. Na terenie Wierzchomina występuje niski wskaźnik osób w wieku przedprodukcyjnym i wysoki wskaźnik osób w wieku poprodukcyjnym. Niski wskaźnik przedsiębiorczości prowadzi do braku możliwości kształtowania postaw przedsiębiorczych, co w efekcie nie przyczynia się do rozwoju tego terenu. Osoby, które zakładają działalność gospodarczą przyczyniają się jednocześnie do tworzenia nowych miejsc pracy. Jednakże bez poprawienia infrastruktury technicznej, czyli zadbania o dobrą drogę, właściwe oświetlenie, zachęcanie zewnętrznych inwestorów do prowadzenia swojej działalności na terenie zdefiniowanym jako zdegradowany, może być również trudne. Ponadto ważne jest, aby działalność gospodarcza mogła być ukierunkowana na realizację potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym bądź już wykluczonych w celu zwiększenia ich aktywności oraz możliwości współpracy z osobami pozostającymi w kategorii wiekowych, co ostatecznie mogłoby się przyczynić do rozbudowania tożsamości lokalnej mieszkańców. Problemem jest również brak działań w ramach różnych aktywności skierowanych do osób wykluczonych bądź też zagrożonych wykluczeniem, a do takich należą na terenie gminy osoby w wieku poprodukcyjnym, bezrobotne oraz korzystające z pomocy społecznej. Ponadto niekorzystne uwarunkowania techniczne i funkcjonalne przyczyniają się do braku poczucia bezpieczeństwa mieszkańców obszaru zdegradowanego, a tym samym zmniejszeniu ich uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym gminy.</p>	
Planowany okres realizacji	2019 - 2022	
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	4 580 000,00 zł	
Przewidywane źródła finansowania	RPO WZ 2014 – 2020, działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich; RPO WZ 2014-2020, działanie 7.1 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem	

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

	<p>społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej;</p> <p>POWER, działanie 4.1 Innowacje społeczne;</p> <p>RPO WZ 2014 – 2020, działanie 2.5 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej;</p> <p>PROW 2014 – 2020, operacja typu „Budowa lub modernizacja dróg lokalnych”;</p> <p>Rządowy Program MRP-PS Senior-WIGOR/ Senior +. ASOS;</p> <p>Budżet gminy oraz fundusz sołecki;</p> <p>Program Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej.</p>
--	--

5. CENTRUM TYMIENIA STREFĄ SENIORA			
Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	GMINA BĘDZINO		
Nazwa wnioskodawcy	STOWARZYSZENIE CARITAS		
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących			
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	OBSZAR REWITALIZACJI Tymień		
Odciążanie przedsięwzięcia	☒ Sfera społeczna ☐ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☐ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna		
Cel (cele) projektu	Utworzenie stałych rozwiązań mających na celu aktywizowanie seniorów na obszarze popegeerowski. Zwiększenie zaangażowania społecznego osób starszych oraz wykluczonych.		
Cele programu rewitalizacji	Cel 3. Aktywizacja seniorów oraz przeciwdziałanie zjawiskom kryzysowym.		
Główne projekty rewitalizacyjne	5.1. Adaptacja opuszczonego budynku wraz z wyposażeniem, na obszarze popegeerowski, na potrzeby utworzenia Domu Seniora		
	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Gmina Będzino, Stowarzyszenie CARITAS	Wysoka degradacja budynku, którego stan techniczny niekorzystnym	Przeciwdziałanie zjawiskom kryzysowym	1. Modernizacja fasady budynku wraz z ociepleniem.

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

	<p>zagraża rozwojowi i społecznym w obszarze 2. Wymiana stolarki okiennej i aktywizacji społecznej wykluczenia seniorów na drzewiowej. lokalnej, a potencjał obiektu terenie gminy o szczególnym 3. Modernizacja poszycia nie może zostać wykorzystany nasileniu problemowi dachowego. społecznie i gospodarczo. społecznym. Prowadzenie 4. Wymiana instalacji. Brak możliwości aktywizacji działań integrujących 5. Modernizacja wnętrza osób wykluczonych społeczność seniorów obiektu. społecznie. mieszkańcami. Zwiększenie 6. Dostosowanie obiektu do Brak odpowiedniego sprzętu, aktywności seniorów potrzeb osób który przyczynił by się do obszaru rewitalizacji wraz z niepełnosprawnych. większej aktywności zapewnieniem możliwości 7. Zakup wyposażenia społecznej i ruchowej, które prowadzenia działań integracji rehabilitacyjnego. mogą być wykorzystywane na społecznej i przeciwdziałania 8. Wyposażenie pomieszczenia potrzeby prowadzenia działań problemom społecznym. kuchennego w sprzęt aktywizacji społecznej gastronomiczny. 9. Stworzenie Sali seniorów oraz osób multimedialnej. 10. Wyposażenie pomieszczeń wykluczonych warsztatowych.</p>	
<p>Miejsce realizacji Tymień</p>	<p>Szacunkowa wartość 1 300 000,00 zł</p>	<p>Produkty i rezultaty Wskaźniki produktu: Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 Liczba zakupionego wyposażenia obiektu - 20 Wskaźniki rezultatu: Stożek zwiększenia dostępności seniorów do możliwości aktywizacji – 90%</p>
<p>5.2. Stworzenie Centrum Rekreacji na obszarze parku w Tymieniu.</p>		
<p>Nazwa wnioskodawcy Gmina Będzino</p>	<p>Opis problemu Niefunkcjonalna przestrzeń parkowa wpływa na integrujących społeczność niemożność atrakcyjnego lokalną z osobami spędzania czasu wolnego oraz wykluczonymi oraz</p>	<p>Zadania 1. Odnowa alejek parkowych oraz mostków. 2. Wykonanie oczyszczenia terenu oraz nasadzeń.</p>

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

	brak możliwości prowadzenia przeciwdziałania działań aktywizacyjnych dla marginalizacji osób wykluczonych. Degradacja przestrzeni wpływa na nasilanie się negatywnych zachowań społecznych, co dodatkowo zwiększa poziom wykluczenia.	przeciwdziałanie marginalizacji osób zamieszkujących obszary o znaczących deficytach.	3. Zakup elementów małej architektury. 4. Utworzenie strefy rekreacji wyposażonej w sprzęt rehabilitacyjny. 5. Utworzenie zewnętrznej galerii sztuki.
Miejsce realizacji Tymień	Szacunkowa wartość 200 000,00 zł	Produkty i rezultaty <u>Wskaźniki produktu:</u> Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 2ha <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Ilość osób korzystających z odnowionej infrastruktury - 150	Sposób pomiaru Sprawozdanie końcowe beneficjenta
5.3 Aktywizacja mieszkańców obszarów popegeerowskich poprzez organizowanie działań aktywizacyjnych oraz kulturalno - rozrywkowych na przystosowanej infrastrukturze.			
Nazwa wnioskodawcy Gmina Będzino, Stowarzyszenie CARITAS	Opis problemu Wysoki stopień dezintegracji społecznej wynikający z istniejących problemów społecznych na terenach popegeerowskich. Brak możliwości aktywizacji osób starszych ze względu na niedostosowaną do działań aktywizacyjnych infrastrukturę. Brak możliwości realizacji zadań zawodową z aktywizacją osób wykluczonych.	Cel projektu Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców obszarów popegeerowskich wraz z zaangażowaniem osób kryzysowe, na których występuje koncentracja deficytów.	Zadania 1. Organizacja cyklicznego Świąta Seniora na obszarze zrewitalizowanej infrastruktury w celu organizacji integracji międzypokoleniowej. 2. Wsparcie doradcze i aktywizacja zawodowa jako marginalizacja problemu bezrobocia w Tymieniu.
Miejsce realizacji Tymień	Szacunkowa wartość 40 000,00 zł	Produkty i rezultaty <u>Wskaźniki produktu:</u> Liczba zaktywizowanych społecznie osób wykluczonych - 10 <u>Wskaźniki rezultatu:</u>	Sposób pomiaru Sprawozdanie końcowe beneficjenta

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

		Osoby zainteresowane uczestnictwem w organizowanych wydarzeniach - 160
Pozostałe projekty rewitalizacyjne	Brak projektów uzupełniających.	
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Jednym ze zjawisk mających miejsce na terenie gminy jest zwiększająca się liczba osób w wieku senioralnym, które wymagają podjęcia działań mających na celu ich integrację, tak aby nie dochodziło do procesu wykluczenia społecznego. W związku z tym głównym problemem jest niemożność uzyskania przez osoby starsze pomocy w zakresie aktywizacji. Narastanie problemu będzie prowadziło do wykluczenia znacznej części mieszkańców gminy, w związku z tym konieczne jest przeciwdziałanie niniejszym zjawiskom poprzez realizowanie działań aktywizacyjnych. Problem wskazany powyżej jest szczególnie dotrzągalny w obszarze popegeerowskim, na którym nie doszło do wykształcenia mechanizmów samodzielnego działania osób zamieszkujących wskazany obszar, przez co możliwość ich wykluczenia po osiągnięciu wieku emerytalnego prowadzi do szczególnie silnego wykluczenia oraz marginalizacji. Ze względu na specyfikę obszaru popegeerowskiego, aktywizacja seniorów wymaga podjęcia szczególnego rodzaju zadań.	
Planowany okres realizacji	2017 - 2020	
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	1 540 000,00	
Przewidywane źródła finansowania	RPO WZ 9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich; Rządowy Program MRPiPS Senior-wigor/ Senior +, ASOS; Budżet gminy.	

Rozdział VIII. Mechanizmy integrowania działań służących realizacji celów rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Niniejszy rozdział opisuje mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji.

W Programie zintegrowano różne działania służące realizacji celów rewitalizacji, w związku z czym zachowana została komplementarność dokumentu w aspektach odnoszących się do zaplanowanych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych. Kompleksowe rozwiązanie problemów jest nadrzędnym celem realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, występujących na obszarze zdegradowanym. Poniżej zaprezentowano mechanizmy zachowania komplementarności działań (projektów i przedsięwzięć) na poziomie programu w ujęciu przestrzennym, problemowym, instytucjonalno-proceduralnym, międzyokresowym oraz ze względu na źródła finansowania.

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU PRZESTRZENNYM

Diagnoza obszaru pozwoliła na wskazanie poszczególnych obszarów, w których istnieje największa koncentracja negatywnych zjawisk, takich jak: bezrobocie, ubóstwo analizowane na podstawie wykorzystania zasiłków, koncentracja problemów w obszarze starzenia się społeczności lokalnej, a także problemów środowiskowych, technicznych, przestrzenno - funkcjonalnych i gospodarczych. Planowane do wykonania projekty rewitalizacyjne skupiają się na tym obszarze i są z nim ściśle powiązane. Efektem projektów będzie możliwość korzystania z nowej infrastruktury oraz realizacja przedsięwzięć przez mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz osoby zamieszkujące pozostałe obszary i turystów odwiedzających gminę. Poszczególne projekty dopełniają się wzajemnie w ujęciu przestrzennym, a także zostały skonstruowane w oparciu o cele, które wynikają z przeprowadzonego procesu partycypacji społecznej oraz opracowanej diagnozy. Należy podkreślić, iż przestrzeń, na której prowadzone są działania rewitalizacyjne, dopełnia się wzajemnie, ponieważ realizacja wszystkich działań doprowadzi do wyprowadzenia z kryzysu obszaru, który posiada największą koncentrację negatywnych zjawisk w ujęciu przestrzennym, społecznym, gospodarczym, technicznym i przestrzenno - funkcjonalnym oraz środowiskowym, które wzajemnie sprawiają, iż wskazane obszary są miejscami o największym stopniu wykluczenia na terenie gminy.

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU PROBLEMOWYM

Analiza problemów występujących na obszarze rewitalizacji oraz terenie całej gminy pozwoliła na wskazanie przedsięwzięć, które w największym stopniu wpłyną się niwelację problemów. Wynikają one

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022

z rozwiązań sygnalizowanych przez mieszkańców w trakcie spotkań oraz warsztatów rewitalizacyjnych. Planowane przedsięwzięcia zostały stworzone po dokładnym przeanalizowaniu danych statystycznych, na podstawie których stworzona została część analityczna diagnozy oraz na podstawie działań partycypacyjnych, które były realizowane w trakcie przygotowywania programu. Wynikają one również z potencjału rozwoju obszaru rewitalizacji, a także odpowiadają na potrzeby sygnalizowane w obszarach: społecznym, przestrzenno - funkcjonalnym, technicznym oraz środowiskowym. Wdrażane przedsięwzięcia oddziałują w znacznym stopniu na eliminację negatywnych zjawisk, które zostały określone w diagnozie potrzeb i potencjału rozwoju obszaru rewitalizacji. Wynika to z dokładnego przeanalizowania komplementarności wyników diagnozy, na którą odpowiada realizacja konkretnych przedsięwzięć oraz poszczególnych działań.

Uczestnicy procesu partycypacyjnego wskazywali poszczególne działania, które powinny stanowić części składowe przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a także obrazowały oddziaływanie konkretnych działań na zdiagnozowane problemy. Poprzez modernizację infrastruktury oraz prowadzenie aktywnych działań społecznych będzie możliwe oddziaływanie na kompleksowe rozwiązanie problemów w obszarze społecznym i gospodarczym. Niniejsze działania będą służyły zniwelowaniu sytuacji kryzysowych na danym obszarze oraz przeciwdziałaniu ich odnowie. Nadanie miejscom publicznym nowych funkcji doprowadzi do zwiększenia uczestnictwa mieszkańców w realizowanych działaniach, których atrakcyjność wzrośnie. W poniższej tabeli zaprezentowany został stopień kompatybilności pod względem problemowym poszczególnych działań względem siebie, który ukazuje poziom, na jakim łączna realizacja planowanych działań doprowadzi do marginalizacji problemów występujących na obszarze rewitalizacji (zgodnie z poniższą legendą).

Przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji zachowują komplementarność w ujęciu problemowym, ponieważ realizowane działania mające na celu aktywizację seniorów będą prowadzone na terenie jednej z miejscowości, jednakże mieszkańcy sąsiednich miejscowości również będą mogli brać w nich udział, ze względu na chęć gminy do jak najszerszego udostępnienia możliwości z tym związanych. Ponadto imprezy integracyjne, mające na celu promowanie lokalnych potencjałów i tradycji będą kierowane bezpośrednio do osób wykluczonych oraz pozostających w grupie objętej wsparciem. Organizowanie wydarzeń integracyjnych i kulturalnych będzie odbywało się przy współdziałaniu z seniorami oraz innymi osobami, które zaangażują się na rzecz niniejszych przedsięwzięć.

Kluczowe jest również ukazanie charakteru komplementarności przedsięwzięć w ujęciu problemowym, poprzez zaplanowaną odnowę infrastruktury technicznej, która wpływa na zwiększenie dostępności obszarów wykluczonych, umożliwi łatwiejsze organizowanie innych projektów rewitalizacyjnych i wpływa pośrednio na osiągnięcie celów przypisanych do pozostałych działań.

Dostrzegalna jest na obszarze rewitalizacji silna potrzeba wykorzystania lokalnych potencjałów, co będzie możliwe po przeprowadzeniu działań mających na celu realizację działań związanych z edukacją

ekologiczną oraz rozwojem aktywności skierowanych do mieszkańców, wykorzystujących możliwości związane ze szlakiem turystycznym. Realizacja działań mających na celu odnowę tych obiektów wpłynie na możliwość efektywniejszej realizacji działań aktywizacyjnych oraz integracyjnych, zapisanych w pozostałych projektach. Wskazania za zasadne wymaga również odnowa infrastruktury powodującej wysokie zanieczyszczenie środowiska oraz wpływającej na wykluczenie osób, ze względu na negatywne skutki wykorzystywania niniejszej infrastruktury.

Odnowa budynków posiadających potencjał do prowadzenia działań aktywizacyjnych również jest powiązana z innymi projektami, ponieważ podjęcie działań mających na celu rewitalizację społeczną obszaru będzie możliwe po odpowiednim przygotowaniu infrastruktury.

Analizując powiązanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, należy zwrócić uwagę na powiązanie przedsięwzięcia pierwszego, którego celem jest zapewnienie mieszkańcom możliwości aktywizacji wraz z trwałym wyprowadzeniem osób z sytuacji kryzysowej, poprzez ich zatrudnienie, a także przedsięwzięcia drugiego, w którym poprzez wykorzystanie potencjałów walorów krajobrazowych możliwe będzie podjęcie działań zmierzających do aktywizacji osób wykluczonych, które podejmą działalność w ramach spółdzielni socjalnej. Niniejszy podmiot będzie również wpływał na aktywizację osób podejmujących zatrudnienie w przedsięwzięciu pierwszym, dlatego staje się podstawą realizacji celu pierwszego. Tożsamy charakter działań, który różnicują poszczególne projekty oraz zadania przejawia się w przedsięwzięciu trzecim. Aktywizacja w ramach niniejszego przedsięwzięcia opiera się na wykorzystaniu aktywnych form włączenia mieszkańców i pod względem realizowanych działań jest tożsama względem przedsięwzięcia pierwszego i drugiego. W przypadku efektywnego realizowania zaplanowanych działań, możliwe będzie zwiększenie efektu rewitalizacji, poprzez poszukiwanie dobrych praktyk na niniejszych obszarach i wzmocnienie pod względem proponowanych form aktywizacji, poszczególnych projektów.

Przedsięwzięcie trzecie, w którym wykorzystano aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu jest również powiązane z przedsięwzięciem czwartym i piątym, które zakładają aktywizację seniorów. Niniejsza grupa osób, poprzez realizowanie działań aktywizacyjnych będzie również angażowana w organizowane działania cykliczne, takie jak Festiwal Pszczół, których celem jest aktywizacja mieszkańców oraz przeciwdziałanie ich wykluczeniu. Udział seniorów w odbywającym się wydarzeniu, w organizację którego włączane są osoby wykluczone, będzie świetną okazją do zwiększenia ich aktywności oraz przeciwdziałaniu marginalizacji.

Podsumowując należy podkreślić, iż w ramach zaplanowanych przedsięwzięć dostrzegalne jest bardzo mocne wzajemne powiązanie, które zostało określone w sposób poglądowy w poniżej tabeli. Analizując poszczególne przedsięwzięcia należy zwrócić uwagę na wzajemne powiązanie ze względu na rozwiązywane problemy, które wymagają podjęcia działań mających na celu odnowę infrastruktury, ale również podjęcie cyklicznych działań wpływających na zmniejszenie stopnia wykluczenia mieszkańców.

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	1. TYMIENIEM OBSZARU EDUKACJI SPOŁECZNO-EKOLOGICZNEJ	2. AKTYWIZACJA OBSZARU POPEGEEROWSKIEGO POPRZEC WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU WALORÓW KRAJOBRAZOWYCH	3. FESTIWAL PSZCZOŁ WYDARZENIEM AKTYWIZUJĄCYM MIESZKAŃCÓW GMINY ORAZ OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH	4. WSPARCIE AKTYWIZACJI SENIORÓW ORAZ REINTEGRACJI OSÓB WYKLUCZONYCH	5. CENTRUM TYMIENIA STREFA SENIORA
1. TYMIENIEM OBSZARU SPOŁECZNO-EKOLOGICZNEJ					
2. AKTYWIZACJA OBSZARU POPEGEEROWSKIEGO POPRZEC WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU WALORÓW KRAJOBRAZOWYCH					
3. FESTIWAL PSZCZOŁ WYDARZENIEM AKTYWIZUJĄCYM MIESZKAŃCÓW GMINY ORAZ OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH					
4. WSPARCIE AKTYWIZACJI SENIORÓW ORAZ REINTEGRACJI OSÓB WYKLUCZONYCH					
5. CENTRUM TYMIENIA STREFA SENIORA					

+2 - bardzo silne powiązanie

+1 - silne powiązanie

0 - neutralne powiązanie

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU INSTYTUCJONALNO-PROCEDURALNYM

W celu zachowania komplementarności działań na poziomie programu zaplanowano działania, które realizowane będą przez Zespół ds. rewitalizacji oraz zadania, za które odpowiedzialny będzie Urząd Gminy wraz z Ośrodkiem Pomocy Społecznej.

Dla zapewnienia skuteczności procesu wdrożony zostanie proces regulujący zakres oraz częstotliwość zbierania danych sprawozdawczych przedstawiających stopień zaawansowania realizacji Programu. Stworzony zostanie ponadto serwis internetowy na stronie Urzędu Gminy, na którym prezentowane będą dane przedstawiające zaawansowanie realizacji programu. Zadaniem Zespołu ds. rewitalizacji będzie ocena stopnia możliwości zrozumienia dostępnych danych przez interesariuszy rewitalizacji i potrzeba ich przetworzenia (np. w formie grafów, broszur, diagramów). Docelowo serwis udostępniony na stronie internetowej Urzędu Gminy może służyć jako kanał dwustronnej komunikacji na linii samorząd–obywatele (interesariusze rewitalizacji). Celem takiego podejścia jest udostępnienie danych i informacji dotyczących stopnia rozwiązania konkretnego problemu zidentyfikowanego na obszarze zdegradowanym i obszarze rewitalizacji dla interesariuszy rewitalizacji. Dostęp do danych ma pozwolić interesariuszom monitorować skuteczność zmian społeczno-gospodarczych.

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Podstawowym źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych będzie działanie 9.3 RPO WZ Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich. Zakłada się, że działania inwestycyjne finansowane z EFRR oraz podejmowane działania 9.3 RPO WZ będą rozszerzeniem – uzupełnieniem działań o charakterze społecznym, prowadzonych w ramach PI 9i (aktywne włączenie). Natomiast w ramach RPO WZ 2014-2020, działanie 7.1 Wzmocnienie potencjału społeczności lokalnych na obszarach rewitalizowanych, zaplanowano działania aktywizacyjne mające na celu zaangażowanie społeczności lokalnej.

Planuje się komplementarne wykorzystanie innych funduszy unijnych tj. PROW 2014-2020 oraz zaplanowano również pozyskanie środków ministerialnych do realizacji projektów społecznych, mających na celu zmniejszenie stopnia wykluczenia mieszkańców. Podkreślenia wymaga zaplanowanie wykorzystania środków budżetowych w przypadku projektów fakultatywnych oraz w sytuacji niemożności realizacji zaplanowanych działań rewitalizacyjnych.

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU MIĘDZYOKRESOWYM

Narzędziem służącym trwałemu zintegrowaniu działań w ujęciu międzyokresowym będzie cykliczna ewaluacja programu:

- Ewaluacja ex ante (przed rozpoczęciem działań programu, celem ustalenia, czy i w jakim stopniu podejmowane działania będą zgodne z przyjętymi założeniami oraz czy możliwe jest osiągnięcie długotrwałych efektów w tym kontekście);
- Ewaluacja w połowie obowiązywania programu (umożliwia zbadanie stopnia efektywności podejmowanych działań oraz ich zgodności z założeniami, ale także na ile aktywności są zgodne z harmonogramem, a poziom wykorzystania zasobów odpowiada opisowi w projekcie);
- Ewaluacja bieżąca – monitoring przynajmniej raz na rok (dokonywana przez cały czas trwania programu, związana z oceną poziomu wykonywania zadań i działań w poszczególnych podobszarach rewitalizacyjnych);
- Ewaluacja końcowa (dokonywana pod koniec realizacji projektu, wiąże się z analizą zgodności podejmowanych działań wynikających z harmonogramu oraz z rozliczeniem poziomu wykorzystania zasobów);
- Ewaluacja ex post (dokonywana po zakończeniu przedsięwzięcia, a zatem w okresie, w którym możliwe jest zweryfikowanie poziomu osiągnięcia zakładanych celów projektu).

O efektywnym połączeniu i skoordynowaniu zadań w ujęciu międzyokresowym stanowić będzie kontynuacja podjętych w poprzednim okresie działań, ale także istotna jest świadomość strategicznego wzmocnienia ich w kolejnych okresach. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne bazują na poprzednich doświadczeniach Gminy, zdobytych podczas realizacji projektów inwestycyjnych finansowanych ze środków RPO, PROW oraz środków budżetowych.

Należy wykazać powiązania zaplanowanych do realizacji projektów rewitalizacyjnych z projektami "miękkimi", dotyczącymi rozwoju kapitału społecznego, które były finansowane z EFS, w szczególności w zakresie edukacji, animacji społecznych, kultury, sportu oraz wsparcia rozwoju przedsiębiorczości. Realizowane one były w poprzednim okresie programowania na lata 2007-2013 oraz kontynuowane w latach 2014-2020.

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

Tabela 35 Zestawienie zadań wg zawartych umów, realizowanych lub zakończonych przez Gminę Będzino w latach 2007 - 2016

L.p.	Nazwa inwestycji	Nazwa programu	Kwota całkowita inwestycji	Kwota dofinansowania
1	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-20	Budowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Mścice.	639 600,00 zł	215 000,00 zł
2	„Resortowy program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 "MALUCH – edycja 2016”	Utworzenie Żłobka Samorządowego poprzez rozbudowę budynku przedszkola Samorządowego w miejscowości Mścice	920 288, 54 zł	372 245, 00 zł
3	Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016 - 2019	Przebudową drogi powiatowej nr 3503Z Łasin – Łopienica – droga nr 11	1 894 200,00 zł	947 100,00 zł
4	Środki własne Gminy Będzino - bez dotacji	Przebudowa drogi w m. Będzino	136 493, 10 zł	-
5	dotacja celowa z budżetu państwa w dziale 852 – Pomoc społeczna, rozdziale 85203 – ośrodki wsparcia	Przebudowa budynku użyteczności publicznej na cele Środowiskowego Domu Samopomocy w miejscowości Będzino, gmina Będzino.	264 083,67 zł	250 000,00 zł
6	dotacja celowa z budżetu państwa w dziale 852 – Pomoc społeczna, rozdziale 85203 – ośrodki wsparcia	Dostawa wyposażenia dla Środowiskowego Domu Samopomocy	150 000, 00 zł	150 000, 00 zł
7	ZUW, Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016 - 2019	Przebudowa drogi gminnej nr 100004Z łączącej miejscowości Tymień i Kładno	1 295 505, 12 zł	647 752, 00 zł
8	Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych Województwa Zachodniopomorskiego, Narodowy Program	Przebudowa i remont dróg powiatowych Nr 3327Z (Rusowo) granica powiatu-Strzepowo-Dobrzyca oraz nr 3341Z Strachomino- granica	6 789 824, 45 zł	3 886 250, 39 zł

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

	Przebudowy Dróg powiatu (Skoczów) Lokalnych			
9	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	Budowa kanalizacji sanitarnej oraz sieci wodociągowej w miejscowości Dobre i Stoisław	2 100 612, 20 zł	1 281 007, 50 zł
10	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	Kanalizacja ściekowa w miejscowości Mścice Gmina Będzino	2 980 516, 23 zł	1 215 054, 00 zł
11	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	Budowa Domu Ludowego w Mścicach	1 214 123, 38 zł	446 640, 00 zł
12	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	Budowa Domu Ludowego w Tymieniu wraz z biblioteką oraz zagospodarowanie terenu przyległego na cele rekreacyjno - wypoczynkowe	1 061 585, 56 zł	435 076, 00 zł
13	Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego	Budowa systemu kanalizacji sanitarnej w miejscowości Mścice	1 811 070, 41 zł	1 358 302, 80 zł
14	Program Moje boisko - ORLIK 2012 Ministerstwa Sportu i Turystyki, współfinansowany przez Urząd Marszałkowski Woj. Zachodniopomorskiego	Budowa kompleksu boisk przy Zespole Szkół im. Ludzi Morza w Mścicach	871 679, 00 zł	871 679, 00 zł
15	Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej	Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Dobrzycy - sala gimnastyczna	2 666 342, 57 zł	695 520, 00 zł
16	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013	Budowa placu zabaw wraz z odwodnieniem terenu, doposażeniem sali i ogrodzeniem Domu Ludowego w Tymieniu	115 914, 16 zł	47 404, 08 zł

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

17	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	Budowa placów zabaw na terenie Gminy Będzino w miejscowościach: Borkowice, Dobre, Dobrzyca, Kazimierz Pomorski, Mścice, Strachomino, Strzepowo i Wierzchomino oraz placów wielofunkcyjnych w miejscowościach Dobre, Dobrzyca, Popowo i Wierzchomino	453 334, 08 zł	277 112, 25 zł
18	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013	Budowa placu zabaw w miejscowości Stoisław i Popowo oraz ogrodzenie placu zabaw w miejscowości Będzino	75 733, 50 zł	45 628, 00 zł
19	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013	Modernizacja boisk sportowych w miejscowości Strachomino i Wierzchomino	134 353, 16 zł	81 954, 61 zł
20	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013	Zagospodarowanie parku wiejskiego pod kątem rekreacyjnym w miejscowości Mścice - etap I	55 655, 49 zł	27 360, 98 zł
21	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013	Utworzenie serca wsi poprzez budowę infrastruktury kulturalno - rekreacyjnej na terenie Gminy Będzino w miejscowości Dobiesławiec i Słowienkowo	35 387, 10 zł	22 877, 60 zł
22	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013	Budowa placu zabaw w Strzeżenicy	23 456, 10 zł	15 256, 00 zł
23	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013	Budowa placu zabaw w miejscowości Dworek oraz zagospodarowanie boiska sportowego w miejscowości Będzino	94 503, 32 zł	60 574, 00 zł

24	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013	Budowa placu zabaw w Mścicach	21 301, 14 zł	13 854, 40 zł
25	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013	Budowa boiska w Tymieniu	38 283, 75 zł	24 900, 00 zł
26	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013	Oświetlenie hybrydowe dróg gminnych w miejscowości Stoisław, Mścice oraz placu rekreacyjnego w miejscowości Tymień	123 991, 02 zł	74 691, 00 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Rozdział IX. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji

Niniejszy rozdział opisuje strukturę zarządzania realizacją programu rewitalizacji

Za wdrożenie Programu odpowiedzialny będzie Wójt Gminy, który corocznie przedkładać będzie Radzie Gminy raport monitoringowy z wdrażania programu. Wójtowi Gminy podlegać będzie Zespół ds. rewitalizacji. Zespół ds. rewitalizacji stanowić będzie forum współpracy i dialogu interesariuszy rewitalizacji z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełnił będzie funkcję opiniodawczo - doradczą Wójta.

Zadaniem Zespołu ds. rewitalizacji, którego spotkania będą się odbywały co najmniej raz na pół roku, będzie również pomoc techniczna dla beneficjentów programu przy aplikowaniu o środki zewnętrzne (doradztwo, szkolenia, seminaria, warsztaty). Zespół uczestniczyć będzie w pracach monitoringu i ewaluacji (ex ante, mid term, ex post) realizacji zadań objętych programem rewitalizacji. W czasie realizacji programu, Zespół ds. Rewitalizacji, z inicjatywy własnej lub na wniosek podmiotu realizującego przedsięwzięcie będzie mógł przeprowadzić spotkanie, w celu omówienia problemów. Zespół ds. rewitalizacji uprawniony będzie do wyrażania opinii oraz podejmowania inicjatyw i rozwiązań odnoszących się do rewitalizacji Gminy.

Zespół ds. rewitalizacji bazować będzie na osobach pracujących nad przygotowaniem programu w ramach Zespołu, który powołany został zarządzeniem Wójta na potrzeby opracowania Programu. **Pracami Zespołu ds. rewitalizacji kierować będzie przedstawiciel Urzędu Gminy.**

Promocja dokumentu i efektów wdrożenia wśród beneficjentów projektów rewitalizacyjnych i interesariuszy rewitalizacji jest ważnym elementem realizacji programu. Celem głównym działań promocyjnych i komunikacyjnych będzie zachęcenie interesariuszy do aktywnego udziału we wdrożeniu i realizacji Programu. Grupami docelowymi działań promocyjnych i komunikacyjnych będą: społeczność lokalna, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy oraz lokalne media.

Rozdział X. Ramy finansowe i czasowe realizacji Programu

Niniejszy rozdział opisuje indykatywne ramy finansowe i czasowe w odniesieniu do przedsięwzięć rewitalizacyjnych z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków UE.

Program rewitalizacji ujmuje działania w sposób kompleksowy, z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS, EFRROW oraz innych publicznych lub prywatnych. Szczegółowe zestawienie zaplanowanych źródeł finansowania opisano w tabelach poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w Rozdziale VII. *Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne.*

Dodatkowy opis mechanizmów zachowania komplementarności działań w ujęciu źródeł finansowania określony został w Rozdziale VIII. *Mechanizmy integrowania działań służących realizacji celów rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych.* Indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć zostały zaprezentowane w poniższej tabeli. **Łączny budżet Programu rewitalizacji stanowi kwotę 18 060 000 zł, zgodnie z poniższą tabelą:**

Tabela 36 Budżet działań rewitalizacyjnych Gminy Będzino na lata 2017-2022

PROJEKTY	Szacunkowe nakłady finansowe w zł					Źródło finansowania
	Szacunkowe nakłady finansowe w zł	Wartość krajowych środków publicznych w zł	Wartość środków prywatnych w zł	Wartość środków UE (EFRR/EFSD/FSR/ERDF/ERDF) w zł	Wartość środków z innych źródeł w zł	
1. TYMIENIEM OBSZAREM EDUKACYJNO-SPOŁECZNO-EKOLOGICZNEJ	10 000 000,00	3 000 000,00	0,00	7 000 000,00	0,00	
1.1. Adaptacja pomieszczeń Zespołu Szkół wraz z wyposażeniem na potrzeby prowadzenia działań aktywności społecznej na obszarach popegeerowskich.	4 000 000,00	1 200 000,00	0,00	2 800 000,00	0,00	RPO WZ 2014-2020, działanie 2.5 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej RPO WZ 2014 – 2020 / RPO WZ 2014 – 2020, działanie 6.6 Programy zapewnienia i zwiększenia dostępu do opieki nad dziećmi w wieku do lat 3
1.2. Modernizacja oczyszczalni ścieków wraz z dostosowaniem jej do pełnienia funkcji edukacyjnych.	6 000 000,00	1 800 000,00	0,00	4 200 000,00	0,00	RPO WZ 2014-2020, działanie 3.6 Wsparcie rozwoju systemów oczyszczania ścieków / RPO WZ 2014-2020, działanie 4.3 Ochrona różnorodności biologicznej
2. AKTYWIZACJA OBSZARU POPEGEEROWSKIEGO POPRZEC WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU WALORÓW KRAJOBRAZOWYCH	400 000,00	95 500,00	0,00	304 500,00	0,00	
2.1. Wykorzystanie potencjału międzyrodowego szlaku rowerowego poprzez adaptację przestrzeni - funkcjonalną oraz gospodarzą ścieżki przyrodniczej	120 000,00	40 000,00	0,00	80 000,00	0,00	RPO WZ 2014-2020, działanie 9.3 Wsparcie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

pn. „Walory Gminy Będzino”.										
2.2. Organizacja pikników rodzinnych oraz warsztatów integracyjnych dla mieszkańców obszarów poogeerowskich.	10 000,00	3000,00	0,00	7000,00	0,00	Budżet Gminy				
2.3. Stworzenie spółdzielni socjalnej.	120 000,00	0,00	0,00	120 000,00	0,00	RPO WZ 2014-2020, działanie 7.4 Tworzenie miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej mm.in poprzez wsparcie na tworzenie przedsiębiorstw społecznych (w szczególności spółdzielni socjalnych);				
2.4. Zagospodarowanie centrum wsi Łopienica na cele aktywizacji osób wykluczonych	150 000,00	52 500,00	0,00	97 500,00	0,00	RPO WZ 2014-2020, działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich				
3. FESTIWAL PSZCZOŁ WYDARZENIEM AKTYWIZUJĄCYM MIESZKAŃCÓW GMINY ORAZ OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH	1 540 000,00	551 000,00	0,00	989 000,00	0,00					
3.1. Organizacja „Festiwalu pszczoł” jako imprezy integrującej tożsamościowo mieszkańców gminy.	60 000,00	21 000,00	0,00	39 000,00	0,00	RPO WZ 2014 – 2020, działanie 4.9 Rozwój zasobów endogenicznych				
3.2. Modernizacja i doposażenie świetlicy na cele aktywizacji społecznej i zawodowej.	500 000,00	175 000,00	0,00	325 000,00	0,00	RPO WZ 2014-2020, działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich				
3.3. Stworzenie strefy aktywności sportowej.	100 000,00	35 000,00	0,00	65 000,00	0,00	RPO WZ 2014-2020, działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich				

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

3.4. Połączenie drogowe Strachomino – Tymień szansą na lepszy rozwój dzieci.	700 000,00	245 000,00	0,00	455 000,00	0,00	PROW 2014 – 2020, operacja typu „Budowa lub modernizacja dróg lokalnych” / Program Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej
3.5. Budowa oświetlenia wzdłuż drogi	30 000,00	30 000,00	0,00	0,00	0,00	Budżet Gminy
4. WSPARCIE AKTYWIZACJI SENIORÓW ORAZ REINTEGRACJI OSÓB WYKLUCZONYCH	4 580 000,00	1 555 000,00	0,00	3 025 000,00	0,00	
4.1. Modernizacja opuszczonego budynku starej szkoły na cele utworzenia mieszkań chronionych lub socjalnych oraz utworzenie Klubu Seniora.	900 000,00	315 000,00	0,00	585 000,00	0,00	RPO WZ 2014-2020, działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich
4.2. Odnowa oraz wyposażenie obiektu dawnej szkoły na cele mieszkań chronionych lub socjalnych i Klubu Seniora.	200 000,00	70 000,00	0,00	130 000,00	0,00	RPO WZ 2014-2020, działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich
4.3. Stworzenie edukacyjno-rekreacyjnej ścieżki ekologicznej	150 000,00	45 000,00	0,00	105 000,00	0,00	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
4.4. Zagospodarowanie przestrzeni przy obiekcie starej szkoły na cele organizacji festiwalu „Niepełnosprawny – Pełnosprawny”.	80 000,00	80 000,00	0,00	0,00	0,00	RPO WZ 2014-2020, działanie 7.1 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej / POWER, działanie 4.1 Innowacje społeczne
4.5. Organizowanie imprez senioralnych na obszarze miejscowości.	50 000,00	5 000,00	0,00	45 000,00	0,00	Rządowy Program MRPiPS Senior-WIGOR/ Senior +, ASOS

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

4.6. Modernizacja świetlicy w Wierzchominiku wraz z zagospodarowaniem terenu.	150 000,00	45 000,00	0,00	105 000,00	0,00	RPO WZ 2014-2020, działanie 7.1 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej / POWER, działanie 4.1 Innowacje społeczne
4.7. Odnowa drogi łączącej Wierzchomino z Wierzchominikiem.	3 000 000,00	900 000,00	0,00	2 100 000,00	0,00	PROW 2014 – 2020, operacja typu „Budowa lub modernizacja dróg lokalnych” / Program Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej
4.8. Wykonanie melioracji drogi	20 000,00	20 000,00	0,00	0,00	0,00	Budżet Gminy
4.9. Budowa oświetlenia przy drodze	30 000,00	30 000,00	0,00	0,00	0,00	Budżet Gminy
6. CENTRUM TYMIENIA STREFA SENIORA	1 540 000,00	565 000,00	0,00	975 000,00	0,00	
5.1. Adaptacja opuszczonego budynku wraz z wyposażeniem, na obszarze popegeerowskim, na potrzeby utworzenia Domu Seniora	1 300 000,00	455 000,00	0,00	845 000,00	0,00	RPO WZ 2014-2020, działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich
5.2. Stworzenie Centrum Rekreacji na obszarze parku w Tymieniu	200 000,00	70 000,00	0,00	130 000,00	0,00	RPO WZ 2014-2020, działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich
5.3. Aktywizacja mieszkańców obszarów popegeerowskich poprzez organizowanie działań aktywizacyjnych oraz kulturalno - rozrywkowych na przystosowanej	40 000,00	40 000,00	0,00	0,00	0,00	Rządowy Program MRPIPS Senior-wigor/ Senior +, ASOS

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

infrastrukturze									
RAZEM	18 060 000,00	5 766 500,00	0,00	12 293 500,00	0,00				

Źródło: Opracowanie własne

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

Harmonogram realizacji działań rewitalizacyjnych obejmuje lata 2017-2022, zgodnie z poniższym szczegółowym zestawieniem.

Tabela 37 Harmonogram realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych Gminy Będzino

PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE	LATA REALIZACJI PROGRAMU					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1. TYMIEŃ OBSZAREM EDUKACJI SPOŁECZNO-EKOLOGICZNEJ						
2. WSPARCIE AKTYWIZACJI SENIORÓW ORAZ REINTEGRACJI OSÓB WYKLUCZONYCH						
3. FESTIWAL PSZCZÓŁ WYDARZENIEM AKTYWIZUJĄCYM MIESZKAŃCÓW GMINY ORAZ OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH						
4. WSPARCIE AKTYWIZACJI SENIORÓW ORAZ REINTEGRACJI OSÓB WYKLUCZONYCH						
5. CENTRUM TYMIENIA STREFA SENIORA						

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 38 Szczegółowy harmonogram realizacji projektów rewitalizacyjnych w Gminie Będzino

1. TYMIEŃ OBSZAREM EDUKACJI SPOŁECZNO - EKOLOGICZNEJ	
1.1. Adaptacja pomieszczeń Zespołu Szkół wraz z wyposażeniem na potrzeby prowadzenia działań aktywności społecznej na obszarach popegeerowskich.	2018 – 2021
1.2. Modernizacja oczyszczalni ścieków wraz z dostosowaniem jej do pełnienia funkcji edukacyjnych.	2018 – 2021
2. AKTYWIZACJA OBSZARU POPEGEEROWSKIEGO POPRZEZ WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU WALORÓW KRAJOBRAZOWYCH	
2.1. Wykorzystanie potencjału międzynarodowego szlaku rowerowego poprzez adaptację przestrzenno - funkcjonalną oraz gospodarczą ścieżki przyrodniczej pn. „Walory Gminy Będzino”.	2018- 2020
2.2. Organizacja pikników rodzinnych oraz warsztatów integracyjnych dla mieszkańców obszarów popegeerowskich.	2020
2.3. Stworzenie spółdzielni socjalnej.	2019 – 2020
2.4. Zagospodarowanie centrum wsi Łopienica na cele aktywizacji osób wykluczonych.	2018 – 2020
3. FESTIWAL PSZCZÓŁ WYDARZENIEM AKTYWIZUJĄCYM MIESZKAŃCÓW GMINY ORAZ OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH	
3.1. Organizacja „Festiwalu pszczół” jako imprezy integrującej tożsamościowo mieszkańców gminy.	2020 – 2022
3.2. Modernizacja i doposażenie świetlicy na cele aktywizacji społecznej i zawodowej.	2020 – 2022
3.3. Stworzenie strefy aktywności sportowej.	2020 – 2022
3.4. Połączenie drogowe Strachomino – Tymień szansą na lepszy rozwój dzieci.	2019 – 2022
3.5. Budowa oświetlenia wzdłuż drogi.	2019 – 2022

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

4. WSPARCIE AKTYWIZACJI SENIORÓW ORAZ REINTEGRACJI OSÓB WYKLUCZONYCH	
4.1. Modernizacja opuszczonego budynku starej szkoły na cele utworzenia mieszkań chronionych lub socjalnych oraz utworzenie Klubu Seniora.	2019 – 2021
4.2. Odnowa oraz wyposażenie obiektu dawnej szkoły na cele mieszkań chronionych lub socjalnych oraz Klubu Seniora.	2019 – 2021
4.3. Stworzenie edukacyjno-rekreacyjnej ścieżki ekologicznej.	2020 – 2021
4.4. Zagospodarowanie przestrzeni przy obiekcie starej szkoły na cele organizacji festiwalu „Niepełnosprawny – Pełnosprawny”.	2020 – 2021
4.5. Organizowanie imprez senioralnych na obszarze miejscowości.	2021 – 2022
4.6. Modernizacja świetlicy w Wierzchominku wraz z zagospodarowaniem terenu.	2021 – 2022
4.7. Odnowa drogi łączącej Wierzchomino z Wierzchominkiem.	2021 – 2022
4.8. Wykonanie melioracji drogi	2021 – 2022
4.9. Budowa oświetlenia przy drodze	2021 – 2022
5. CENTRUM TYMIENIA STREFA SENIORA	
5.1. Adaptacja opuszczonego budynku wraz z wyposażeniem, na obszarze popegeerowskim, na potrzeby utworzenia Domu Seniora	2018 – 2019
5.2. Stworzenie Centrum Rekreacji na obszarze parku w Tymieniu.	2019 – 2020
5.3. Aktywizacja mieszkańców obszarów popegeerowskich poprzez organizowanie działań aktywizacyjnych oraz kulturalno - rozrywkowych na przystosowanej infrastrukturze.	2020

Rozdział XI. System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

Poniższy rozdział opisuje system monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu. Opisano tutaj metody oraz narzędzia badania i analizowania zmian zachodzących na obszarze zdegradowanym będące wynikiem procesu rewitalizacji oraz system oceny wpływu i skuteczności prowadzonych działań na zdiagnozowane problemy; ponadto określono instytucje/podmioty i ich zadania w systemie monitorowania; przewidziano możliwość wprowadzania w planie działań modyfikacji na podstawie rekomendacji wynikających z ewaluacji programu rewitalizacji.

System monitorowania i oceny programu rewitalizacji dotyczyć będzie kilku kluczowych płaszczyzn, w tym w szczególności:

- monitorowania podstawowych parametrów Programu na etapie przyjęcia programu oraz późniejszych jego aktualizacji (m.in. ludność, powierzchnia oraz przestrzenny obraz obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, lista projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych zapisanych w programie wraz z podaniem szacowanych kosztów oraz przewidywanych rezultatów, ramy finansowe Programu wraz z prognozowanym montażem finansowym),
- monitorowania stopnia realizacji celów określonych w Programie
- monitorowania skutków realizacji Programu, poprzez analizę poziomu wskaźników wykorzystywanych na etapie delimitacji obszaru rewitalizacji – wskaźniki stanu kryzysowego (na poziomie całej gminy oraz na poziomie niższym, tj. obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji), dokonywanego cyklicznie, co najmniej raz na dwa lata od momentu przyjęcia dokumentu do końca okresu obowiązywania, w odniesieniu do wartości analogicznych wskaźników (wyjściowych) obliczonych na etapie wyznaczania w/w obszarów (analiza efektywności podejmowanych działań rewitalizacyjnych),
- bieżącego monitorowania poziomu wdrażania Programu – aktualizowana na bieżąco lista przyjętych w programie przedsięwzięć podstawowych i uzupełniających ze statusem: „zakładane do realizacji”, „w trakcie realizacji” lub „zrealizowane”, w zależności od aktualnego postępu rzeczowego, wraz z podaniem poniesionych kosztów, stworzonego montażu finansowego, a także ewentualnych rezultatów ich wdrożenia – efekty rzeczowe.

Dane monitoringowe po przygotowaniu sprawozdań będą prezentowane **Zespołowi ds. rewitalizacji** mailowo. Jednostki odpowiedzialne za realizację działań zapisanych w programie, zobowiązane będą do corocznego informowania Urzędu Gminy o postępie prac objętych programem zgodnie z zaleceniami dotyczącymi monitorowania. Monitorowanie efektów rzeczowych obejmować będzie wskaźniki produktu, rezultatu i oddziaływania.

W systemie monitorowania dokonano wyboru poniższych wskaźników, pozwalających obserwować efekt długofalowy całego programu. Wskaźniki dotyczące całego programu należy odróżnić od wskaźników monitorujących poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Wskaźniki oddziaływania mierzą zmiany zachodzące w wyniku wdrażania programu i poszczególnych przedsięwzięć oraz projektów rewitalizacyjnych. Poniżej zaprezentowano wskaźniki dotyczące całego obszaru zidentyfikowanego jako obszar rewitalizacji, na którym realizowane będą działania rewitalizacyjne.

Tabela 39 Wskaźniki monitorowania programu– stan istniejący i planowany

Cel szczegółowy 1				
<i>Niwelowanie deficytów występujących na obszarach popegeerowskich</i>				
Wskaźniki produktu / rezultatu	Jednostka miary	Stan początkowy 2017 rok	Plan 2022 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
Zmniejszenie stopnia wykluczenia społecznego na obszarze rewitalizacji (w trakcie okresu realizacji programu)	%	11,3	9,8	Analiza statystyczna danych z GOPS
Zmniejszenie liczby osób korzystających z pomocy społecznej (w trakcie okresu realizacji programu)	osoby	120	110	Analiza statystyczna danych z GOPS
Zmniejszenie poziomu bezrobocia na obszarze rewitalizacji (w trakcie okresu realizacji programu)	osoby	105	90	Analiza statystyczna danych z PUP
Liczba aktywizowanych osób wykluczonych społecznie (w trakcie okresu realizacji programu)	osoby	15	45	Analiza statystyczna danych z PUP i GOPS

Cel szczegółowy 2				
<i>Aktywizacja społeczna osób wykluczonych poprzez wykorzystanie aktywnych form</i>				
Wskaźniki produktu / rezultatu	Jednostka miary	Stan początkowy 2017 rok	Plan 2022 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
Liczba stosowanych aktywnych form przeciwdziałania wykluczeniu mieszkańców (w trakcie okresu realizacji programu)	szt.	5	20	Analiza danych z GOPS i Urzędu Gminy
Zwiększenie stopnia uczestnictwa osób wykluczonych w działaniach aktywizacyjnych (w trakcie okresu realizacji programu)	%	21	40	Analiza danych z GOPS i Urzędu Gminy
Zmniejszenie stopnia wykluczenia społecznego na obszarze rewitalizacji (w trakcie okresu realizacji programu)	%	14	11	Analiza statystyczna danych z GOPS
Zmniejszenie liczby osób korzystających z pomocy społecznej (w trakcie okresu realizacji programu)	osoby	38	30	Analiza statystyczna danych z GOPS
Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców (w trakcie okresu realizacji programu)	%	30	80	Wyniki badań ankietowych

Cel szczegółowy 3				
<i>Aktywizacja seniorów oraz przeciwdziałanie zjawiskom kryzysowym</i>				
Wskaźniki produktu / rezultatu	Jednostka miary	Stan początkowy 2017 rok	Plan 2022 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
Stopień zwiększenia dostępności osób wykluczonych społecznie do możliwości aktywizacji (w trakcie okresu realizacji programu)	%	30	80	Wyniki badań ankietowych
Zwiększenie zaangażowania liczby osób wykluczonych w działania aktywizacyjne (w trakcie okresu realizacji programu)	%	15	28	Analiza danych z GOPS i Urzędu Gminy
Liczba aktywizowanych osób w wieku poprodukcyjnym (w trakcie okresu realizacji programu)	%	17	45	Analiza danych z Urzędu Gminy
Liczba zaangażowanych seniorów w działania aktywizacyjne (w ujęciu rocznym)	osoby	30	80	Wyniki badań ankietowych

Planuje się zbieranie danych dotyczących postępu w realizacji projektów rewitalizacyjnych na podstawie specjalnych fiszek monitoringowych, które wypełniane będą przez interesariuszy procesu rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem podmiotów odpowiedzialnych za realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W proces zbierania oraz analizy danych szczególnie będzie zaangażowany Urząd Gminy, który pozyskane dane będzie przekazywał członkom Zespołu ds. Rewitalizacji.

Ewaluacja wykonania programu dokonywana będzie w trakcie (ewaluacje bieżące – on-going, mid-term), ale również po jej formalnym zakończeniu (ex-post). Celami szczegółowymi planowanej ewaluacji on-going będą:

- Ocena wyników programu (tj. produktów i rezultatów) oraz identyfikacja czynników sukcesu lub ryzyka osiągnięcia skwantyfikowanych celów;
- Ocena systemu zarządzania i wdrażania programu – tzn. sprawności przepływu informacji, dokumentów, środków finansowych i realizacji zadań oraz identyfikacja barier prawnych i administracyjnych wdrażania programu;
- Ocena, czy warunki zewnętrzne wdrażania programu się zmieniły (np. aktualność Programu względem zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej, kontekstu prawnego, diagnozy potrzeb itp.) oraz czy w tym kontekście cele rewitalizacji pozostają aktualne;
- Ocena wpływu i użyteczności zakończonych projektów rewitalizacyjnych, tj. ocena zadań zakończonych w ewaluowanym okresie w ramach poszczególnych celów do 2023 roku.

Niezależnie od możliwości aktualizacji programu na podstawie rocznego raportu z jego wdrożenia, procedura aktualizacji realizowana będzie w przypadku: sytuacji wyjątkowych oraz szczególnych zmian wpływających na realizację wdrażanego dokumentu:

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022

- W sytuacji wystąpienia znacznej zmiany warunków finansowania zewnętrznego do zaplanowanych projektów rewitalizacyjnych;
- Wystąpienia zmian w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej, wpływających na sytuację finansową Gminy;
- Konieczności dostosowania zapisów programu do zmienionych wymogów formalno-prawnych;
- Konieczności aktualizacji danych dotyczących obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji;
- Konieczności wdrożenia wniosków i rekomendacji z raportów ewaluacyjnych.

Podstawowym narzędziem zapewnienia włączenia interesariuszy rewitalizacji w proces wdrożenia programu rewitalizacji będzie stale aktualizowana zakładka tematyczna „Lokalny Program Rewitalizacji” zawarta na stronie www.bedzino.pl.

Na stronie internetowej planuje się zamieszczanie interaktywnych ankiet oraz formularzy pozwalających na proste, czytelne i intuicyjne zbieranie najważniejszych opinii na temat realizacji Programu oraz oceny jakościowej działań rewitalizacyjnych. Gmina planuje również partycypacyjny udział mieszkańców w ewaluacji wdrażania Programu poprzez organizację okresowych spotkań z interesariuszami rewitalizacji i współpracę z organizacjami pozarządowymi działającymi na obszarze rewitalizacji, które będą zgłaszały swoje uwagi do prowadzonych działań rewitalizacyjnych oraz będą zaangażowane w badanie efektywności podejmowanych działań.

Rozdział XII. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Niniejszy rozdział opisuje informację o przeprowadzeniu analizy jej zapisów pod kątem spełnienia kryteriów kwalifikujących do oceny oddziaływania na środowisko i jej wynikach oraz wynik SOOS w przypadku obowiązku jej przeprowadzenia.

Projekt programu z uwagi na swój ogólny charakter nie wyznacza jednocześnie ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz mając na uwadze wskazane uzasadnienie, że projekt Programu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. Stwierdzić należy, że projekt programu nie spełnia przesłanek określonych w art. 46 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, a co za tym idzie **nie jest dokumentem wymagającym przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko**. Mając na uwadze powyższe oraz opierając się na opinii Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie, Wójt Gminy Będzino podjął decyzję o odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Spis ilustracji

Spis tabel

Tabela 1 Odsetek respondentów biorących udział w badaniu.....	19
Tabela 2 Koncentracja problemów na terenie miejscowości	35
Tabela 3 Propozycje przedsięwzięć wskazane przez respondentów	36
Tabela 4 Struktura miejscowości gminnych.....	40
Tabela 5 Struktura sołectw na terenie Gminy Będzino	41
Tabela 6 Liczba ludności w poszczególnych sołectwach.....	45
Tabela 7 Struktura wieku mieszkańców w poszczególnych sołectwach.....	47
Tabela 8 Struktura osób bezrobotnych w poszczególnych sołectwach	49
Tabela 9 Struktura osób bezrobotnych w latach 2012 - 2016	50
Tabela 10 Struktura zasiłków w poszczególnych sołectwach	51
Tabela 11 Zadłużenie lokali mieszkalnych w poszczególnych sołectwach	52
Tabela 12 Liczba interwencji straży gminnej w poszczególnych miejscowościach	54
Tabela 13 Placówki edukacyjne na terenie Gminy Będzino	55
Tabela 14 Natężenie problemów wychowawczych na terenie placówek edukacyjnych.....	55
Tabela 15 Zestawienie danych z analizy problemów społecznych dla gminnych miejscowości.....	61
Tabela 16 Wyliczenia wskaźnikowe obszaru zdegradowanego w kontekście uwarunkowań społecznych	62
Tabela 17 Struktura prowadzonych działalności gospodarczych w podziale na sołectwa.....	64
Tabela 18 Nieruchomości podłączone do kanalizacji w podziale na miejscowości.....	66
Tabela 19 Emisja CO2 w wybranych obiektach użyteczności publicznej	68
Tabela 20 Struktura rodzajowa wytworzonych odpadów w Gminie Będzino	69
Tabela 21 Struktura budynków szczególnie zniszczonych oraz wybudowanych przed 1945 r.	70
Tabela 22 Struktura budynków zabytkowych w poszczególnych sołectwach	71
Tabela 23 Ewidencja obiektów zabytkowych	72
Tabela 24 Stan dróg w podziale na sołectwa.....	79
Tabela 25 Wyliczenia wskaźnikowe obszaru zdegradowanego w kontekście ogólnego IMD	83
Tabela 26 Uwarunkowania społeczne na podobszarze rewitalizacji Łopienica.....	87
Tabela 27 Uwarunkowania społeczne na podobszarze rewitalizacji Strachomino	89
Tabela 28 Uwarunkowania społeczne na podobszarze rewitalizacji Tymień	93
Tabela 29 Uwarunkowania społeczne na podobszarze rewitalizacji Wierzchominko	97
Tabela 30 Uwarunkowania społeczne na podobszarze rewitalizacji Wierzchomino.....	99
Tabela 31 Analiza SWOT obszaru rewitalizacji Gminy Będzino	101
Tabela 32 Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	102
Tabela 33 Zgodność celów Programu z lokalnymi dokumentami strategicznymi Gminy Będzino.....	107

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022

Tabela 34 Zgodność celów Programu z dokumentami strategicznymi regionalnymi i krajowymi	108
Tabela 35 Zestawienie zadań wg zawartych umów, realizowanych lub zakończonych przez Gminę Będzino w latach 2007 - 2016	139
Tabela 36 Budżet działań rewitalizacyjnych Gminy Będzino na lata 2017-2022.....	144
Tabela 37 Harmonogram realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych Gminy Będzino	149
Tabela 38 Szczegółowy harmonogram realizacji projektów rewitalizacyjnych w Gminie Będzino	149
Tabela 39 Wskaźniki monitorowania programu– stan istniejący i planowany	152

Spis map

Mapa 1 Mapa pogładowa obszaru rewitalizacji	86
Mapa 2 Podobszar rewitalizacji Łopienica.....	90
Mapa 3 Podobszar rewitalizacji Strachomino	91
Mapa 4 Podobszar rewitalizacji Tymień	93
Mapa 5 Podobszar rewitalizacji Wierzchominko	98
Mapa 6 Podobszar rewitalizacji Wierzchomino	99

Spis wykresów

Wykres 1 Poziom zadowolenia mieszkańców z zamieszkania na obszarze gminy	20
Wykres 2 Natężenie problemów społecznych.....	21
Wykres 3 Występowanie problemu niedoświetlenia ulic i chodników.....	23
Wykres 4 Występowanie problemu złego stanu dróg	24
Wykres 5 Występowanie problemu nadmiernego hałasu.....	24
Wykres 6 Występowanie problemu niesprawnej kanalizacji lub braku kanalizacji.....	25
Wykres 7 Występowanie problemu dużego zanieczyszczenia powietrza	26
Wykres 8 Występowanie problemu zniszczonych fasad domów i mieszkań.....	26
Wykres 9 Występowanie braku lub zbyt małej liczby połączeń komunikacji publicznej.....	27
Wykres 10 Występowanie zdewastowanych i opuszczonych terenów	28
Wykres 11 Występowanie nieodpowiedniej liczby terenów zielonych i spacerowych	28
Wykres 12 Niedostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.....	29
Wykres 13 Działania mające na celu budowanie poczucia tożsamości lokalnej	30
Wykres 14 Działania na rzecz osób starszych (aktywizacja seniorów)	30
Wykres 15 Działania mające na celu odnowę terenów zielonych.....	31
Wykres 16 Działania na rzecz pobudzania aktywności społecznej mieszkańców	31
Wykres 17 Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa mieszkańców	32
Wykres 18 Działania na rzecz poprawy gospodarki odpadami, ściekami.....	32
Wykres 19 Działania na rzecz poprawy infrastruktury drogowej	33
Wykres 20 Działania na rzecz poprawy stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej.....	33
Wykres 21 Działania na rzecz rozwoju infrastruktury turystycznej.....	34

Wykres 22 Działania na rzecz poprawy estetyki przestrzeni publicznych.....	34
Wykres 23 Liczba ludności w latach 2012 - 2015.....	44
Wykres 24 Przyrost naturalny	46
Wykres 25 Struktura ekonomiczna ludności.....	48
Wykres 26 Liczba porad lekarskich udzielonych w POZ	58
Wykres 27 Ilość wytworzonych odpadów komunalnych w Gminie Będzino (tony).....	68

Spis obrazów

Obraz 1 Podgląd strony internetowej	8
Obraz 2 Plakat – zaproszenie na warsztaty rewitalizacyjne w Gminie Będzino	8
Obraz 3 Spotkanie Zespołu ds. Rewitalizacji.....	12
Obraz 4 Spotkanie Zespołu ds. Rewitalizacji.....	12
Obraz 5 Zaangażowani mieszkańcy Gminy Będzino podczas warsztatów rewitalizacyjnych	14
Obraz 6 Zaangażowani mieszkańcy Gminy Będzino podczas warsztatów rewitalizacyjnych	14
Obraz 7 Zaangażowani mieszkańcy Gminy Będzino podczas warsztatów rewitalizacyjnych	15
Obraz 8 Obszary kryzysowe utrwalone w trakcie spacerów studyjnych	16
Obraz 9 Obszary kryzysowe utrwalone w trakcie spacerów studyjnych	16
Obraz 10 Obszary kryzysowe utrwalone w trakcie spacerów studyjnych	17
Obraz 11 Obszary kryzysowe utrwalone w trakcie spacerów studyjnych	17
Obraz 12 Obszary kryzysowe utrwalone w trakcie spacerów studyjnych	18
Obraz 13 Obszary kryzysowe utrwalone w trakcie spacerów studyjnych	18
Obraz 14 Położenie gminy na mapie powiatu koszalińskiego	38
Obraz 15 Gminny Ośrodek Kultury	59
Obraz 16 Zdjęcie zabytkowego budynku kościoła.....	77
Obraz 17 Zdjęcie z podobszaru rewitalizacji	87
Obraz 18 Zdjęcie z podobszaru rewitalizacji	88
Obraz 19 Zdjęcie z podobszaru rewitalizacji	94
Obraz 20 Zdjęcie z podobszaru rewitalizacji	94
Obraz 21 Zdjęcie z podobszaru rewitalizacji	95
Obraz 22 Zdjęcie z podobszaru rewitalizacji	95
Obraz 23 Zdjęcie z podobszaru rewitalizacji	96
Obraz 24 Zdjęcie z podobszaru rewitalizacji	97
Obraz 25 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	110